

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Prop. 86 L

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5			
2	Bakgrunnen for lovforslaget	7			
2.1	Generelt	7			
2.2	Forholdet til naturmangfoldloven	7			
2.3	Naturmangfoldloven kapittel II	8			
2.4	Høringsinstanser	9			
2.5	Høringsforslaget	9			
2.6	Generelle inntrykk fra høringen ..	9			
3	Generelt om endrings-				
	forslagene	11			
3.1	§ 2 Lovens virkeområde	11			
3.1.1	Gjeldende rett	11			
3.1.2	Høringsforslaget	11			
3.1.3	Høringsmerknader	11			
3.1.4	Departementets vurdering	12			
3.2	§ 3 Vektlegging av samiske interesser	13			
3.3	§ 5 Definisjoner	13			
3.3.1	Gjeldende rett	13			
3.3.2	Høringsforslaget	13			
3.3.3	Høringsmerknader	14			
3.3.4	Departementets vurdering	15			
3.4	§ 7 Regulering av utbygging og annen virksomhet	16			
3.4.1	Gjeldende rett	16			
3.4.2	Høringsforslaget	16			
3.4.3	Høringsmerknader	16			
3.4.4	Departements vurdering	16			
3.5	Ny § 7 a Nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder	17			
3.5.1	Gjeldende rett	17			
3.5.2	Høringsforslaget	17			
3.5.3	Høringsmerknader	17			
3.5.4	Departementets vurdering	18			
3.6	§ 12 Tiltak i særskilte situasjoner .	18			
3.6.1	Gjeldende rett	18			
3.6.2	Høringsforslaget	18			
3.6.3	Høringsmerknader	19			
3.6.4	Departementets vurderinger	19			
3.7	§ 15 Fisketrapp, fiskerenne og lignende	20			
3.7.1	Gjeldende rett	20			
3.7.2	Høringsforslaget	20			
3.7.3	Høringsmerknader	21			
3.7.4	Departementets vurderinger	21			
3.8	§ 18 Barns fiske	21			
3.8.1	Gjeldende rett	21			
3.8.2	Høringsforslaget	21			
3.8.3	Høringsmerknader	22			
			3.8.4	Departementets vurdering	22
			3.9	§ 19 Fraskillelse av fiskeretten	23
			3.9.1	Gjeldende rett	23
			3.9.2	Høringsforslaget	23
			3.9.3	Høringsmerknader	23
			3.9.4	Departementets vurdering	23
			3.10	§ 23 Fiske på kommunal og fylkeskommunal grunn	24
			3.10.1	Gjeldende rett	24
			3.10.2	Høringsforslaget	24
			3.10.3	Høringsmerknader	24
			3.10.4	Departementets vurdering	25
			3.11	§ 25 Organisering av fiske- forvaltningen i vassdrag	25
			3.11.1	Gjeldende rett	25
			3.11.2	Høringsforslaget	26
			3.11.3	Høringsmerknader	27
			3.11.4	Departementets vurdering	30
			3.12	Ny § 25 a Driftsplanlegging	32
			3.12.1	Gjeldende rett	32
			3.12.2	Høringsforslaget	32
			3.12.3	Høringsmerknader	32
			3.12.4	Departementets vurdering	33
			3.13	§ 26 Vassdrag hvor det gis offentlig støtte til tiltak	34
			3.13.1	Gjeldende rett	34
			3.13.2	Høringsforslaget	34
			3.13.3	Høringsmerknader	35
			3.13.4	Departementets vurdering	35
			3.14	§ 28 Pålegg om fiskekulturtiltak ...	35
			3.14.1	Gjeldende rett	35
			3.14.2	Høringsforslaget	36
			3.14.3	Høringsmerknader	36
			3.14.4	Departementets vurdering	36
			3.15	§ 30 Fiskeravgift	36
			3.15.1	Gjeldende rett	36
			3.15.2	Høringsforslaget	37
			3.15.3	Høringsmerknader	37
			3.15.4	Departementets vurdering	37
			3.16	§ 34 Regler for fangst av innlandsfisk	37
			3.16.1	Gjeldende rett	37
			3.16.2	Høringsforslaget	38
			3.16.3	Høringsmerknader	38
			3.16.4	Departementets vurdering	38
			3.17	§ 37 Forbudte tiltak og fiske- og avlivningsmetoder	39
			3.17.1	Gjeldende rett	39
			3.17.2	Høringsforslaget	39
			3.17.3	Høringsmerknader	40
			3.17.4	Departementets vurdering	42

3.18	§ 41 – Nedsenking av redskap og bruk av visse redskaper i fredningstiden for anadrome laksefisk	43	4	Endringer i andre lover	52
3.18.1	Gjeldende rett	43	5	Økonomiske og administrative konsekvenser	55
3.18.2	Høringsforslaget	43	6	Merknader til de enkelte bestemmelser	56
3.18.3	Høringsmerknader	44	6.1	Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v.	56
3.18.4	Departementets vurdering	44	6.2	Endringer i lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke	62
3.19	§ 42 Kontroll, oppsyn og overvåking	44	6.3	Endringer i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold	62
3.19.1	Gjeldende rett	44	Forslag til lov om endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke		
3.19.2	Høringsforslaget	44	64		
3.19.3	Høringsmerknader	45			
3.19.4	Departementets vurdering	45			
3.20	§ 44 – Oppgaveplikt	46			
3.20.1	Gjeldende rett	46			
3.20.2	Høringsforslaget	46			
3.20.3	Høringsmerknader	46			
3.20.4	Departementets vurdering	47			
3.21	§ 47 Utkasting og inndragning	47			
3.21.1	Gjeldende rett	47			
3.21.2	Høringsforslaget	47			
3.21.3	Høringsmerknader	48			
3.21.4	Departementets vurdering	48			
3.22	§ 49 Straff	49			
3.22.1	Gjeldende rett	49			
3.22.2	Høringsforslaget	50			
3.22.3	Høringsmerknader	50			
3.22.4	Departementets vurdering	50			

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Prop. 86 L

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

*Tilråding fra Miljøverndepartementet 30. mars 2012,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Miljøverndepartementet legger med dette frem forslag til endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. (lakse- og innlandsfiskloven).

Departementet foreslår følgende endringer:

- Virkeområdebestemmelsen justeres slik at loven nå også gjelder direkte for alle ferskvannsorganismer så langt det passer, ikke gjennom forskrift som i dag (§ 2)
- Ny vektleggingsbestemmelse for samiske interesser (ny § 3)
- Kunstige dammer defineres som vassdrag (§ 5)
- Det tas inn en definisjon av nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder (§ 5)
- Kommunens og fylkeskommunens ansvar for å ivareta fiskens leveområder innskjerpes (§ 7)
- Prinsippet om særlig beskyttelse av laksefisk i nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder lovfestes og det gis hjemmel til å fastsette nærmere bestemmelser i forskrift (§ 7 a)
- Muligheten til å gripe inn med tiltak i akutte krisesituasjoner utvides til også å omfatte situasjoner som har utviklet seg over tid (§ 12)
- Barns adgang til gratis fiske skal reguleres når fisket er til skade for kultiveringstiltak eller til vesentlig fortrenghet for rettighetshavers eget fiske (§ 18)
- Kommunenes og fylkeskommunens plikt til å utnytte fisket på sine eiendommer til beste for allmennheten skal også gjelde for heleide kommunale selskaper (§ 23)
- Rettighetshavere i laksevassdrag pålegges obligatorisk organisering (§ 25), og det stilles

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

- krav om driftsplan i vassdrag med slik organisering (§ 25 a)
  - Departementet kan gi nærmere bestemmelser om hvordan andeler skal beregnes og vektlegges (§ 25)
  - Utgifter til felles forvaltning av vassdrag skal være tvangsgrunnlag for utlegg (§ 25 og § 25 a)
  - Hjemmel for å stille vilkår for tiltak som får offentlig støtte (§ 26)
  - Hjemmel for pålegg om fiskekultiveringstiltak selv om det ikke er utarbeidet driftsplan for et vassdrag (§ 28)
  - Aldersgrensen for betaling av fiskeravgift heves fra 16 år til 18 år (§ 30)
  - Redskapsavgift kan innføres som alternativ til fiskeravgift (§ 30)
  - Forbud mot bruk av fisk fra andre vassdrag som agn og mot transport av levende fisk i og ved vassdrag (§ 37)
  - Bestemmelse om redskap som er konstruert for fangst av anadrome laksefisk i den tiden det ikke er åpnet for slikt fiske (§ 41)
  - Hjemmel til å fastsette forskrift om overvåking (§ 42)
  - Hjemmel til å unnlate å åpne for fiske i vassdrag eller deler av vassdrag hvor fangstopp-gave ikke er innlevert (§ 44)
  - Fangstopplysninger fra den enkelte rettighets-haver underlegges taushetsplikt (§ 44)
  - Reglene for beslag og etterfølgende behandling av beslaglagte redskaper forenkles (§ 47)
  - Straffebestemmelsen presiseres med hensyn til skjønnsstemaet uaktsomhet (§ 49)
- Det foreslås også noen endringer i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) for å få en bedre samordning med lakse- og innlandsfiskloven.
- Videre foreslås det noen endringer i lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (finnmarksloven) kapittel 4, som blant annet innebærer at innholdet i Tanaloven fra 1888 foreslås tatt inn i finnmarksloven.
- Forslagene antas ikke å ha vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser for staten eller private aktører (kapittel 5).

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Generelt

Lov om laksefisk og innlandsfisk m.v. ble vedtatt 15. mai 1992 og trådte i kraft 1. januar 1993. Mens tidligere lover med tilsvarende virkeområde hovedsakelig regulerte fiske og rettigheter, er 92-loven den første egentlige ressursloven for anadrome laksefisk, innlandsfisk og andre ferskvannsorganismer. Blant annet ble fredningsprinsippet innført for anadrome laksefisk, og forvaltningen ble gitt videre fullmakter til å iverksette beskyttelsestiltak for fiskebestandene.

Erfaringene med loven gjennom snart 20 år tilsier at den bør justeres og forbedres på enkelte områder. I tillegg er det behov for tilpasninger til nye ordninger og bestemmelser som er vedtatt etter at loven trådte i kraft, i første rekke ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder samt naturmangfoldloven.

Det er foreslått to vesentlige endringer i lakse- og innlandsfiskloven. Den ene vil bidra til å styrke rettighetshavernes rolle innen fiskeforvaltningen gjennom obligatorisk organisering og driftsplanlegging. Dette innebærer at forholdet mellom den offentlige og privatrettslige forvaltningen blir klarere og gir også grunnlag for å overføre ytterligere ansvar og oppgaver til rettighetshaverne. Den andre vesentlige endringen er lovfesting av Stortingets plenarvedtak om nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, og hjemmel til å gi forskrifter. Etter konsultasjoner med Sametinget er det videre foreslått en ny vektleggingsbestemmelse for samiske interesser etter modell av naturmangfoldloven og havenergiloven. Av andre endringer kan nevnes heving av aldergrensen for betaling av statlig fiskeravgift fra 16 til 18 år samt presisering av kommunenes og fylkeskommunenes ansvar for å ivareta ferskvannsorganismer og deres leveområder. De øvrige endringsforslagene tar primært sikte på å modernisere og forenkle forvaltningen i medhold av loven.

I tillegg til endringer i lakse- og innlandsfiskloven er det foreslått noen endringer i naturmangfoldloven. Hensikten er å få en god samordning mellom denne loven og lakse- og innlandsfiskloven. Videre foreslås det en endring i finnmarks-

loven kapittel 4. Denne innebærer at rettighetsbestemmelser knyttet til garnfiske i den nåværende Tanaloven fra 1888 flyttes til finnmarksloven samtidig som lokalbefolkningens rett til fiske med stang lovfestes i samme lov.

2.2 Forholdet til naturmangfoldloven

Vedtaket av naturmangfoldloven i 2009 medførte en rekke endringer i lakse- og innlandsfiskloven. I lakse- og innlandsfisklovens formålsparagraf (§ 1) ble det understreket at anadrome laksefisk, innlandsfisk og deres leveområder samt andre ferskvannsorganismer skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven.

Paragraf 4, fredningsprinsippet, ble opphevet og erstattet av §§ 15 og 16 i naturmangfoldloven. Bestemmelsene fastslår at høsting og annet uttak av naturlig villlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov (§ 15), og at høsting bare kan tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd (§ 16).

Biotopvernbestemmelsen i lakse- og innlandsfisklovens § 7 annet ledd ble også opphevet og erstattet av § 38 i naturmangfoldloven. Naturmangfoldloven § 38 gir hjemmel til å verne områder som har eller kan få særskilt betydning som økologisk funksjonsområde for en eller flere nærmere bestemte arter. I slike områder kan det fastsettes forbud mot virksomhet eller ferdsel som kan påvirke eller forstyrre arten eller dens livsbetingelser.

Videre ble lakse- og innlandsfiskloven § 8 om importforbud vedtatt opphevet og erstattet av naturmangfoldloven § 29. I følge naturmangfoldloven § 29 kan levende eller levedyktige organismer bare innføres til Norge med tillatelse fra myndigheten etter denne loven. Bestemmelsen fastslår videre blant annet at tillatelse ikke kan gis dersom det er grunn til å anta at innførselen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfoldet. Lakse- og innlandsfiskloven § 9 (utsetting av fisk) ble også vedtatt opphevet og erstattet av naturmangfoldloven § 30, jf. samme

lov § 32. Paragraf 30 i naturmangfoldloven fastslår blant annet at utsetting av organismer i vassdrag eller sjø av ikke stedege stamme krever tillatelse fra myndigheten etter samme lov, med mindre det foreligger en tillatelse etter akvakulturloven. Videre fremgår det av § 32 i naturmangfoldloven at krav om tillatelse etter denne loven ikke fritar for tillatelse til utsetting etter annet lovverk. Dette innebærer at det fremdeles vil være krav om tillatelse til utsetting av stedege stammer av ferskvannsorganismer når dette skjer i kultiveringsøyemed, jf. lakse- og innlandsfiskloven § 10. Naturmangfoldlovens bestemmelser om fremmede organismer, herunder reglene om import og utsetting av vannlevende organismer, er ennå ikke trådt i kraft. Inntil videre gjelder derfor lakse- og innlandsfiskloven §§ 8 og 9.

Paragrafene 33 (åpning av fiske etter anadrome laksefisk, nærmere bestemmelser om redskapsbruk, fisketider m.m) og 34 (regler for fangst av innlandsfisk) i lakse- og innlandsfiskloven ble endret i samsvar med naturmangfoldloven §§ 15 og 16. Straffebestemmelsen (§ 49) i lakse- og innlandsfiskloven fikk tilføyd en ny siste setning i bestemmelsens første ledd som fastslår at dersom en overtredelse også gjelder naturmangfoldloven, skal straffebestemmelsen i naturmangfoldloven § 75 anvendes.

Det har vist seg at samordningen mellom naturmangfoldloven og lakse- og innlandsfiskloven bør forbedres. Det vises til kapitlene 3.16 og 4.

2.3 Naturmangfoldloven kapittel II

Mål og prinsipper for bærekraftig bruk i naturmangfoldloven kapittel II er relevante for flere av de foreslåtte endringene i lakse- og innlandsfiskloven.

Innlemming av kunstige dammer i definisjonen av vassdrag i lovens § 5 innebærer at det må søkes om tillatelse til utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer i slike dammer. Myndighetene får dermed anledning til å vurdere risikoen for andre arter ved slike utsetninger før utsettingen finner sted. Dette har særlig betydning i forhold til forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5. En søknadsordning vil samtidig sørge for at en slik utsetting er basert på et godt kunnskapsgrunnlag og eventuelt føre-var-prinsippet i henholdsvis §§ 8 og 9.

Kommunenes og fylkeskommunenes ansvar for å ivareta fisken og dens økologiske funksjonsområder er skjerpet i § 7. Kommune og fylkeskommune skal dessuten vurdere den samlede

belastningen på fisken og dens økologiske funksjonsområder i sin planlegging, slik at innskjerpingen er i tråd med prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10.

Forslaget til ny § 7 a om nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder er viktig for å utfylle og bidra til målet i naturmangfoldloven § 5, der det understrekes at ikke bare arten og dens genetiske mangfold skal ivaretas, men også viktige økologiske funksjonsområder og andre økologiske betingelser. Dette har betydning i forhold til naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget og underbygger miljøpåvirkeren betaler-prinsippet i naturmangfoldloven § 11.

Endringen i lakse- og innlandsfiskloven § 12 innebærer at myndighetene nå kan gripe inn med tiltak når artsmangfoldet er truet av forurensning eller andre miljøforstyrrelser selv om situasjonen ikke er akutt. Dette kan også være viktig i forhold til måloppnåelsen når det gjelder naturmangfoldloven § 5 (forvaltningsmål for arter).

Forbudet i lovens § 37 mot bruk av fisk som agn i vassdrag, og mot å transportere levende fisk i og ved vassdrag, er innført for å redusere risikoen for spredning av fremmede organismer. Dette kan bidra til ivaretagelse av artene og deres genetiske mangfold, jf. naturmangfoldloven § 5 (forvaltningsmål for arter).

Bestemmelsen i lakse- og innlandsfiskloven § 41 annet ledd om regulering av bruk av redskaper som er konstruert for, eller egnet til, fangst av anadrome laksefisk i den tiden det ikke er åpnet for slikt fiske, er innført for å understreke behovet for regler som begrenser utilsiktet beskatning av anadrome laksefisk. Også denne bestemmelsen vil kunne ha betydning i forhold til naturmangfoldloven § 5 om måloppnåelse for arter.

I lovens § 42 innføres det en hjemmel til å gi forskrift om overvåking av bestandssituasjonen og påvirkninger på bestandene for å sikre en samordnet og tilstrekkelig overvåking. Dette vil kunne ha betydning for kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldloven § 8, og som grunnlag for nødvendige tiltak for å nå forvaltningsmålet for de aktuelle artene, jf. naturmangfoldloven § 5.

De skjerpede kravene til oppgaveplikt i § 44 innføres for å sikre at fangstrapporteringen blir så god som mulig. Dette vil kunne bedre kunnskapsnivået når det gjelder bestandssituasjonen, jf. naturmangfoldloven § 8.

Prinsippet i naturmangfoldloven § 8 om kunnskapsgrunnlaget skal legges til grunn for beslutninger etter lakse- og innlandsfiskloven, blant annet om reguleringene i laksefisket. Et eksempel der både vitenskaplig- og erfaringsbasert kunn-

skap ble lagt til grunn for anbefalinger til offentlig beslutning, er rapporten fra oktober 2011 fra Arbeidsutvalget for Nord Troms og Finnmark.

2.4 Høringsinstanser

Høringsforslagene etter lakse- og innlandsfiskloven ble forelagt følgende instanser:

Fiskeri- og kystdepartementet
 Finansdepartementet
 Kommunal- og regionaldepartementet
 Landbruks- og matdepartementet
 Olje- og energidepartementet
 Fiskeridirektoratet
 Norges vassdrags- og energidirektorat
 Mattilsynet
 Statens Forurensingstilsyn
 Statens naturoppsyn (SNO)
 Politidirektoratet
 Økokrim
 Fylkesmennene
 Fylkeskommunene
 Kommunene
 Kommunenes sentralforbund
 Sametinget
 Norges Bondelag
 Norges Bonde- og Småbrukarlag
 Norskog
 Norske Lakseelver
 Norges Fjellstyresamband
 Norges Skogeierforbund
 Statskog SF
 Finnmarkseiendommen
 Norges Grunneigar- og Sjølaksefiskarlag
 Norges Fiskarlag
 Norges Fritids- og Småfiskarforbund
 Norges Jeger- og Fiskerforbund
 FHL Havbruk
 Norges Naturvernforbund
 WWF Verdens Naturfond
 Norske Reindriftssamers Landsforbund
 Norske Samers Riksforbund
 Samenes Landsforbund
 Norsk institutt for naturforskning (NINA)
 Norsk institutt for vannforskning (NIVA)
 Havforskningsinstituttet
 Veterinærinstituttet
 Rådgivende biologer

Konsultasjoner med Sametinget

Departementet har gjennomført konsultasjoner med Sametinget om de problemstillinger og temaer i lovforslaget som berører samiske interesser med siktemål å oppnå enighet.

Det er gjennomført to konsultasjoner på administrativt nivå (21. november 2011 og 2. desember 2011) på grunnlag av departementets samlede lov- og proposisjonstekst og et arbeidsnotat av 3. november 2011 fra Sametinget. I tillegg ble det i 2010 (3. september og 26. oktober) ført særskilte konsultasjoner om forslag til endringer i finnmarksloven § 28 mv. Det er ført protokoll fra konsultasjonsmøtene, som er godkjent både av Sametinget og av departementet.

Konsultasjonene har ført til forslag om ny § 3 med vektleggingsbestemmelse for samiske interesser, samt presiseringer i merknadene til §§ 7, 12, 25, 26 og 30.

2.5 Høringsforslaget

Alle forslagene som er referert i kapittel 1, bortsett fra forslag til ny bestemmelse om vektlegging av samiske interesser og justeringer i forholdet mellom lakse- og innlandsfiskloven og naturmangfoldloven, har vært på høring. Forslaget om endring i finnmarksloven er en oppfølging av høringen av Tanautvalgets rapport. Et første forslag til endringer i lakse- og innlandsfiskloven ble sendt på høring 18. februar 2008, med høringsfrist 15. mai samme år. I forbindelse med denne høringen fremkom det en del nye forslag, og noen av disse ble sendt på en tilleggshøring 26. mars 2010 med høringsfrist 18. mai 2010. Det er avgitt i alt 78 høringsuttalelser.

2.6 Generelle inntrykk fra høringen

Hovedinntrykket fra høringene er at det gjennomgående er bred tilslutning til de fleste endringsforslagene. Mange av høringsinstansene er i hovedsak enige i de foreslåtte lovendringene, men har likevel enkelte innvendinger og alternative forslag til enkeltbestemmelser. Et fåtall av høringsinstansene har imidlertid prinsipielle motforestillinger til enkelte av forslagene. Noen har prinsipielle innvendinger mot forslaget om obligatorisk organisering av rettighetshavere i vassdrag med anadrome laksefisk, men de fleste aksepterer forslaget under visse forutsetninger. Flere høringsinstanser har vært kritiske til forslaget om å forby fisk som agn i vassdrag, men alle som har uttalt seg er enige i intensjonen bak forslaget. Det har også kommet noen innvendinger mot forslaget om beslagskompetanse for det statlige fiskeoppsynet, samt forslagene om forbud mot visse redskapstyper i fredningstiden for anadrome laksefisk i § 41,

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

og forslaget om mulighet til å skille fra fiskeretten fra eiendomsretten ved salg av statsgrunn.

På grunnlag av høringsuttalelsene har departementet foretatt justeringer og endringer i flere

av de foreslåtte bestemmelsene. Dette fremgår av de generelle kommentarene til de enkelte bestemmelsene.

3 Generelt om endringsforslagene

3.1 § 2 Lovens virkeområde

3.1.1 Gjeldende rett

Lakse- og innlandsfiskloven § 2 første ledd lyder i dag:

“Loven gjelder for anadrome laksefisk og innlandsfisk på det norske fastland. Loven gjelder også for anadrome laksefisk i norsk indre farvann, norsk territorialfarvann og i Norges økonomiske sone utenfor det norske fastland. Lov om forvaltning av viltelevande marine ressursar § 4 tredje ledd får tilsvarende anvendelse.”

Gjeldende lovs bestemmelse om virkeområdet omfatter i utgangspunktet bare anadrome laksefisk og innlandsfisk. Det fremgår av definisjonsbestemmelsen i § 5 bokstav a at rømt eller utsatt oppdrettet laksefisk regnes som anadrome laksefisk når de lever fritt i sjø eller vassdrag, med de begrensninger som følger av akvakulturloven §§ 13 og 17 og bestemmelser gitt i medhold av disse bestemmelsene.

Med hjemmel i lovens § 3 kan virkeområdet imidlertid utvides i forskrift til også å omfatte andre ferskvannsorganismer (planter og dyr):

“Kongen kan ved forskrift bestemme at loven skal gjøres gjeldende for andre ferskvannsorganismer (planter og dyr) enn anadrome laksefisk og innlandsfisk.”

Det er gitt en forskrift med hjemmel i denne bestemmelsen; Forskrift 18. desember 1992 nr. 1177 om utvidelse av lovens saklige virkeområde. I denne forskriften gjøres § 7 (regulering av utbygging og annen virksomhet), § 8 (importforbud), § 10 (kultiveringstiltak) og § 34 (regler for fangst av innlandsfisk) gjeldende for alle ferskvannsorganismer. Utsetting av ferskvannsorganismer i vassdrag er regulert direkte i lovens § 9.

3.1.2 Høringsforslaget

I høringsforslaget ble det lagt til grunn at dagens ordning med en egen bestemmelse om utvidelse av virkeområdet for enkelte bestemmelser er mindre hensiktsmessig. Dette fordi bare deler av det saklige virkeområdet fremgår direkte av loven, mens den nevnte forskriften av 18. desember 1992 nr. 1177 allerede utvider det saklige virkeområdet til å gjelde de fleste bestemmelsene som er relevante i forhold til andre ferskvannsorganismer enn fisk.

Det ble derfor foreslått at loven skulle gjøres gjeldende for alle ferskvannsorganismer så langt det passer, slik det fremgår av forslaget til § 2 første ledd, første punktum:

“Loven gjelder for anadrome laksefisk og innlandsfisk, samt andre ferskvannsorganismer (planter og dyr) så langt bestemmelsene passer.”

For å klargjøre skillet mellom saklig og stedlig virkeområde, ble bestemmelsen foreslått delt i to ledd, samtidig med at lovens § 3 oppheves.

Avgrensingen mot akvakulturloven ble foreslått tatt inn i lovens virkeområde, slik at bestemmelsens nye annet ledd ble gitt følgende ordlyd:

“Loven gjelder på det norske fastland, og for anadrome laksefisk i norsk indre farvann, norsk territorialfarvann og i Norges økonomiske sone utenfor det norske fastland, *jf. imidlertid lov om akvakultur av 17. juni 2005 nr. 79*. Lov om forvaltning av viltelevande marine ressursar § 4, tredje ledd får tilsvarende anvendelse.”

3.1.3 Høringsmerknader

Fiskeri- og kystdepartementet mener at begrepet ferskvannsorganismer må defineres nærmere og avgrenses mot matlovens bestemmelser for å unngå dobbeltregulering og konflikt om vedtakskompetanse. *Fiskeri- og kystdepartementet* mener videre at formuleringen ”..., *jf. imidlertid lov om*

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

akvakultur...” ikke er egnet til å avklare lovens virkeområde og ber om en fornyet vurdering av ordlyden.

Mattilsynet støtter forslaget om å utvide lovens virkeområde slik at den i prinsippet skal gjelde for alle ferskvannsorganismer.

Fylkesmannen i Buskerud mener det er positivt at det i formålsparagrafen nå blir presisert at intensjonen med loven omfatter alle ferskvannsorganismer i vannbiotopen, det vil si både planter og dyr. *Fylkesmannen i Sogn og Fjordane* er enig i at hele lovens virkeområde bør fremgå av lovens virkeområdebestemmelse. *Drammen kommune, Halså kommune, Lindesnes kommune, Mandal kommune og Volda kommune* støtter forslaget.

Norges Jeger- og Fiskerforbund mener det er positivt at også andre ferskvannsorganismer enn fisk og edelkreps inkluderes i lovens virkeområde. *Norges Skogeierforbund* er positive til forslaget om å slå sammen §§ 2 og 3, og også *Norske Lakseelver, Finnmarkseiendommen Lakseutvalget for Namsenvassdraget og Norsk institutt for naturforskning* støtter forslaget om å utvide lovens virkeområde.

3.1.4 Departementets vurdering

Virkeområdet for gjeldende lakse- og innlandsfisklov er utvidet ved forskrift til å omfatte andre ferskvannsorganismer jf. foran under punkt 3.1.1. Departementet mener denne utvidelsen bør fremgå direkte av loven og foreslår derfor at forskriften innarbeides i bestemmelsen om lovens virkeområde.

Fiskeri- og kystdepartementet tar opp forholdet til matloven. Dette forholdet blir ikke endret etter lovfestingen av virkeområdet. Allerede i dag er det i en del tilfeller nødvendig med import- eller utsettingstillatelse etter flere lover, og dette gjelder både fisk og andre ferskvannsorganismer. Dette er en naturlig følge av at lover har ulike formål, slik tilfellet er med matloven og lakse- og innlandsfiskloven. Denne løsningen er også lagt til grunn for naturmangfoldloven § 32 første ledd. I naturmangfoldloven § 32 tredje ledd presiseres det videre at vurderingene etter lovens kapittel IV ikke skal omfatte hensyn til planters, dyrs og menneskers liv og helse som ivaretas av smittevernloven og matloven.

Miljøverndepartementet er enig med Fiskeri- og kystdepartementet i at avgrensningen mot akvakulturloven kan være mer presis. Det foreslås derfor at formuleringen ”*jf. imidlertid lov om*

akvakultur av 17. juni 2005 nr. 79” erstattes med følgende:

”Loven gjelder for anadrome laksefisk og innlandsfisk samt andre ferskvannsorganismer så langt bestemmelsene passer. Med mindre akvakulturloven §§ 13 og 17 eller vedtak gitt i medhold av disse bestemmelsene kommer til anvendelse, gjelder loven også for anadrome laksefisk, innlandsfisk eller andre ferskvannsorganismer som har unnsloppet fra oppdrettsanlegg når disse lever fritt i sjø eller vassdrag. Loven gjelder ikke for slike organismer som befinner seg i anlegg med tillatelse etter akvakulturloven.”

Akvakulturlovens §§ 13 og 17 er hjemmelsgrunnlag for gjenfangst av rømte oppdrettsorganismer. Den foreslåtte ordlyden klargjør dermed både at loven ikke gjelder for akvakulturorganismer som er underlagt gjenfangstplikt eller for organismer som befinner seg i akvakulturanlegg. Departementet vil presisere at eventuelle endringer i eller utvidelse av gjenfangstplikten kan medføre økt risiko for utilsiktet beskatning av villevende anadrome laksefisk. Bestemmelser om gjenfangst av anadrome laksefisk må derfor avveies mot hensynet til villevende fisk som kan bli negativt påvirket av tiltaket.

Det tilrås at første og annet ledd vedtas som følger:

”Loven gjelder for anadrome laksefisk og innlandsfisk samt andre ferskvannsorganismer så langt bestemmelsene passer. Med mindre akvakulturloven §§ 13 og 17 eller vedtak gitt i medhold av disse bestemmelsene kommer til anvendelse, gjelder loven også for anadrome laksefisk, innlandsfisk eller andre ferskvannsorganismer som har unnsloppet fra oppdrettsanlegg når disse lever fritt i sjø eller vassdrag. Loven gjelder ikke for slike organismer som befinner seg i anlegg med tillatelse etter akvakulturloven.

Loven gjelder på det norske fastland, og for anadrome laksefisk i norsk indre farvann, norsk territorialfarvann og i Norges økonomiske sone utenfor det norske fastland. *Havressurslova § 4 tredje ledd* får tilsvarende anvendelse.”

Dersom endringen i første ledd første punktum vedtas, vil nåværende lov § 3 og forskrift 18. desember 1992 nr. 1177 om utvidelse av lovens saklige virkeområde bli opphevet.

3.2 § 3 Vektlegging av samiske interesser

Etter konsultasjoner med Sametinget foreslås det en ny § 3 om vektlegging av samiske interesser.

Bestemmelsen synliggjør at det skal legges tilbørlig vekt på naturgrunnlaget for samisk kultur ved vedtak etter eller i medhold av lakse- og innlandsfiskloven. Dette følger også av FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter art. 27, jf. også Grunnloven 110a og de forpliktelser som følger av ILO-konvensjon 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Det er imidlertid en klar skranke ved at hensynet til det samiske naturgrunnlaget må ligge innenfor rammen av den enkelte vedtaksbestemmelse etter eller i medhold av loven. Ved lovanvendelsen må det ses hen til hvilken del av loven saken gjelder og hvilke andre interesser som blir berørt. Det må samtidig vurderes hvilken betydning vedtaket vil få for vernet av samisk materielt kulturgrunnlag.

Departementet foreslår at bestemmelsen vedtas med følgende ordlyd:

Ny § 3. Vektlegging av samiske interesser.

Dersom det vurderes å treffe vedtak i medhold av denne lov som vil berøre samiske interesser direkte, skal det innenfor rammene av de bestemmelser som gir hjemmel for vedtaket, legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur.

3.3 § 5 Definisjoner

3.3.1 Gjeldende rett

Nåværende § 5 bokstav a og c lyder som følger:

I denne lov menes med:

”a. «anadrome laksefisk»: laksefisk som vandrer mellom sjø og ferskvann og som er avhengig av ferskvann for å reprodusere seg, samt rogn og unger av slik fisk.

Rømt eller utsatt oppdrettet laksefisk som kan vandre fra sjø til ferskvann regnes som anadrome laksefisk når de lever fritt i sjø eller vassdrag, med de begrensninger som følger av akvakulturloven §§ 13 og 17 og bestemmelser gitt i medhold av disse paragrafene.

c. «vassdrag»: innsjø, vann, tjern, elv, elvearm, bekk eller kanal.”

Avgrensningen mot oppdrettsfisk (bokstav a annet ledd) er uklar og gjelder lovens virkeområde, ikke definisjonen av anadrome laksefisk.

Den nåværende definisjonen av vassdrag (bokstav c) omfatter ikke kunstig anlagte dammer på land, og det gjelder derfor ikke noe klart forbud mot utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer i slike dammer.

3.3.2 Høringsforslaget

Anadrome laksefisk

I høringsforslaget ble det lagt til grunn at det er mest hensiktsmessig at det lovmessige forholdet til anadrome laksefisk som reguleres etter akvakulturloven fremgår som en begrensning i virkeområdebestemmelsen, og ikke som en del av definisjonen av anadrome laksefisk. Det ble derfor foreslått at annet ledd i § 5 bokstav a oppheves. Samtidig ble formuleringen ”jf. imidlertid lov om akvakultur” foreslått føyet til i lovens virkeområdebestemmelse i § 2 for å presisere at lakse- og innlandsfiskloven ikke gjelder for anadrome laksefisk når de befinner seg i oppdrettsanlegg med nødvendig tillatelse, eller for rømt oppdrettsfisk i det området og det tidsrommet gjenfangstplikten utøves.

På denne bakgrunn ble det foreslått at anadrome laksefisk defineres som følger:

«anadrome laksefisk»: villlevende laksefisk som vandrer mellom sjø og ferskvann og som er avhengig av ferskvann for å reprodusere seg, samt rogn og unger av slik fisk.

Vassdrag

Arter som settes ut i kunstige dammer vil kunne spres til andre vassdrag og etablere seg i områder hvor artene ikke finnes fra før, for eksempel via fugl. Det ble derfor foreslått at definisjonen av ”vassdrag” i bokstav c også skal omfatte kunstig anlagte dammer:

«vassdrag»: innsjø, vann, tjern, elv, elvearm, bekk, kanal og *kunstige dammer*.

Nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder

Det ble videre vist til at ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, der et utvalg av de viktigste laksebestandene er gitt særskilt beskyttelse i nærmere bestemte vassdrag og fjordområder, trenger en nærmere definisjon siden ordningen nå foreslås forankret i loven. Følgende ordlyd ble foreslått:

«Nasjonale laksevassdrag og laksefjorder»: Vassdrag, fjorder og kyststrekninger som Stortinget

har opprettet som nasjonalt laksevassdrag eller nasjonal laksefjord.

Sund

I høringsforslaget ble det foreslått en nærmere definisjon av begrepet "sund", blant annet fordi begrepet, som er benyttet i lovens §§ 16, 31 og 40 og i enkelte fylkesvise forskrifter, har vært gjenstand for ulik fortolkning. En definisjon av begrepet "sund" ble foreslått å være dekkende for både sjø og vassdrag. I både sjø og vassdrag vil parti mellom øyer eller holmer og fastland kunne ha strømrrike partier som tiltrekker seg laksefisk. Følgende definisjon ble foreslått:

«Sund»: Smalt parti av innsjø eller fjord, eller mellom fast land, øyer, holmer, og skjær som ligger over vannet ved laveste årlige vannstand eller fjære sjø.

3.3.3 Høringsmerknader

Fiskeri- og kystdepartementet slutter seg til forslaget til definisjon av nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder, men mener det er behov for en nærmere definisjon av begrepet ferskvannsorganismer, jf. kommentarer til § 2.

Norges vassdrags- og energidirektorat mener at definisjonen av "sund" er for snever fordi den innebærer at smale partier av innsjøer eller av fjorder som ikke tørrlegges årlig eller ved fjære sjø ikke kan benevnes som "sund" i denne sammenheng. Direktoratet stiller videre spørsmål ved om det vil være en bedre løsning å la denne loven ha samme definisjon av vassdrag som vannressursloven. For vannansamlinger som faller utenfor denne definisjonen, men som man ønsker å regulere i loven, kan man for eksempel skrive at for slike vannansamlinger "skal lovens regler for vassdrag gjelde".

Mattilsynet er enig i at lovens definisjon av vassdrag også bør omfatte kunstige dammer, men er noe usikre på de praktiske og forvaltningsmessige konsekvensene av endringsforslaget. Tilsynet gjør oppmerksom på at loven med denne endringen går lenger i forhold til utsetningsforbudet enn tilsvarende bestemmelse i EUs fiskehelsesdirektiv (2006/88) som er implementert i det nasjonale fiskehelsesregelverk.

Fylkesmannen i Buskerud viser til at det tidligere har vært noe uklart om loven også skal omfatte kunstige dammer på land, og at det nå vil kunne ryddes opp i problemet rundt blant annet hagedammer. *Fylkesmannen i Sogn og Fjordane* er enig i at begrepet "sund" bør defineres.

Drammen kommune, Halså kommune, Lindesnes kommune og Mandal kommune støtter forslaget. *Midtre Gauldal kommune* finner det positivt at også kunstige dammer inkluderes i definisjonen av vassdrag. Når det gjelder definisjonen av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder mener kommunen at definisjonen også bør gis et innhold som beskriver den biologiske og forvaltningsmessige verdi og viktighet av disse fjordene og vassdragene. Kommunen foreslår følgende ordlyd: "Vassdrag, fjorder og kyststrekninger av særlig stor biologisk og forvaltningsmessig verdi for atlantisk laks som Stortinget har vedtatt opprettet som nasjonalt laksevassdrag eller nasjonal laksefjord". *Rendalen kommune* går imot at kunstige dammer skal omfattes av vassdragsdefinisjonen i § 5 og viser til at dammer har gitt gode inntekter i mange kommuner som er preget av fraflytting og begrensede næringsmuligheter. *Lenvik kommune* går imot forslaget om at vassdrag også skal omfatte kunstige dammer.

Norges Jeger- og Fiskerforbund mener det er fordelaktig at kunstige dammer inkluderes i lovens virkeområde. *Norges Skogeierforbund* har ingen innvendinger mot forslagene til endringer i § 5. *Norske Lakseelver* viser til at det er svært viktig å beskytte de norske vassdragene mot introduksjoner av fremmede arter, og støtter endringsforslagene.

NORSKOG mener at kunstige dammer bør tas ut av definisjonen vassdrag, da dette kan legge hindringer i veien for næringsutvikling, spesielt med tanke på utvikling av fremtidig innlands fiskeoppdrett. Dette ettersom utsetting i så fall blir forbudt også i kunstige dammer. Organisasjonen ser ingen biologiske grunner for å legge hinder i veien for dette, da næringsmessig produksjon av fisk kan bidra til effektiv og sikker anvendelse av næringsgrunlaget på norske eiendommer. *Lakseutvalget for Namsenvassdraget* støtter forslaget. *Ola Petter Bøe* er positiv til forslaget om at loven også skal omfatte kunstige dammer og håper dette vil være et godt tiltak for å redusere spredning av uønskede arter og sykdommer.

Norsk institutt for naturforskning støtter forslaget om at kunstige dammer skal inngå i vassdragsdefinisjonen. Instituttet har registrert et økende problem med utsetting av fisk og ulike vannplanter i kunstige dammer. Ofte gjelder dette arter som ikke finnes naturlig i Norge. Det vises også til at utsetting av fisk i kunstige dammer kan ha negativ effekt på rødlistearter som finnes i disse dammene og viser som eksempel til at både liten og stor salamander er utryddet fra flere lokaliteter i en kommune som følge av utsetting av fisk

i kunstige dammer. *Veterinærinstituttet* mener forslaget om å inkludere kunstig anlagte dammer på land er hensiktsmessig, slik at utsetting av ”nye arter” kan være gjenstand for regulering. Dersom oppdrettsanlegg (settefiskanlegg) ikke er ment å omfattes bør det presiseres at slike anlegg ikke er å forstå som en del av definisjonen.

3.3.4 Departementets vurdering

Departementet mener at de fleste forslagene gjør begrepsbruken i loven mer presis, og merker seg at et stort flertall av høringsinstansene støtter endringsforslagene. De enkelte forslagene er nærmere kommentert nedenfor.

Anadrome laksefisk

Det anses som mest hensiktsmessig at forholdet til anadrome laksefisk som forvaltes med hjemmel i akvakulturloven fremgår som en begrensning i virkeområdebestemmelsen i § 2, og ikke som del av definisjonen av anadrome laksefisk. Andre ledd i § 5 bokstav a foreslås derfor opphevet.

Vassdrag

Organismer som befinner seg i (godkjente) akvakulturanlegg omfattes ikke av lovens virkeområde, jf. kapittel 3.1.1 over. Forslaget innebærer heller ikke at det innføres forbud mot utsetting i kunstige dammer, kun at slik utsetting krever tillatelse fra ansvarlig myndighet.

Etter departementets vurdering vil det være vanskelig å samordne vassdragsdefinisjonene i vannressursloven og lov om laksefisk og innlandsfisk. Det vises i den sammenheng til at kommunene fastsetter grensen til sjø etter retningslinjer gitt av Direktoratet for naturforvaltning, og at disse vektlegger hensyn som er annerledes begrunnet enn de som faller inn under vannressurslovens definisjon av vassdrag.

Ved å definere kunstige dammer som vassdrag får myndighetene kontroll med utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer i slike vannansamlinger. Dette er svært viktig av hensyn til faren for spredning av arter og organismer. Det understrekes at denne endringen ikke innebærer et totalforbud mot utsetting, men at det kreves tillatelse etter en konkret vurdering i det enkelte tilfellet. Tillatelse kan gis ved enkeltvedtak eller forskrift.

Nasjonale laksefjorder og nasjonale laksevassdrag

Departementet har vurdert endringsforslaget fra Midtre Gauldal kommune når det gjelder definisjon av nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder og konkludert med at høringsforslaget bør opprettholdes. Begrepet ”særlig stor biologisk og forvaltningsmessig verdi” kan være problematisk dersom ikke også dette gis en nærmere definisjon. I tillegg kan det vises til at ordningen med nasjonale laksefjorder og nasjonale laksevassdrag bare omfatter et *utvalg* av de viktigste laksefjordene og laksevassdragene i Norge. Det kan også vises til at de nasjonale laksefjordene og – laksevassdragene kun ivaretar hensynet til villaksen, mens områder kan være av ”særlig stor biologisk og forvaltningsmessig verdi” på grunn av andre arter eller naturtyper enn villaks.

Sund

Etter en nærmere vurdering har departementet kommet til at det ikke er behov for en definisjon av begrepet ”sund”. Det vises i den forbindelse til at de bestemmelsene i loven der begrepet er benyttet, alle er knyttet til forhold i sjøen, hvor begrepet ikke har vært problematisk. I vassdrag har miljøvernmyndighetene allerede tilstrekkelige hjemler til å regulere slike områder, jf. § 34.

På denne bakgrunn tilrås det at følgende bestemmelse vedtas:

§ 5. Definisjoner

- a. «anadrome laksefisk»: *laksefisk som vandrer mellom sjø og ferskvann og som er avhengig av ferskvann for å reprodusere seg, samt rogn og unger av slik fisk.*
- b. «innlandsfisk»: *all annen fisk i vassdrag enn anadrome laksefisk, herunder ål, samt rogn og unger av slik fisk.*
- c. «vassdrag»: *innsjø, vann, tjern, elv, elvearm, bekk, kanal og kunstige dammer.*
- d. «fritt fiske»: *det fisket som ifølge lokal sedvanerett eller annen særlig rettshjemmel ikke anses for å tilhøre grunneieren.*
- e. «nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder»: *Vassdrag, fjorder og kyststrekninger som Stortinget har vedtatt opprettet som nasjonale laksevassdrag eller nasjonale laksefjorder.*

3.4 § 7 Regulering av utbygging og annen virksomhet

3.4.1 Gjeldende rett

Bestemmelsens første ledd lyder i dag som følger:

”Hensynet til fiskeinteressene og fiskens leveområder skal innpasses i oversiktsplanleggingen etter plan- og bygningsloven i kommune og fylke.”

Dagens bestemmelse har i praksis vist at det er behov for å fremheve innholdet i kommunenes forpliktelser. Det er behov for å presisere at det er selve ivaretakelsen av fiskeinteressene og fiskens økologiske funksjonsområder som skal inntas i de kommunale- og fylkeskommunale planer.

3.4.2 Høringsforslaget

I høringen ble viktigheten av at kommunene og fylkeskommunene følger opp bestemmelsen presisert, samtidig som det ble foreslått en sterkere vektlegging på selve vernet av fiskens leveområder. På denne bakgrunn ble det foreslått følgende endring i paragrafens første ledd:

”Hensynet til fiskeinteressene og vernet av fiskens leveområder skal innpasses i planer etter plan- og bygningsloven i kommune og fylke.”

3.4.3 Høringsmerknader

Fylkesmannen i Buskerud mener det er viktig at kommunene er seg bevisst sitt ansvar for leveområdene i ferskvann. Vassdragene er utsatt for et betydelig lokalt press, enten det gjelder utfyllinger, kanalisering, byggeprosjekt, veier eller lignende. Bruk av plan- og bygningsloven i forhold til betydningsfulle vannbiotoper er derfor viktig. *Fylkesmannen i Sogn og Fjordane* støtter forslaget. *Fylkesmannen i Østfold* mener endringene vil få betydning i planprosessene i kommunene, og fremhever spesielt nødvendigheten av et bedre vern av de små kystbekkene med bestander av sjøørret.

Drammen kommune og *Volda kommune* er positive til endringsforslaget. *Evje og Hornnes kommune* viser til at endringen vil innebære en skjerpning av kommunens plikter i kommunale planprosesser, noe som vil medføre at rettighetshavere i større grad tas med i planer og tiltak som berører vassdrag og artsmangfold. *Halsa kommune* støtter forslaget og fremhever at endringen er en naturlig konsekvens av et større lokalt

ansvar for forvaltningen. *Nord-Fron kommune* støtter forslaget, men understreker at begrepet ”vern” ikke kan innebære en automatisk forkjørsrett for fiskeinteressene i alle arealplansaker. *Midtre Gauldal kommune* er positive til at kommunens rolle og ansvar tydeliggjøres.

Norges Jeger- og Fiskerforbund støtter innskjerpingen i kravet til kommunene om å sikre fiskens leveområder i kommunens planarbeide. *Norges Skogeierforbund* og *Norske Lakseelver* mener at forslaget kan styrke leveområdene til fiskeressursene og dermed verdien av fiskeretten. Organisasjonene advarer imidlertid mot å bruke bestemmelsen ukritisk, uten hensyn til ordinær skog- og jordbruksdrift. Også *Finnmarkseiendommen* støtter forslaget.

Laksautvalget for Namsenvassdraget støtter endringsforslaget og mener endringen vil tydeliggjøre ansvaret for ivaretakelse av fisk og andre ferskvannsorganismer i all planlegging. Det fremheves at mangfoldet av arter og bestander ikke kan ivaretas uten at leveområdene deres beskyttes.

Norsk institutt for naturforskning støtter forslaget og mener det er viktig at bestemmelsen omfatter alle ferskvannsorganismer, ikke bare fisk. Det påpekes at kommunen har en svært viktig rolle i forvaltningen av ferskvannshabitater, og nevner som eksempel at 80 % av de opprinnelige våtmarksområdene i en kommune har gått tapt i løpet av 20 år. Det er behov for å understreke kommunens ansvar i slike saker.

3.4.4 Departements vurdering

Departementet mener at bestemmelsen bør justeres i samsvar med den nye definisjonen av lovens virkeområde og begrepsbruken i naturmangfoldloven, og merker seg at alle som har uttalt seg er positive til forslaget. Departementet er videre enig i at det bør tydeliggjøres at bestemmelsen omfatter ferskvannsorganismer generelt. Dette vil også være i tråd med forslaget til endring i lovens virkeområde (jf. § 2). Videre foreslås begrepet ”vern” endret til ”ivaretakelse” og begrepet ”leveområder” endret til ”økologiske funksjonsområder” i samsvar med naturmangfoldlovens begrepsbruk. På denne bakgrunn tilrås det at første ledd i § 7 gis følgende ordlyd:

”Hensynet til fiskeinteressene og ivaretakelse av fiskens og andre ferskvannsorganismers økologiske funksjonsområder skal innpasses i planer etter plan- og bygningsloven i kommune og fylke.”

3.5 Ny § 7 a Nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder

3.5.1 Gjeldende rett

Ordningen med nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder ble innført gjennom plenarvedtak i Stortinget, jf. Innst. S. nr. 134 (2002–2003) og Innst. S. nr. 183 (2006–2007). Formålet med ordningen er å gi de viktigste laksebestandene i Norge en særlig beskyttelse mot blant annet oppdrettsvirksomhet, forurensning, skadelige aktiviteter og inngrep i vassdrag og i de nærliggende fjord- og kystområdene. I alt er det opprettet 52 nasjonale laksevassdrag og 29 nasjonale laksefjorder og vedtatt egne beskyttelsesregimer for de aktuelle områdene. Ordningen er ennå ikke lovfestet, men det ble forutsatt i St.prp. nr. 32 (2006–2007) at ordningen skal forankres i lakse- og innlandsfiskloven og i forskrifter etter flere ulike lover.

3.5.2 Høringsforslaget

I lys av sakens bakgrunn ble det foreslått at de nasjonale laksevassdragene og laksefjordene forankres i lakse- og innlandsfiskloven. Det ble fastslått at nasjonale laksevassdrag og laksefjorder opprettes av Stortinget og foreslått en norm for skjønnsutøvelse som skal gi laksen særskilt beskyttelse i de aktuelle områdene. Bestemmelsen skal legges til grunn for skjønnsutøvelse i tilknytning til alle former for tiltak og virksomhet som kan påvirke laksen i disse områdene. Den foreslåtte bestemmelsen åpner videre for at Kongen kan gi nærmere bestemmelser om tiltak, skjøtsel, forvaltning og saksbehandling i nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. Høringsforslaget var som følger:

”Når det etter denne eller andre lover treffes vedtak eller gjennomføres tiltak som kan påvirke laksens levekår, skal det legges vesentlig vekt på at området er vedtatt som nasjonalt laksevassdrag eller nasjonal laksefjord. I disse områdene skal laksen sikres en særlig beskyttelse mot skadelige inngrep og aktiviteter. For nærmere bestemte områder i et nasjonalt laksevassdrag eller en nasjonal laksefjord kan reglene i § 7 annet ledd anvendes.

Kongen kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser om forbud, begrensninger, vilkår, meldeplicht (m.v.) for tiltak i nasjonale laksevassdrag og laksefjorder som kan være til skade for laksen. I forskriften kan det også fastsettes nærmere

regler om skjøtsel og forvaltning av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder.

Kongen kan ved forskrift eller enkeltvedtak gi nærmere bestemmelser om saksbehandlingsregler, herunder om hvilke opplysninger eller undersøkelser søkeren eller tiltakshaveren må sørge for.”

3.5.3 Høringsmerknader

Fiskeri- og kystdepartementet påpeker at det fremgår av St.prp. nr. 32 (2006–2007) at det ikke skal være tillatt med nye tiltak og aktiviteter som kan være til skade for laksen i nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. I lovforslaget er begrepet ”som kan skade laksen” byttet ut med begrepet ”som kan påvirke laksens levekår”. Departementet mener at å ”påvirke laksens levekår” vil være et alt for vidt begrep i denne sammenheng og foreslår følgende formulering: ”Når det etter denne eller andre lover treffes vedtak eller gjennomføres tiltak som kan skade laksens levekår, skal det legges vesentlig vekt...”.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane støtter forslaget, og har sett frem til at ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder blir lovfestet.

Halsa kommune er positive til at nasjonale laksevassdrag og laksefjorder får økt beskyttelse mot inngrep og aktiviteter. *Lindesnes kommune* og *Mandal kommune* støtter forslaget. *Midtre Gauldal kommune* er overveiende positive til formuleringene og innholdet i den nye bestemmelsen. Kommunen mener imidlertid at føre-var-prinsippet bør knyttes til formuleringene i bestemmelsens første ledd for å sikre at tiltak, inngrep og/eller aktivitet uten tidligere dokumentert negativ effekt på fiskens livsmiljø kan omfattes av bestemmelsen.

Norges Jeger- og Fiskerforbund støtter forslaget. Det samme gjør *Norges Bondelag* og *Norske Lakselver*, og forutsetter at grunneierorganisasjonene får delta i utformingen av forskrift om ordningen. Også *Finnmarkseiendommen* støtter forslaget.

Gaula Fiskeforvaltning og *Orkla Fellesforvaltning* mener at loven må beskrive mer detaljert hva statusen som nasjonalt laksevassdrag og nasjonal laksefjord medfører. Hva som ligger i ”kan være til skade for laksen” bør også utdypes, slik at man unngår for eksempel torskeoppdrett i en nasjonal laksefjord. *Lakseutvalget for Namsenvassdraget* støtter forslaget og mener det er viktig at en norm for skjønnsutøvelse som skal gi laksen særskilt beskyttelse etableres raskt. Utvalget påpeker videre viktigheten av at innholdet i normen gjøres kjent. *Ola Petter Bøe* mener det er meget viktig at

de lokale grunneiere og elveeierlag får ta del i utforming av regler for skjøtsel og forvaltning av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder.

Veterinærinstituttet mener opprettelsen av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder er et offensivt tiltak for å verne ville laksestammer. Det vil ha stor betydning å kunne evaluere effektene av dette tiltaket, og det er derfor viktig at evaluering og overvåkning av forhold knyttet til fiskehelse har tilstrekkelig hjemmel i bestemmelsens ordlyd.

3.5.4 Departementets vurdering

Både ved opprettelsen og suppleringen av ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder ble det forutsatt at Stortingets plenarvedtak skal forankres i lakse- og innlandsfiskloven og i relevante forskrifter etter denne og andre lover.

Departementet har merket seg at de fleste som har uttalt seg i hovedsak er positive til forslaget om å lovfeste plenarvedtakets innhold og hjemmel til å fastsette nærmere bestemmelser om forvaltningen av de nasjonale laksevassdragene og laksefjordene. På bakgrunn av noen av de innkomne uttalelsene har departementet foretatt noen justeringer som knytter bestemmelsen enda tydeligere opp mot Stortingets vedtak. Det er også gjort eksplisitt at når det gjelder inngrep etter vannressursloven, og regulering av akvakultur etter akvakulturloven eller matloven, så skal ordningen gjennomføres med hjemmel i disse lovene. Videre er tredje ledd innarbeidet i annet ledd og formulert mer presist, jf. informasjons- og utredningsplikten, istedenfor det videre "saksbehandlingsregler".

Gjennom forslaget til § 7 a første ledd lovfestes den beskyttelsen som Stortinget har vedtatt. Beskyttelsen går ikke lenger enn stortingsvedtaket. Når det gjelder tiltak etter vannressursloven og regulering av akvakultur etter akvakulturloven eller matloven, skal beskyttelsen ivaretas med hjemmel i disse lovene. Dette vil bli lovfestet gjennom tilsvarende endring i vannressursloven ved første anledning. Akvakulturloven og matloven nevner ikke ordningen eksplisitt, men hjemler nærmere regler, jf. forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder. Løsningen understreker at sektoransvaret for å gjennomføre regimet med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder ligger fast. Det følger uttrykkelig av forslaget til annet ledd, jf. nytt siste punktum i for-

hold til høringen, at bestemmelsen avgrenses mot vannressursloven og akvakulturloven.

Det vises for øvrig til at de laksebestandene som omfattes av ordningen både skal gis særlig beskyttelse mot skadelige inngrep og aktiviteter og prioriteres i det generelle arbeidet med å beskytte villaksen. Første ledd første punktum bruker derfor uttrykket "påvirke", mens beskyttelsen mot negative tiltak i første ledd annet punktum uttrykkelig er knyttet til "skadelige" inngrep. Etter departementets mening er høringsforslaget derfor i overensstemmelse med Stortingets intensjoner med ordningen.

Siste punktum i første ledd, om anvendelsen av biotopvernbestemmelsen, er tatt ut. Dette skyldes at biotopvernbestemmelsen i lakse- og innlandsfiskloven § 7 annet ledd ble opphevet ved vedtakelsen av naturmangfoldloven. Områdevernbestemmelsene i naturmangfoldloven kapittel V, herunder biotopvernbestemmelsen i § 38, gjelder side om side med lakse- og innlandsfiskloven § 7 a.

Departementet vil videre bemerke at forslaget er i samsvar med forvaltningsprinsippet i naturmangfoldloven § 5, som blant annet legger til grunn at artenes økologiske funksjonsområder skal ivaretas så langt det er nødvendig for å nå målet om bevaring av artene og deres genetiske mangfold. I lys av dette tilrår departementet at bestemmelsen vedtas med noen endringer i forhold til høringen:

§ 7 a. Nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder.

Når det treffes vedtak eller gjennomføres tiltak som kan påvirke laksens levevilkår, skal de særskilte hensyn som følger av Stortingets vedtak om nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder legges til grunn. I disse områdene skal laksen sikres en særlig beskyttelse mot skadelige inngrep.

Kongen kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser om blant annet forbud mot, begrensninger av, vilkår for og meldeplikt for tiltak i nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder som kan være til skade for laksen, herunder hvilke opplysninger eller undersøkelser søkeren eller tiltakshaveren må sørge for. I forskriften kan det også fastsettes nærmere regler om skjøtsel og forvaltning av nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder. Bestemmelser om tiltak og aktiviteter som faller inn under vannressursloven, og regulering av akvakultur med hjemmel i akvakulturloven eller matloven, gis med hjemmel i disse lovene.

3.6 § 12 Tiltak i særskilte situasjoner

3.6.1 Gjeldende rett

Bestemmelsens første ledd lyder som følger:

”Når anadrome laksefisk eller innlandsfisk er truet av akutt forurensning eller andre akutte miljøforstyrrelser, kan departementet sette i verk de tiltak som anses nødvendige for å forebygge, begrense eller hindre skade, herunder stoppe fiske, oppfisking for å bevare fisken m.m.”

Gjeldende bestemmelse gir hjemmel til å iverksette tiltak som er nødvendige for å forebygge, begrense eller hindre skade. Det er et vilkår at fisken er truet av akutt forurensning eller andre akutte miljøforstyrrelser. Det er behov for en hjemmel som også gjør det mulig å iverksette tiltak i tilfeller hvor en situasjon ikke kan betegnes som akutt, men isteden har utviklet seg over tid. Dette kan for eksempel gjelde stans av fisket i vassdragsnære sjøområder i år med spesielle vannføringsforhold.

3.6.2 Høringsforslaget

Det ble foreslått at bestemmelsens virkeområde utvides til å gjelde også ved fare for miljøforstyrrelser som ikke er akutte. Forslaget om endring i lovens virkeområde, jf. § 2, ble foreslått synliggjort ved å erstatte ”anadrome laksefisk og innlandsfisk” med ”artsmangfoldet”.

I tillegg ble det vist til at det er behov for en lovhjemmel som gjør det mulig å fjerne uønskede arter som kan ha skadepotensial, men som ikke er satt ut ulovlig, for eksempel arter som ikke var regulert ved utsettingstidspunktet.

På denne bakgrunn ble følgende forslag til endring av første ledd og nytt annet ledd sendt på høring:

”Når *artsmangfoldet* er truet av *forurensning eller andre miljøforstyrrelser*, kan departementet sette i verk de tiltak som anses nødvendig for å forebygge, begrense eller hindre skade.

Departementet kan gjøre vedtak om fjerning av arter som kan ha vesentlig skadepotensial for andre ferskvannsorganismer.”

3.6.3 Høringsmerknader

Fiskeri- og kystdepartementet påpeker at det er viktig at annet ledd avgrenses mot matloven og for-

skrifter gitt etter denne. De foreslår derfor at siste ledd endres til ”Denne paragraf får ikke anvendelse på sykdom eller andre forhold som er regulert av matloven”. *Mattilsynet* viser til at sykdom hos andre akvatiske dyr enn fisk også blir regulert av annet regelverk, herunder matloven. Det kan derfor være behov for å avklare bruken av regelverk på dette området, blant annet ovenfor krepsepest.

Fylkesmannen i Buskerud viser til at negativ påvirkning av vassdragene ofte utvikler seg over tid, for eksempel forurensende utslipp. Fylkesmannen anser det derfor som positivt at også slike tilfeller nå foreslås omfattet av § 12. *Fylkesmannen i Sogn og Fjordane* er enig i at hjemmelen gjøres gjeldende også for situasjoner som har utviklet seg over tid, og at bestemmelsen skal omfatte også andre organismer enn fisk. Fylkesmannen fremhever at han antar at hjemmelen til å fjerne arter er avgrenset til nye og uønskede arter, og at endringen er nødvendig for å kunne gjennomføre tiltak.

Drammen kommune, Midtre Gauldal kommune og Volda kommune slutter seg til forslaget. *Lenvik kommune* forventer at de økonomiske konsekvensene av bestemmelsen bæres av staten.

Sametinget er skeptisk til endringsforslaget. Den foreslåtte formuleringen innebærer at muligheten til å gripe inn med tiltak i krisesituasjoner utvides til også å gjelde situasjoner som har utviklet seg over tid. Sametingets erfaring tilsier at det er svært forskjellige definisjoner for hva som er en krisesituasjon, og da spesielt når man ser på utvikling over tid.

Norges Jeger- og Fiskerforbund mener det er svært formålstjenlig at det gis hjemmel til å iverksette tiltak også i tilfeller der situasjoner har fått utvikle seg over tid, og ikke bare ved akutte miljøforstyrrelser.

Norges Skogeierforbund, Norges Bondelag og Norske Lakseelver er enige i forslaget, men mener virkeområdet bør begrenses til å gjelde ”biologisk forurensning”, slik at paragrafen blir lydende: ”Når artsmangfoldet er truet av biologisk forurensning, kan departementet sette i verk de tiltak som anses nødvendige for å forebygge, begrense eller hindre skade”. Også *Finnmarkseiendommen* og *Lakseutvalget for Namsenvassdraget* støtter forslaget.

Veterinærinstituttet mener forslaget til ordlyd trolig vil hjemle tiltak for eksempel til å fjerne rømt oppdrettsfisk. Instituttet mener dette kan gjøres tydeligere ved å legge til i annet ledd: ”Departementet kan gi regler om fjerning av arter og populasjoner, eventuelt stammer av arter som kan ha...”.

3.6.4 Departementets vurderinger

Departementet har merket seg at de fleste som har uttalt seg er positive til forslaget.

Til merknadene om grenseflatene mot annet regelverk, vil departementet påpeke at dette er ivaretatt gjennom nåværende bestemmelses siste ledd, der det er presisert at bestemmelsen ikke får anvendelse på sykdom hos fisk eller andre forhold som er regulert av annen lovgivning.

Departementet har forståelse for Veterinærinstituttets merknad om fjerning av skadelige organismer, og tilrår en endring i andre ledd, jf. nedenfor. Det tilrås videre at begrepet "arter" erstattes med "organismer" i tråd med naturmangfoldlovens begrepsbruk. Bestemmelsen vil bli begrenset av lovens virkeområde.

For å tydeliggjøre at bestemmelsen også gjelder for andre ferskvannsorganismer enn fisk, gjøres det en tilføyelse i fjerde ledd.

Norges Skogeierforbund, Norges Bondelag og Norske Lakseelver foreslår å begrense virkeområdet til bare å gjelde biologisk forurensning. Etter departementets vurdering vil dette innebære at bestemmelsens betydning blir vesentlig innskrenket.

Sametinget har under konsultasjoner påpekt at særskilte tiltak etter § 12 vil kunne være gjenstand for konsultasjon. Departementet er enig i at dette kan være tilfellet hvis samiske interesser er særlig berørt.

På denne bakgrunn tilrår departementet at bestemmelsen vedtas med følgende ordlyd:

§ 12. Tiltak i særskilte situasjoner.

Når *arts mangfoldet* er truet av *forurensning eller andre miljøforstyrrelser*, kan departementet sette i verk de tiltak som anses nødvendig for å forebygge, begrense eller hindre *skade*.

Departementet kan treffe vedtak om fjerning av organismer som kan ha vesentlig skadepotensial for andre ferskvannsorganismer.

Ved gjennomføringen av tiltak etter denne paragraf kan det bestemmes at det mot vederlag kan gjøres bruk av eller voldes skade på tredjemanns eiendom såfremt virkningen er vesentlig større enn skaden eller ulempen ved inngrepet. Det offentliges utgifter, herunder erstatningsutbetalinger, kan uansett skyld kreves erstattet av den ansvarlige for forurensningen eller miljøforstyrrelsen.

Denne paragraf får ikke anvendelse på sykdom hos fisk eller andre forhold hos fisk som er regulert av annen lovgivning. *Tilsvarende gjelder for andre ferskvannsorganismer.*

3.7 § 15 Fisketrapp, fiskerenne og lignende

3.7.1 Gjeldende rett

Den nåværende bestemmelse i § 15 annet ledd lyder som følger:

"Grensene skal avmerkes med tydelige merker. Utgiftene til dette dekkes av statskassen. Departementet gir nærmere regler om merkingen. For vedlikehold eller nedlegging av slike anlegg gjelder bestemmelsene i vannressursloven §§ 37 og 41- 42."

Det er i dag etter § 15 første ledd forbudt å fange fisk i en sone rundt fisketrapp, fiskerener og lignende anlegg. Grensene for disse sonene skal merkes tydelig. Bestemmelsen gir i dag ikke en klar hjemmel til å merke slike soner dersom grunneier motsetter seg dette.

3.7.2 Høringsforslaget

I høringen ble det gjort rede for at det i enkelte tilfeller har oppstått problemer med merkingen fordi grunneier har nektet oppsetting av skilt. Det ble derfor foreslått at det innføres en klar hjemmel for merking av grenser som er fastsatt med hjemmel i lakse- og innlandsfiskloven § 15, med henvisning også til grenser som fastsettes med hjemmel i § 31 (om tvist om grenser mv) og § 40 (om regulering av alt fiske). Det ble vist til at merking av grenser i all hovedsak er et lite inngripende tiltak overfor den enkelte grunneier, samtidig som det har stor betydning for etterlevelse og kontroll av viktige bestemmelser.

På denne bakgrunn ble det foreslått følgende endring av bestemmelsens annet ledd:

"Grensene skal avmerkes med tydelige merker. Utgiftene til dette dekkes av statskassen. *Departementet kan ta i bruk privat grunn til merking av grenser fastsatt med hjemmel i denne bestemmelsen. Det samme gjelder for merking av grenser fastsatt med hjemmel i § 31 og § 40. Grunneier kan kreve erstatning etter vanlige erstatningsrettslige prinsipper dersom merkingen innebærer vesentlige ulemper når det gjelder utnyttelse av eiendommen.* For vedlikehold eller nedlegging av slike anlegg gjelder bestemmelsene i vannressursloven §§ 37, 41 og 42."

3.7.3 Høringsmerknader

Finansdepartementet ber Miljøverndepartementet vurdere om de nye formuleringene om erstatningsrett for grunneier vil innebære en endring av rettsstilstanden for slike typer inngrep.

Bamble kommune er positiv til endringsforslagene, men mener at informasjon rundt merking av forbudssoner bør inkludere rettighetshaver/grunneier. Det fremheves at man kanskje bør se på muligheten av en felles mal for utforming av skiltene.

NORSKOG mener at skilting og merking som er oppført uten samtykke fra grunneier er en inngripen mot eiendomsretten til den enkelte grunneier, og det bør derfor ikke legges opp til en praksis der dette kan skje uten grunneiers tillatelse. Dialog med rettighetshaver må være utgangspunktet for å finne en løsning som fungerer for begge parter, og dersom dette ikke fører frem kan det åpnes for andre midler.

3.7.4 Departementets vurderinger

Departementet mener at det er behov for å kunne gjennomføre grensemerking når grunneieren selv ikke følger opp påbudet i § 15. Det understrekes at det i all hovedsak er snakk om minimale inngrep overfor de grunneiere som kan bli berørt, som oppsetting av skilt med feste. Grunneier vil bli varslet og gitt mulighet til å uttale seg før tiltaket gjennomføres.

Til spørsmålet om erstatning, foreslås det tatt inn en ny formulering med henvisning til "alminnelige rettsgrunnsetninger", jf. Grunnloven § 105, da dette er mer klargjørende. Departementet vil understreke at det normalt ikke vil være erstatningsplikt for staten som følge av merking.

I lys av dette tilrår departementet at annet ledd endres som foreslått i høringen, men med fullstendig henvisning til vannressursloven og henvisningen til alminnelige rettsgrunnsetninger jf. Grl. § 105. Bestemmelsens annet ledd vil etter dette lyde:

Grensene skal avmerkes med tydelige merker. Utgiftene til dette dekkes av statskassen. *Departementet kan ta i bruk privat grunn til merking av grenser fastsatt med hjemmel i denne bestemmelsen. Det samme gjelder for merking av grenser fastsatt med hjemmel i § 31 og § 40. Økonomisk tap som følge av departementets bruk etter tredje og fjerde punktum kan kreves erstattet av staten i samsvar med alminnelige rettsgrunnsetninger.* For vedlikehold eller ned-

legging av slike anlegg gjelder bestemmelsene i *vannressursloven §§ 37, 41 og 42.*

3.8 § 18 Barns fiske

3.8.1 Gjeldende rett

Dagens bestemmelse annet, tredje og fjerde ledd lyder som følger:

"I andre vassdrag har personer som ikke har fylt 16 år rett til, uten rettighetshavers tillatelse, å fiske innlandsfisk med stang og håndsnøre i samme periode som nevnt i første ledd.

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder ikke i vassdrag eller deler av vassdrag som fører anadrome laksefisk. Bestemmelsene er også underordnet regler gitt i medhold av § 34.

Der fiske etter denne paragraf vil være til skade for fiskekulturtiltak eller hvor barns fiske er til vesentlig fortrenghet for rettighetshavernes fiske, kan departementet regulere utøvelsen av fisket. Departementet kan gi retningslinjer."

Barn og ungdom under 16 år har altså etter gjeldende bestemmelse rett til gratis fiske etter innlandsfisk med stang og håndsnøre i perioden fra og med 1. januar til og med 20. august.

Dersom det selges fiskekort i området, skal det utstedes fiskekort uten vederlag. Retten til gratis fiske omfatter fiske med stang og håndsnøre med de begrensninger offentligrettslige bestemmelser setter for det aktuelle fisket. Fiske-regler som fastsettes av rettighetshaverne, gjelder ikke for barns fiske. Dersom rettighetshaverne ønsker endringer i offentligrettslige reguleringer av hensyn til fiskebestandene, må dette i henhold til dagens regelverk tas opp med Fylkesmannen/fylkeskommunen. Dersom grunneier mener at barns fiske er til hinder for kultiveringsarbeid eller går ut over eget fiske i urimelig grad, må dette etter gjeldende forskrift tas opp med Fylkesmannen. Dersom fisket berører grunneierens interesser ut over det som kan betegnes som mindre vesentlig kan fisket begrenses.

3.8.2 Høringsforslaget

Bestemmelsens forhold til Grunnloven § 105 om erstatningsansvar for staten er prøvd for Høyesterett, jf. dom av 22. desember 2004 (Rt-2004-1985). Høyesterett konkluderte med at bestemmelsen ikke utløser erstatningsplikt, men la til grunn at retten til "gratis fiske" skal begrenses når virknin-

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

gen for grunneier går ut over det som kan karakteriseres som "mindre vesentlig". I høringen ble det derfor foreslått at bestemmelsen bringes i samsvar med avgjørelsen i Høyesterett, ved å presisere at fisket *skal* begrenses i slike tilfeller. I tillegg ble det foreslått at bestemmelsene i forskrift 30. desember 1992 nr. 1229 om regulering av barns fiske inntas i bestemmelsen, slik at reguleringsene på dette området samles i en lovbestemmelse. Det innebærer at presiseringen om at barns frie fiske ikke omfatter fiske i kunstige dammer, foreslås tatt inn i loven. Videre ble det foreslått en språklig endring av bestemmelsens annet ledd.

Forslag til endring av annet, tredje og fjerde ledd:

"I andre vassdrag har personer som ikke har fylt 16 år rett til å fiske *innlandsfisk med stang og håndsnøre uten rettighetshavers tillatelse* i samme periode som nevnt i første ledd.

Bestemmelsene i første og andre ledd gjelder ikke i vassdrag eller deler av vassdrag som fører anadrome laksefisk *eller i kunstige dammer*. Bestemmelsene er også underordnet regler gitt i medhold av § 34.

Der fiske etter denne paragrafen vil være til skade for fiskekulturtiltak eller hvor barns fiske er til vesentlig fortrenghet for rettighetshavernes fiske *skal* departementet regulere utøvelsen av fisket."

3.8.3 Høringsmerknader

Fylkesmannen i Buskerud mener at det ved justeringen av § 18 er viktig at hovedprinsippene ikke endres, det vil si at barns fiske er fritt fra 1. januar til 20. august. Hvis dette eventuelt skulle medføre ulempe for rettighetshaver, er det nå mulighet for å søke dispensasjon.

Drammen kommune mener retten til gratis fiske etter innlandsfisk over tid bør søkes utvidet for barn og unge opp til 18 år. *Halsa kommune* støtter forslaget. *Mandal kommune* og *Lindesnes kommune* mener at departements plikt til å regulere barns fiske når dette er til ulempe for rettighetshaverne må understrekes. *Nord-Fron kommune* presiserer at hensynet til rekruttering til fiske må veie tungt. Det er svært vanskelig å finne eksempler på at barns fiske kan innebære konsekvenser for grunneier utover det mindre vesentlige. *Oslo kommune* mener det må presiseres at endringen ikke gjelder i vassdrag hvor fiske er forbudt, for eksempel fordi et vann er drikkevannskilde. *Vadsø kommune* mener det må være

samsvar mellom § 18 "Barns fiske" og § 30 "Fiskeravgift". Kommunen fremhever at når en hever aldersgrensen for avgift for fiske etter anadrome laksefisk fra 16 år til 18 år, må en også heve grensen for gratis fiske tilsvarende.

Norges Jeger- og Fiskerforbund støtter videreføring av 16 år som grense for barns rett til gratis fiske. Det er videre viktig at det klart presiseres at fiskeregler fastsatt av fiskerettshaver, ut over de offentligrettslige bestemmelsene som til en hver tid gjelder, ikke gjelder for barns fiske. Dette medfører til stadighet konflikter i en del områder der en har laget relativt strenge privatrettslige bestemmelser. I de senere år har en hatt en rekke tilfeller der kortselgere har forsøkt å pålegge barn lokale bestemmelser, som i stor grad forhindrer barn i å kunne delta i fisket dersom de skulle fulgt disse ulovlige påleggene. Forbundet mener videre at en ny bestemmelse må gjøre det enklere å forhindre slike situasjoner. Det bør derfor innarbeides klare krav til kortselger, særlig i de områder der barns fiske er presset. Klare krav til informasjon og tilrettelegging må også lages, for eksempel bør en få en avklaring på hvorvidt barns frie fiske gir rett til å benytte installasjoner som er ment for eksklusivt fiske.

Norges Skogeierforbund er tilfreds med at man følger opp Høyesterettsdommens pålegg om at barns fiske skal reguleres der dette går ut over grunneiers fiskerett, og at dette gjøres direkte i lovteksten. *Norges Bondelag* mener at bestemmelsen må endres i henhold til dom i Høyesterett av 22. desember 2004 om gratis fiske for barn under 16 år. Bondelaget påpeker at det skal fremgå av § 18 at der fiske etter denne paragraf vil være til skade for fiskekulturtiltak eller hvor barns fiske er til mindre vesentlig fortrenghet for rettighetshavernes fiske skal departementet regulere utøvelsen. *Norske Lakseelver* viser til Høyesterettsdommen av 22. desember 2004 og støtter forslaget. *Finnmarkseiendommen* støtter forslaget. *Lakseutvalget for Namsenvassdraget* mener at alle som ønsker det, særlig barn og unge, skal få mulighet til å utøve friluftsliv og sportsfiske så lenge det ikke er til skade for kultiveringstiltak.

Økokrim viser til endringen i § 30 om fiskeravgift og foreslår en harmonisering av regelverket slik at aldersgrensen blir den samme, altså 18 år, både for plikten til å betale fiskeravgift og for retten til gratis fiske.

3.8.4 Departementets vurdering

De fleste som har uttalt seg er positive til forslaget. Til uttalelsen fra Norges Bondelag vises det

til at bestemmelsen er foreslått tilpasset den omtalte høyesterettsdommen som fastslår at barns fiske skal reguleres dersom det går ut over det som må betegnes som mindre vesentlig. Til Norges Jeger- og Fiskerforbunds merknad om forholdet til privatrettslige fiskeregler, vises det til at den foreslåtte bestemmelsen fastslår at barns rett til gratis fiske bare begrenses av offentligrettslige regler gitt i medhold av naturmangfoldloven eller lakse- og innlandsfiskelovens § 34. Retten til gratis fiske kan altså ikke begrenses av fiskeregler fastsatt av fiskerettshaverne. Etter departementets vurdering er dette tilstrekkelig klargjørende. Departementet er imidlertid enig i at regelverket på dette området bør kommuniseres tydeligere til grunneiere og brukere.

Med hensyn til forslagene om samordning av aldersgrensene i § 18 og § 30, vises det til nevnte høyesterettsdom, der det er lagt betydelig vekt på at barns rett til gratis fiske er begrenset i tid, bare gjelder for fiske etter innlandsfisk og bare for barn under 16 år.

Departementet mener det er nødvendig å endre bestemmelsen om barns fiske slik at den blir i samsvar med Høyesteretts uttalelse i dom av 22. desember 2004. Som del av dette er det hensiktsmessig å samle reglene i loven istedenfor å videreføre dagens delte løsning mellom lov og forskrift.

På denne bakgrunn tilrås det at bestemmelsens annet, tredje og fjerde ledd vedtas som foreslått i høringen:

§ 18. *Barns fiske.*

I andre vassdrag har personer som ikke har fylt 16 år rett til å fiske *innlandsfisk med stang og håndsnøre uten rettighetshavers tillatelse* i samme periode som nevnt i første ledd.

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder ikke i vassdrag eller deler av vassdrag som fører anadrome laksefisk *eller i kunstige dammer*. Bestemmelsene er også underordnet regler gitt i medhold av § 34 *eller naturmangfoldloven*.

Der fiske etter denne paragrafen vil være til skade for fiskekulturtiltak eller hvor barns fiske er til vesentlig fortrengsel for rettighetshavernes fiske *skal* departementet regulere utøvelsen av fisket.

Forskrift 30. desember 1992 nr. 1229 om regulering av barns fiske oppheves dersom bestemmelsen blir vedtatt.

3.9 § 19 Fraskillelse av fiskeretten

3.9.1 Gjeldende rett

Dagens bestemmelse tredje ledd lyder som følger:

”Ved salg av fast eiendom i Finnmark fra staten eller Finnmarkseiendommen kan fiskeretten holdes tilbake til fordel for allmennheten.”

I utgangspunktet er det ikke tillatt å skille fiskerett fra fast eiendom for mer enn 10 år av gangen. Det er imidlertid gjort visse unntak fra denne regelen når det gjelder salg eller utleie til fordel for allmennheten, blant annet har det vært åpnet for at fiskeretten kan holdes tilbake ved salg av statens grunn i Finnmark og fra Finnmarkseiendommen.

3.9.2 Høringsforslaget

I høringen ble det foreslått en generell hjemmel til å tilbakeholde fiskeretten ved salg av statlig eiendom. Grunnen er at det ikke alltid vil være rimelig at den fiskeretten allmennheten i dag har på statens grunn overføres kjøper uten en nærmere vurdering når statsgrunn selges. Det ble understreket at bestemmelsen kun gir myndighetene en mulighet til å holde tilbake fiskeretten, og at dette må vurderes i det enkelte tilfellet og ut fra særlige hensyn. Hovedregelen ble foreslått fortsatt å være at fiskeretten følger med når statsgrunn selges og at de samme reglene fortsatt skulle gjelde også for Finnmarkseiendommens grunn. På denne bakgrunn ble det foreslått at tredje ledd i bestemmelsen endres til følgende:

”Ved salg av fast eiendom *fra staten* eller fra Finnmarkseiendommen kan fiskeretten holdes tilbake til fordel for allmennheten.”

3.9.3 Høringsmerknader

Et flertall av de som har uttalt seg støtter forslaget. *Evje og Hornnes kommune* er imot at fiskeretten skal kunne holdes tilbake ved salg av statseiendom. De mener dette bryter med prinsippene om at fiskeretten følger eiendommen til grunnen og strandlinjen, og at en vil ende opp med to typer grunneiere langs et vassdrag, de med og de uten fiskerett. De sistnevnte hevdes neppe å ville være særlig motivert til å bidra til god forvaltning av fisket og fiskemulighetene. *Halsa kommune* har

ingen merknader til forslaget. *Nord-Fron kommune* støtter forslaget.

Norges Jeger- og Fiskerforbund har ingen merknader til den foreslåtte endringen.

Norske Lakseelver og Norges Bondelag går imot forslaget og mener dette bryter med et eldgammelt rettsprinsipp om at fiskeretten følger eiendommen til grunnen og strandlinjen, som Gulatingenloven og Frostatingsloven. De mener adskillelse av fiskeretten fra grunneiendom vil påvirke grunneiers holding til hvordan elvemiljøet påvirkes fra jordbruk/skogbruk, og grunneiernes vilje til å legge til rette for sportsfiskerne. Dette vil videre redusere kjøpers mulighet til å få et akseptabelt utkomme fra driften av landbrukseiendommen. *Norges Skogeierforbund* går imot forslaget med tilnærmet samme begrunnelse som Norske Lakseelver og Norges Bondelag. *Finnmarkseiendommen* og *Lakseutvalget for Namsenvassdraget* har ingen innvendinger til forslaget.

3.9.4 Departementets vurdering

Bakgrunnen for forslaget er at hensynet til den innsatsen som staten i en del tilfeller har gjort for å sikre fisket for allmennheten bør kunne beskyttes på en hensiktsmessig måte ved avhending av statlig eiendom. Det siktes her ikke til eiendommer der det har vært alminnelig adgang for allmennheten til fisket uten nevneverdig tilrettelegging, men eiendommer der staten har nedlagt mye ressurser for å gjøre fisket tilgjengelig, for eksempel gjennom bygging av fisketrapper, opparbeiding av fiskeplasser på land og andre tiltak for å bedre både fiskens livsforhold og fiskemulighetene. Det er imidlertid reist vesentlige prinsipielle innvendinger mot forslaget, og også vist til at private rettighetshavere i dag nedlegger en betydelig innsats for allmennhetens fiske gjennom utvikling av fisketurisme. Det må derfor antas at den foreslåtte endringen vil ha liten praktisk betydning. De nødvendige hensynene til allmennheten bør dessuten kunne ivaretas i forbindelse med det enkelte salg dersom problemstillingen blir aktuell. Departementet vil vurdere nærmere hvordan dette best kan gjøres. På denne bakgrunn har departementet kommet til at den foreslåtte endringen ikke bør vedtas.

3.10 § 23 Fiske på kommunal og fylkeskommunal grunn

3.10.1 Gjeldende rett

Dagens bestemmelse lyder som følger:

”Kommunene skal utnytte retten til fiske etter anadrome laksefisk og innlandsfisk på sine eiendommer i samsvar med lovens formål, samt gi et best mulig tilbud om fiske for allmennheten blant annet ved salg av fiskekort. Inntektene av salget skal gå til fiskekulturtiltak og til administrasjon av fisket. Kommunene kan overlate administrasjonen av fisket til en organisasjon med fremme av fiske som formål eller delformål.”

Bestemmelsen setter rammer for hvordan kommunene skal utnytte fiskeretten på sine eiendommer. Det har imidlertid vært uklart om dette også gjelder kommunale selskaper.

3.10.2 Høringsforslaget

I høringen ble det foreslått et nytt annet ledd for å presisere at bestemmelsen skal omfatte all kommunal eiendom, herunder eiendom som tilhører heleide kommunale selskaper. I den forbindelse ble det vist til det ikke bør være mulig å organisere seg bort fra de pliktene kommunen har etter bestemmelsen.

For å klargjøre at kommunen har de samme plikter til felles organisering og driftsplanlegging som andre rettighetshavere i vassdrag, ble det foreslått et nytt tredje ledd i bestemmelsen. Forslaget gikk imidlertid ikke lenger enn til at kommunene skal bidra på samme måte som andre rettighetshavere til organisering, tilrettelegging og tiltak. Ved utnyttelse av fiskeretten på kommunale eiendommer ble det videre presisert at kommunene må vurdere dette ut fra hva som er best for allmennhetens adgang til fiske. Det ble også presisert at inntekter fra fisket på kommunale eiendommer skal gå til fiskekultiveringstiltak og til administrasjon av fisket. Utover den andel av inntektene som skal bidra til fellesforvaltningen, må kommunen fritt kunne vurdere hvordan midlene skal benyttes, så lenge bruken er i tråd med forutsetningene i bestemmelsen. Det ble også foreslått å endre overskriften for å presisere at bestemmelsen også omfatter fylkeskommunal grunn.

På denne bakgrunn ble det foreslått nytt annet og nytt tredje ledd.

Nytt annet og tredje ledd:

”Bestemmelsen omfatter all kommunal og fylkeskommunal eiendom, også eiendom tilhørende selskaper som i sin helhet eies av en kommune eller flere kommuner i fellesskap.

Kommunen plikter, på samme måte som andre rettighetshavere, å bidra til felles forvaltning og driftsplanlegging i vassdrag.

3.10.3 Høringsmerknader

Fylkesmannen i Buskerud fremhever at det er viktig at kommunen legger til rette for allment fiske på sine områder også for heleide kommunale selskap.

Drammen kommune støtter høringsforslaget, og fremhever siktemålet om å gi allmennheten et best mulig fisketilbud. *Lenvik kommune* har uttalt seg om selve ordningen og mener at kravet om å forvalte fiske i samsvar med lovens formål er ressurskrevende for kommunene. Kommunen har imidlertid ikke uttalt seg til endringsforslaget. *Midtre Gauldal kommune* er positiv til endringsforslaget. *Halsa kommune* har ingen kommentarer til forslaget.

Norges Jeger- og Fiskerforbund støtter forslaget. Det fremheves at det er viktig at all kommunal grunn omfattes av bestemmelsen, og at kommunen forvalter fisket på sin grunn til beste for allmennheten – både kommunens innbyggere og tilreisende. *Norges Skogeierforbund* og *Norges Bondelag* støtter forslaget til nytt annet og tredje ledd. Fordi bestemmelsen peker på de plikter kommunen har som rettighetshaver, mener organisasjonene at det i paragrafens tredje ledd også bør vises til § 25. Også *Norske Lakseelver* støtter forslaget. Organisasjonen mener at kommunen best ivaretar sine oppgaver gjennom et samarbeid med de andre fiskerettshaverne langs vassdraget. I tillegg mener organisasjonen at paragrafens tredje ledd bør vise til § 25 fordi bestemmelsen peker på de plikter kommunen har som rettighetshaver.

3.10.4 Departementets vurdering

Alle som har uttalt seg er positive til forslaget. Departementet mener det er viktig å presisere at bestemmelsen omfatter all kommunal og fylkeskommunal eiendom, slik at det fremgår tydelig at også fiskeretten som tilhører for eksempel kommunale kraftselskaper skal forvaltes i henhold til bestemmelsen. Departementet viser videre til begrunnelsen for høringsforslaget, og understreker at det ikke bør være organisasjonsform, men den reelle kommunale eller fylkeskommunale eierinnflytelsen som bør være avgjørende for pliktene i forhold til allmennhetens fiskerett.

Departementet mener videre det er formålstjenlig å knytte bestemmelsen opp mot lovens §§ 25 og 25 a med en direkte henvisning i bestemmelsens annet ledd for å understreke kommunens

ansvar som rettighetshaver, i tråd med forslag fra rettighetshaverorganisasjonene. Departementet finner det hensiktsmessig å endre bestemmelsens begrepsbruk for å presisere at begrepet ”kommunal eiendom” også omfatter fylkeskommunal eiendom, selv om dette også tidligere har vært gjeldende rett (Ot.prp. nr. 29 1991-1992).

På denne bakgrunn tilrår departementet at bestemmelsen vedtas slik at det i overskriften og alle tre ledd klargjøres at bestemmelsen også omfatter fylkeskommunal grunn, og at paragrafens annet ledd får en direkte henvisning til lovens §§ 25 og 25 a. I første ledd åpnes det for at ”*Inntektene skal* gå til fiskekulturtiltak og til administrasjon av fisket”, ikke lenger spesifisert til ”*inntektene av salget*”.

Bestemmelsen vil da lyde som følger:

§ 23. Fiske på kommunal og fylkeskommunal grunn.

Kommunen og fylkeskommunen skal utnytte retten til fiske etter anadrome laksefisk og innlandsfisk på sine eiendommer i samsvar med lovens formål, samt gi et best mulig tilbud om fiske for allmennheten blant annet ved salg av fiskekort. *Inntektene skal* gå til fiskekulturtiltak og til administrasjon av fisket. Kommunen og fylkeskommunen kan overlate administrasjonen av fisket til en organisasjon med fremme av fiske som formål eller delformål.

Kommunen og fylkeskommunen plikter, på samme måte som andre rettighetshavere, å bidra til felles forvaltning og driftsplanlegging i vassdrag, jf. §§ 25 og 25 a.

Bestemmelsen i første og annet ledd gjelder for all kommunal og fylkeskommunal eiendom, herunder eiendom tilhørende selskap som eies fullt ut av en eller flere kommuner eller fylkeskommuner i fellesskap.

3.11 § 25 Organisering av fiskeforvaltningen i vassdrag

3.11.1 Gjeldende rett

Dagens bestemmelse i § 25 første og annet ledd, samt fjerde og femte ledd er som følger:

”For å fremme en forsvarlig og rasjonell forvaltning av fiskeressursene skal fiskeforvaltningen arbeide for felles organisering.

Der utnyttelsen av fiskeressursene tilsier det, plikter fiskerettshaverne å gå sammen om felles forvaltning av fiskeressursene. Fiskerettshaverne organiserer selv arbeidet, om

nødvendig med bistand fra fiskeforvaltningen. Oppnås det ikke enighet, kan et flertall av fiskerettshaverne med bindende virkning beslutte at fiskeressursene skal forvaltes i fellesskap. Flertallet regnes etter den enkeltes andel i fisket. Departementet gir nærmere bestemmelser om varsel og gjennomføring av slikt vedtak. Om nødvendig kan departementet gi pålegg om at fiskerettshaverne skal gå sammen om felles forvaltning av fiskeressursene.

Fordeling av utgifter og inntekter av tiltak i medhold av bestemmelsene ovenfor skal skje etter rettighetshavernes andel i fiskerettighetene. Departementet kan gi nærmere regler om fordelingen.

For gjennomføring av driftsplan kan bruksordning kreves etter jordskifteloven. Bruksordning fastsetter blant annet fordelingen av utgifter og inntekter. Departementet kan kreve bruksordning etter jordskiftelovens § 2 bokstav c når ingen av partene vil kreve det eller resultatet av minnelig ordning ikke er hensiktsmessig.”

De fleste vassdrag med fiskebestander av en viss størrelse har i dag en eller annen form for felles forvaltning. I de aller fleste tilfeller er rettighetshaverne organisert frivillig i elveeierlag. Flertallsvedtak kan benyttes når det ikke er mulig å komme frem til frivillige ordninger. Det finnes i dag hjemmel for departementet til å pålegge felles forvaltning, men ingen generell regel om dette.

3.11.2 Høringsforslaget

I høringen ble det lagt til grunn at neste skritt i utviklingen mot lokal forvaltning vil være å overføre ansvar til rettighetshaverne, spesielt ansvar for å regulere fisket. Det ble samtidig understreket at rettighetshavernes muligheter til å fastsette fiskeregler for vassdrag vil måtte følge sentrale retningslinjer og kriterier.

I høringsforslaget ble det lagt opp til at det i hovedsak er denne myndigheten det nå er aktuelt å overføre til rettighetshaverne. Overføring av myndighet til regulering av fiske ville ifølge høringsforslaget være mest aktuelt i vassdrag med anadrome laksefisk, fordi ferskvannsfisket for øvrig var lite regulert.

Høringsforslaget understreket som forutsetning for en slik utvikling at det må kunne stilles krav til organisering på rettighetshaversiden, slik at ett ansvarlig organ kan forplikte samtlige rettighetshavere med hensyn til reguleringer i fisket,

driftsplanlegging, oppsyn, overvåking og informasjon.

For å nå målet om at mest mulig av fiskeforvaltningen skal skje lokalt, ble det videre presisert at loven bør ha tilstrekkelige virkemidler til å følge opp vedtak som et flertall av rettighetshaverne har gått inn for. Den mest hensiktsmessige måten å gjøre dette på er å innføre obligatorisk organisering av rettighetshaverne og tilstrekkelige sanksjonsmuligheter når vedtak truffet av fellesforvaltningen ikke følges opp. Det ble derfor blant annet foreslått at utgifter i forbindelse med fellesforvaltningen skal være tvangsgrunnlag for utlegg, jf. også forslag til ny § 25 a om drift av vassdrag nedenfor. Det ble videre foreslått en bestemmelse som innebærer at departementet kan gi regler om hvordan andeler i fisket skal vektlegges ved stemmegivning i fellesorganer. Bestemmelsen ble foreslått for å sikre ulike deler av vassdraget innflytelse i fellesforvaltningen, og forutsetter at det utarbeides særskilt forskrift om beregning og vektlegging av andeler.

Etter gjeldende regelverk er det bare jordskifteretten som med bindende virkning kan fastsette slike andeler. En jordskiftesak er relativt omfattende og kan ta lang tid. Det ble derfor foreslått at det ved forskrift hjemlet i bestemmelsens femte ledd opprettes en ordning der oppnevnte sakkyndige kan fastsette andelsfordelingen. Denne andelsfordelingen skulle være rettslig bindende, men kunne bringes inn for jordskifteretten.

På denne bakgrunn ble det foreslått en ny § 25:

”§ 25. Organisering av fiskeforvaltningen i vassdrag.

For å fremme en forsvarlig og rasjonell forvaltning av fiskeressursene skal fiskeforvaltningen arbeide for felles organisering.

I vassdrag med selvreproduserende bestander av anadrome laksefisk plikter fiskerettshaverne å gå sammen om felles forvaltning. Fellesforvaltningen skal omfatte regulering av fisket, fiskeoppsyn, informasjon, smittevern, fangststatistikk og rapportering, kultiveringstiltak og bestandsovervåking. Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om utøvelsen av fellesforvaltningen.

Departementet kan bestemme at vassdrag med små bestander skal unntas fra kravet om felles organisering.

I vassdrag som ikke omfattes av annet ledd, eller som er unntatt fra kravet om obligatorisk organisering, kan et flertall av fiskerettshaverne

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

med bindende virkning beslutte at fiskeressursene skal forvaltes i fellesskap.

Fiskerettshaverne organiserer selv arbeidet. Den enkelte fiskerettshavers andel i fisket legges til grunn ved fordeling av utgifter i forbindelse med fellesforvaltningen.

Departementet gir nærmere bestemmelser om hvordan den enkelte rettighetshavers andel i fisket skal vektlegges ved stemmegivning i forbindelse med fellesforvaltningen, og om gjennomføring av felles organisering.

Utgifter i forbindelse med fellesforvaltningen er tvangsgrunnlag for utlegg.

For gjennomføring av felles organisering kan bruksordning kreves etter jordskifteloven. Departementet kan kreve bruksordning etter jordskifteloven § 2 bokstav c når ingen av partene vil kreve det eller resultatet av minnelig ordning ikke er hensiktsmessig.”

3.11.3 Høringsmerknader

Fiskeri- og kystdepartementet viser til at det i paragrafens tredje ledd kreves at smittevern skal være en del av fellesforvaltningen i vassdraget. Departementet mener hensyn til smittebegrensning er ivaretatt av matloven og underliggende forskrifter, og at smittevern bør tas ut av bestemmelsen.

Landbruks- og matdepartementet mener det er nødvendig å få på plass handlekraftige elveeierlag som er juridisk og økonomisk forpliktende, slik at myndighetene kan forholde seg formelt til rettighetshaverne i et fiskeområde. Departementet støtter på denne bakgrunn forslaget om obligatorisk organisering av fiskerettshaverne i vassdrag der det er selvproduserende bestander av anadrome laksefisk. Landbruks- og matdepartementet støtter også forslaget om at Miljøverndepartementet får hjemmel til å sikre en klar rolle- og ansvarsfordeling mellom rettighetshaverne og offentlige myndigheter og til å fastsette rettighetshavernes oppgaver og plikter i forskrift. Departementet ber imidlertid om at den obligatoriske organiseringen ikke gjøres mer omfattende enn det som er nødvendig for å regulere fisket og å forvalte fiskeressursene. Det bes videre om at det ikke gripes inn i rettighetshavernes råderett over egen eiendom med hensyn til eget fiske og utleie eller tilrettelegging av fiske på egen eiendom. Landbruks- og matdepartementet ber også om at den enkelte rettighetshaver ikke pålegges utgifter til tiltak som ikke passer med inntektene fra fisket. Det bes videre om at Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund og de andre organisasjonene for rettighetshavere blir trukket inn i forbin-

delse med at regelverket for organiseringen fastsettes.

Fylkesmannen i Buskerud mener det er positivt at loven definerer hvilke oppgaver lokal forvaltning omfatter. Med hensyn til regulering av fisket mener fylkesmannen imidlertid at det bør vurderes å presiseres at det her dreier seg om fisketider, redskap og så videre, innenfor de rammene som settes av fylkesmannen og Direktoratet for naturforvaltning. Fylkesmannen mener videre det er positivt at det stilles krav om driftsplanlegging i laksevassdrag. *Fylkesmannen i Sogn og Fjordane* mener det er ryddig å skille ut reglene om driftsplanlegging i en egen paragraf. Fylkesmannen understreker at det er positivt at det blir presisert i loven når fiskerettshaverne plikter å gå sammen om felles forvaltning og utarbeidelse av driftsplan. Krav om obligatorisk organisering og hjemmel for sanksjonstiltak er etter Fylkesmannens mening en forutsetning for at fiskerettshaverne skal kunne overta myndigheten til å regulere fisket lokalt. Fylkesmannen er enig i at det bør opprettes en ordning der oppnevnte sakkyn-dige kan fastsette andelsfordelingen fordi jordskiftesaker tar så lang tid at disse kan forsinke prosessen. *Fylkesmannen i Vest-Agder* støtter forslaget, men mener det foreløpig er for tidlig å overføre mer myndighet til rettighetshaverne. Det fremheves at Norge har et internasjonalt ansvar for å ta vare på villaksen. Denne oppgaven er krevende og betinger høyt kunnskapsnivå. Så lenge den internasjonale forekomsten av arten er på et historisk lavmål, mener fylkesmannen at det meste av myndigheten må legges til høyere forvaltningsnivåer.

Rogaland fylkeskommune mener at de formelle, juridiske forhold som er knyttet til endringer i § 25 må avklares nærmere med sikte på en ordning som kan ivareta overordnede regionale hensyn. Dersom lokal forvaltning av laksevassdrag skulle føre til dårlig skjøtsel av laksebestandene, må det etableres en ordning med et ”sikkerhetsnett” der et offentlig, faglig basert forvaltningsorgan på regionalt nivå kan gripe inn for å ivareta de samfunnsmessige forholdene.

Drammen kommune er enig i hovedprinsippet om at forvaltningen av naturressurser, herunder fiske skal skje lokalt der dette lar seg gjennomføre. Kommunen fremhever imidlertid at en forvaltning av fiske på rettighetshavernivå uten at det foreligger en kunnskapsbasert, helhetlig, langsiktig og forutsigbar forvaltningsstrategi vil kunne være uheldig og kan bidra til en lite helhetlig forvaltning innen de ulike vassdrag. I tillegg vil dette kunne virke mot samordnede tiltak og regelverk på tvers av kommune og fylkesgrenser til beste

for allmennheten og rettighetshavere. *Halsa kommune* er enige i forslaget og fremhever at endringen fører til at man heretter vil følge samme linje som viltforvaltningen. *Volda kommune* er positiv til endringen. *Midtre Gauldal kommune* er overveiende positiv til forslaget om lokal, grunneierstyrt forvaltning innen klare rammer. Kommunen er likevel kritisk til at "andel i fisket" skal påvirke den enkelte rettighetshavers stemmegivning i fellesforvaltningen. Bestemmelsen vil, slik kommunen ser det, kunne føre til at majoriteten av beslutningsmyndighet blir overført til de rettighetshaverne som beskatter ressursen hardest, og som kan ha et insitament til å opprettholde det høye beskatningstrykket. Kommunen er derfor av den oppfatning at "andel i fisket" ikke skal gjenspeiles i stemmegivningen, kun ved fordeling av utgifter. Andel i fisket vil i tillegg kunne variere over tid og i større vassdrag vil både utgiftsfordeling og stemmegivning bli svært komplisert både ved etablering og over tid. *Lenvik kommune* går imot tvungen organisering av rettighetshaverne og mener det må være frivillig å arbeide for en bedre felles organisering. Overføring av myndighet til rettighetshaverne vil være positivt for lokaldemokratiet, men slik forslaget foreligger er det en alt for begrenset myndighet som foreslås overført. *Bamble kommune* mener det er rimelig at det fastsettes en forskrift hvor rettighetshavernes oppgaver og plikter fremgår klart og tydelig for å sikre at intensjonene til loven nås.

Midt-Telemark Landbrukskontor mener at en felles forvaltning av fiskeressursene er positivt, og særs fornuftig i vassdrag som historisk har selvproduserende og gode bestander av anadrome laksefisk. Landbrukskontoret anser det likevel som fornuftig at vassdrag med små bestander kan unntas fra kravet om felles organisering, hvor man vil være bedre tjent med frivillig organisering.

Sametinget er skeptisk til at det skal stilles krav til obligatorisk organisering av fiskerettshaverne i vassdrag. Sametinget mener man bør være forsiktig med å stille for høye krav til organisering, slik at ingen utelukkes fra fisket. Det etterlyses en bredere vurdering av tradisjonelt fiske som kulturbærer, noe som nødvendigvis ikke er knyttet til økonomisk avkastning, men til lokalkunnskap og sedvanemessig bruk av elva.

Norges Bondelag støtter ikke forslaget om å gjøre det obligatorisk for fiskerettshaverne å gå sammen om felles forvaltning av fisket i vassdrag med selvproduserende bestander av anadrome laksefisk. Bondelaget ber om at paragrafen endres i henhold til innstilling av 16. november 2004 fra

en arbeidsgruppe nedsatt av Direktoratet for naturforvaltning som konkluderte med at obligatorisk organisering ikke skulle innføres. Bondelaget er også på prinsipielt grunnlag i mot krav om tvungen organisering av grunneiere og rettighetshavere. Den kritiske situasjonen for villaksen og nødvendigheten av å få på plass handlekraftige elveeierlag som utøver den lokale forvaltningen gjør imidlertid at det nå er aktuelt å se på nye virkemidler. Bondelaget kan på denne bakgrunn akseptere pliktig organisering for fiskerettighetshavere i vassdrag med selvproduserende bestander av anadrome laksefisk under forutsetninger av at den pliktige organiseringen skal begrenses til det som anses nødvendig for en felles forvaltning av fiskeressursene og regulering av fisket. Videre at organiseringen ikke skal omfatte den enkelte rettighetshavers utøvelse av eget fiske, utleie av fiske eller tilrettelegging av fiske på egen eiendom, og at den enkelte rettighetshaver ikke må bli pålagt å dekke utgifter for tiltak som ikke står i forhold til inntekter eller høsting av eget fiske. Norges Bondelag og de andre rettighetshaverorganisasjoner må også trekkes inn og ha en avgjørende rolle i fastsettingen av regelverk for organiseringen.

Norske Lakseelver støtter forslaget, men forutsetter at det åpnes for unntak fra hovedkravet om obligatorisk organisering i små vassdrag. Organisasjonen mener videre at vassdrag hvor rettighetshaverne har gjennomført prosessen frem til flertallsvedtak må få en skriftlig godkjenning fra fylkesmannen. Norske Lakseelver mener også at lokale fastsatte regler må få samme juridiske status som de offentlige fiskeforskriftene.

Finnmarkseiendommen støtter forslaget og mener det vil gjøre det enklere å få til en enhetlig forvaltning av vassdragene. Det påpekes at Finnmarkseiendommen gjennom å være en stor grunneier sitter med flertallet i andeler i så godt som samtlige vassdrag. Dersom det skulle bli slik at man bare har en stemme, men samtidig skal betale utgiftene til forvaltningen i henhold til sin andel, så vil dette kunne føre til ekstraordinært store utgifter for Finnmarkseiendommen. Det bør derfor være en viss sammenheng mellom andel av fisket og hva man skal bidra med. Det fremheves at en mulighet vil være at utgiftene dekkes i samsvarende med stemmeandelen, mens inntektene kommer fra andelen av fisket. En annen mulighet vil være at et visst mindretall kan blokkere flertallsvedtak og at det da går til fylkesmannen for mekling eller avgjørelse.

Norges Skogeierforbund er på prinsipielt grunnlag uenig i forslaget om tvungen organisering av

fiskerettshaverne i lakseførende vassdrag. Der som ordningen likevel innføres, bør den obligatoriske organiseringen begrenses til det som er nødvendig for en felles forvaltning av fiskeressursene, og at den enkelte rettighetshavers utøvelse, utleie eller tilrettelegging for fiske ikke blir omfattet. Forbundet er ikke enig i at demokratiske prinsipper tilsier at en fiskerettshaver skal ha en stemme i alle sammenhenger, og mener det er mange gode motiver bak en løsning med avstemning etter andeler. Det kan imidlertid være en god løsning å ha et tak på antall (andel) stemmer den enkelte fiskerettshaver kan ha.

NORSKOG mener det ikke vil være riktig å tvinge rettighetshaverne inn i en felles organisering med kun én stemme per rettighetshaver uavhengig av andeler. Dette kan forhindre medlemmer med større andeler å optimalisere næringsutvikling på sine områder fordi medlemmer med små andeler ikke ønsker å videreutvikle fisket. Dette kan fort skje da det gjerne er antallsmessig flere små enn store rettighetshavere. Organisasjonen mener det bør være en viss sammenheng mellom andel og antall stemmer, og at dette for eksempel kan løses ved at ingen kan ha over en viss prosentandel av stemmene.

Norges Jeger- og Fiskerforbund mener en felles organisering i vassdragene må sees på som positivt, men at det i enkelte tilfeller kan medføre en utvikling i retning av et mer eksklusivt fiske til fortrengsel for allmennheten. For å sikre allmennhetens interesser mener derfor forbundet at det bør lovfeste at brukerinteressene med hensyn til fritidsfiske skal være representert i organer som bestyrer fellesforvaltning av anadrome vassdrag.

Kvina Laksefiskerier (KL) mener andeler i fisket må legges til grunn ved stemmegivning i fellesorganer. Ved fastsetting av andeler må både meter elvestrekning, fangstrappoter, andel av gyteområdene i elva og oppvekstarealer tas i betraktning. Gyteområdene og oppvekstarealene må tillegges større vekt enn meter elvestrekning og fangstrappoter da disse er de viktigste områdene i elva for å føre bestanden videre. KL er imot en ordning hvor enhver rettighetshaver har én stemme i fellesorganet. *Laksebreveiere i Tanavassdraget AL* anbefaler forslaget om at det utarbeides forskriftshjemmel for avstemning ved årsmøter i fellesorganet. For å synliggjøre praktiske løsninger bør det i forskriften utarbeides flere vedlegg som beskriver eksempler på lokale løsninger. *AS Sands Laksefiske, Hiim fellesfiske* samt *Sigmund og Berit Helland* og *Hans Olav Skåre* mener det er et oppsiktsvekkende prinsipp at ikke spesifiserte rettighetsorganisasjoner skal få avgjørende innfly-

telse når det gjelder utformingen av et nytt regelverk i forhold til stemmegivning i fellesforvaltningsorganer. Det er uklart hvilke typer bestemmelser som skal omfattes av det nye regelverket, noe som henger sammen med at det mangler en nærmere drøftelse av hvor langt kompetansen ved fellesorganisering rekker i forhold til den enkelte rettighetshavers eget domene. Det fremgår imidlertid av høringsnotatet at de nye voteringsbestemmelsene ikke er tenkt begrenset til reguleringsspørsmål av offentligrettslig karakter, men også vil få anvendelse ved vedtak vedrørende forvaltningen og ved nyinvesteringer til styrking av laksebestanden. *AS Sands Laksefiske* mener forslagsstillerne overser at forslaget bryter med vel etablerte norske rettsprinsipper, og viser i den forbindelse til sameieloven §§ 7 og 9. De konkluderer med at det bør nedsettes et offentlig utvalg til en fullstendig gjennomgang av de mange spørsmål som oppstår i tilknytning til lokal forvaltning og rammene for denne. *Øya elvisameige* ber om at departementet viser ansvar i revisjon av loven og ser etter at det er samsvar i hvordan en fordeler innflytelse og utgifter i vassdragene. Sameiet mener man ikke kan ha et system der noen kan påføre andre kostnader. Dette kan føre til at enkelte rettighetseiere vil bli påført store økonomiske belastninger. Dersom inntektene faller bort ved for eksempel sykdom i vassdraget, kan dette få alvorlige følger for de store rettighetseierne. Når det i lovteksten er lagt opp til organiseringsplikt og at utgiftene i forbindelse med fellesforvaltningen er tvangsgrunnlag for utlegg må loven være balansert. Reglene må ikke være vanskelige å praktisere og de skal ikke føre til at samarbeidet stopper opp. Sameiet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag til § 25 syvende ledd: "Den enkelte fiskerettighetshaver sin andel i fisket skal legges til grunn ved fordelingen av stemmegivning og ved fordeling av utgifter i forbindelse med fellesforvaltningen".

Lakseutvalget for Namsenvassdraget er i utgangspunktet positiv til at lovforslaget følger opp styrkingen av den lokale fiskeforvaltningen ved å overføre mer myndighet og ansvar til lokale aktører. Utvalget mener imidlertid at en slik overføring av ansvar kan bli vanskelig i vassdrag med sårbare eller truede bestander og dårlig grunneierorganisering. Det er derfor viktig at rettighetshaverne får tid til å danne de nødvendige organer før myndighetsoverføringen skjer. *Sande Elveierlag* undres over at det legges opp til et forholdsvis strengt krav til organisering ved at det skal være et ansvarlig organ som kan forplikte samtlige rettighetshavere. Elveierlaget mener det kan bli ve-

sentlige konflikter dersom et elveierlag skal ta seg til rette vedrørende fiske hos et medlem som ikke er med i laget. *Gaula Fiskeforvaltning* og *Orkla Fellesforvaltning* støtter innføringen av tvungen organisering, og mener dette er helt nødvendig for en fungerende og ansvarlig forvaltning av laksevassdragene. Organisasjonene mener videre at den enkelte fiskerettshavers andel i fisket må legges til grunn ved fordeling av utgifter i forbindelse med den felles forvaltningen, mens hver rettighetshaver bør ha en stemme ved stemmegivningen i fellesorganet. Det fremheves også at det må være et markant skille mellom vassdrag med flertallsvedtak og vassdrag uten slikt vedtak. Vassdrag uten et gjennomført flertallsvedtak bør ikke ha forvaltningsansvaret selv, og dermed ikke ha mulighet til for eksempel selv å fastsette fiskeregler. Organisasjonene går videre inn for at lokalt fastsatte regler må få samme juridiske status som de offentlige fiskeforskriftene og at det må kunne nektes å åpne for fiske på strekninger der det mangler innbetalte egenandeler, på linje med manglende innlevert fangstrapportering. *Ola Petter Bøe* forutsetter at det for vassdrag som i dag er godt organisert åpnes for unntak fra kravet om at fiskerettshaverens andel i fisket skal utredes. Et slikt krav vil kun føre til konflikter internt i laget og redusere samarbeidet mellom rettighetshaverne. *Bøe* mener også det er viktig at det ikke åpnes for at et flertall kan regulere fisket i vassdrag på en slik måte at det vil øke fiske i en del av vassdraget på bekostning av en annen del av vassdraget. *Advokatfirmaet Harris* mener dagens regelverk bør opprettholdes slik at andel i fisket legges til grunn ved stemmegivning i fellesforvaltningen. Firmaet savner en klar begrunnelse for endringsforslaget, og viser blant annet til at gjeldende regelverk er godt innarbeidet og i hovedsak fungerer etter hensikten. Det vises videre til at rettighetshavere med de største andelene vil ha størst interesse i en fornuftig forvaltning med bærekraftig beskatning og tilstrekkelig gytefisk i vassdragene. Det pekes videre på at lovforslaget innebærer en overføring av deler av grunneiers bestemmelsesrett over sin eiendom i form av fiskerett, og at denne overføringen skjer til en "privat" rettighetshaverorganisasjon som ikke nødvendigvis har sammenfallende interesser. Advokatfirmaet mener også at forslaget innebærer risiko for verdioverføring mellom grunneiere uten at dette utløser kompensasjon, noe som kan være i strid med grunnlovsbeskyttet vern. Konsekvensene av den foreslåtte regelendringen synes under enhver omstendighet ikke å være tilstrekkelig

utredet, og firmaet foreslår at dagens regelverk på området opprettholdes.

3.11.4 Departementets vurdering

I St.prp. nr. 1 (1995-1996) ble det lagt opp til å styrke lokal vilt- og fiskeforvaltning gjennom å overføre mer myndighet og ansvar til kommuner og rettighetshavere. En slik styrking fikk bred tilslutning i Stortinget. I tråd med dette er det et uttalt mål at forvaltningen i den grad det er formålstjenlig skal skje lokalt. Skal dette målet nås, er det nødvendig med nye virkemidler som sikrer en god forvaltning av fisket i vassdragene. Departementet opprettholder derfor forslaget fra høringsen med de samme begrunnelser som er gjengitt i punkt 3.10 over.

Til kommentarene fra Landbruks- og matdepartementet og rettighetshaverorganisasjonene vil departementet presisere at den obligatoriske organiseringen ikke skal gjøres mer omfattende enn det som er nødvendig for å regulere fisket og å forvalte fiskeressursene. Det skal heller ikke gripes inn i rettighetshavernes råderett over eget fiske og utleie eller tilrettelegging av fiske. Det er videre en forutsetning at rettighetshaverne ikke pålegges utgifter til tiltak som ikke står i forhold til inntektene fra fisket. De sentrale organisasjonene vil bli trukket med i forbindelse med at regelverket for organiseringen fastsettes. Til Fiskeri- og kystdepartementets merknad om smittevern vil departementet understreke viktigheten av at også rettighetshaverne har et ansvar for konkrete tiltak for å redusere faren for smitte, uavhengig av hvem som er ansvarlig myndighet på området. Begrepet "smittevern" erstattes imidlertid med "smitteforebyggende tiltak" i annet ledd, for å hindre sammenblanding med andre myndigheters begrepsbruk. Rettighetshaverne skal selv sagt ikke lage egne regler på tvers av matloven, men de er særdeles viktige i det praktiske arbeidet med å motvirke smitte, og kan pålegge seg selv strengere tiltak enn Mattilsynet krever om de ønsker det. Se for øvrig merknadene til § 25.

Når det gjelder kommentarene fra Fylkesmennene i Buskerud, Vest-Agder og Rogaland samt Drammen kommune om overføring av myndighet til rettighetshaverne spesielt når det gjelder regulering av fisket, vises det til at myndigheten til å regulere fisket både i sjø og vassdrag er overført til Direktoratet for naturforvaltning. Rettighetshaverne må, i likhet med Fylkesmennene, forholde seg til retningslinjer fra Direktoratet for naturforvaltning når de fastsetter reguleringsbestemmelser for vassdragene. Det vil også bli etablert ord-

ninger for å sikre at retningslinjene blir fulgt opp i praksis.

Hva angår merknaden fra Sametinget viser departementet til at initiativet til lovendringen kommer fra Norske Lakseelver, som er den sentrale rettighetshaverorganisasjonen for fiskerettshaverne i vassdrag. Etter departementets vurdering er det et rimelig krav at alle rettighetshaverne bidrar til fellesforvaltningen, og Norske Lakseelver har, ut fra den erfaring de har høstet med det nåværende systemet, konkludert med at obligatorisk organisering er en forutsetning for å få til en hensiktsmessig lokal forvaltning av fiskeressursene. Departementet kan videre ikke se at obligatorisk organisering gjør det vanskeligere å ta vare på tradisjonelt fiske som kulturbærere, eller sedvanemessig bruk av vassdragene. Tvert imot vil en planmessig gjennomført organiseringsprosess kunne ha positiv betydning for disse forholdene. Dette er et samarbeid mellom myndigheter og rettighetshavere om forvaltningen av fisk og fisket i vassdrag, ikke overføring av myndighet. Det er hovedsakelig tale om fastsetting av fiskeregler (regulering av fisket) innenfor rammer gitt av miljøvernmyndighetene, oppsyn med fiske, overvåking av fiskebestandene og informasjon om regler og annet av betydning for fisk og fisket. Det nye er at det blir obligatorisk for rettighetshaverne i laksevassdrag å organisere seg, slik at myndighetene har ett organ å forholde seg til i hvert vassdrag.

Flere av høringsinstansene er skeptiske til forslaget om å innføre en hjemmel for forvaltningen til å fastsette hvordan andeler i fisket skal beregnes eller vektlegges ved stemmegivning i fellesorganer. Departementet har forståelse for flere av innvendingene som fremkommer av høringssvarene, men mener likevel det er behov for en bestemmelse som kan sikre ulike deler av vassdragene representasjon og innflytelse i fellesorganene. Det understrekes at en forskrift på området skal utarbeides i nært samarbeid med rettighetshaverorganisasjonene med sikte på en ordning som både ivaretar hensynet til demokratiske prosesser og hensynet til den enkelte fiskerettshavers interesser. I den forbindelse må det også avklares hvilke rettslige begrensninger som gjelder på det aktuelle området. Departementet viser videre til at fellesorganiseringen ikke omfatter den økonomiske utnyttelsen av fiskerettighetene. Dette innebærer at rettighetshaverne fortsatt vil ha inntektene fra fiske på egen eiendom, og kontroll med hvordan den økonomiske utnyttelsen av fisket skal utøves.

Departementet tar ikke nå stilling til om det bør opprettes en ordning med sakkyndige som kan fastsette andelsfordelingen i vassdrag, da hjemmelen følger av forslaget. Dette vil bli vurdert på et senere tidspunkt når en har høstet erfaringer med regelverket som vil bli etablert etter at lovendringen trer i kraft.

Kapitteloverskriften endres for å tilpasses endringene i bestemmelsene i kapittel V. Overskrift i kapittel V skal lyde:

Kapittel V. Organisering av fiskeforvaltningen i vassdrag. Driftsplaner. Pålegg om salg av fiskekort.

Departementet tilrår at § 25 vedtas som fore slått:

§ 25. Organisering av fiskeforvaltningen i vassdrag.

For å fremme en forsvarlig og rasjonell forvaltning av fiskeressursene skal fiskeforvaltningen arbeide for felles organisering.

I vassdrag med selvreproduserende bestander av anadrome laksefisk plikter fiskerettshaverne å gå sammen om felles forvaltning. Fellesforvaltningen skal omfatte regulering av fisket, fiskeoppsyn, informasjon, smitteforebyggende tiltak, fangststatistikk og rapportering, kultiveringstiltak og bestandsovervåking. Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere bestemmelser om utøvelsen av fellesforvaltningen.

Departementet kan ved forskrift bestemme at vassdrag med små bestander skal unntas fra kravet om felles organisering.

I vassdrag som ikke omfattes av annet ledd, eller som er unntatt fra kravet om obligatorisk organisering, kan et flertall av fiskerettshaverne med bindende virkning beslutte at fiskeressursene skal forvaltes i fellesskap.

Fiskerettshaverne organiserer selv arbeidet. Den enkelte fiskerettshavers andel i fisket legges til grunn ved fordeling av utgifter i forbindelse med fellesforvaltningen.

Departementet gir ved forskrift nærmere bestemmelser om hvordan den enkelte rettighetshavers andel i fisket skal beregnes og vektlegges ved stemmegivning i forbindelse med fellesforvaltningen, og om gjennomføring av felles organisering.

Utgifter knyttet til fellesforvaltningen er tvangsgrunnlag for utlegg.

For gjennomføring av felles organisering kan bruksordning kreves etter jordskifteloven. Departementet kan kreve bruksordning etter jordskifteloven § 2 bokstav c når ingen av par-

tene vil kreve det eller resultatet av minnelig ordning ikke er hensiktsmessig.”

3.12 Ny § 25 a Driftsplanlegging

3.12.1 Gjeldende rett

Gjeldende bestemmelse i § 25 tredje ledd lyder slik:

”Når det finnes hensiktsmessig skal det utarbeides driftsplan for et vassdrag eller et fiskeområde. Driftsplanen bør inneholde oversikt over fiskeressursene i det aktuelle området med forslag til kultiverings- og utnyttelsesplan. Videre bør den inneholde forslag om det innbyrdes forhold og størrelse av fiskerettighetene i vassdraget, om organisering av fiskeinteressene, om bortleie eller salg av fiskekort, mengden av fisk som skal tas opp, om redskapsbruk, om minstemål, fredningstider og økonomiske forhold ved tiltaket. Driftsplan utarbeides av fiskerettshaverne, om nødvendig med bistand fra fiskeforvaltningen. Bestemmelsene om flertallsvedtak i annet ledd gjelder tilsvarende. Om nødvendig kan departementet utarbeide driftsplan på eget initiativ.”

Gjeldende § 25 har bestemmelser som omhandler organisering av fiskerettshaverne i vassdrag og driftsplanlegging i vassdrag. Det fremgår av bestemmelsens tredje ledd at det skal utarbeides driftsplan for et vassdrag eller fiskeområde når det finnes hensiktsmessig. Driftsplanen skal utarbeides av fiskerettshaverne i fellesskap, om nødvendig med bistand fra den offentlige fiskeforvaltningen. Det er altså ikke et ubetinget krav om utarbeidelse av driftsplan. Departementet kan imidlertid utarbeide driftsplaner på eget initiativ.

3.12.2 Høringsforslaget

I høringen ble nåværende tredje ledd i paragrafen foreslått endret og skilt ut fra gjeldende § 25 (Organisering og drift av vassdrag, driftsplaner) i en ny § 25 a. Bakgrunnen for deling av bestemmelsen er at organisering og driftsplanlegging er forskjellige prosesser, og at en deling vil gi et mer oversiktlig lovgrunnlag.

Hovedendringen som ble foreslått i høringen var å innføre krav om driftsplanlegging i alle vassdrag med obligatorisk organisering. I andre vassdrag er det slik at et flertall av rettighetshaverne eller departementet kan bestemme at det skal utarbeides driftsplan. Det ble videre foreslått en

hjemmel for departementet til å bestemme at en driftsplan også skal omfatte fjordsystemet utenfor vassdraget. Dette kan være aktuelt for eksempel i forbindelse med fiskeregler (felles ressursforvaltning) og finansiering av tiltak. Forøvrig ble hovedtrekkene i gjeldende § 25 tredje ledd foreslått videreført.

På denne bakgrunn ble følgende forslag sendt på høring:

”I vassdrag hvor fiskerettshaverne plikter å gå sammen om felles forvaltning av fiskeressursene, skal det utarbeides driftsplan. Departementet kan gi dispensasjon fra kravet om driftsplan når spesielle årsaker tilsier det. I andre vassdrag skal det utarbeides driftsplan når det finnes hensiktsmessig.

Departementet kan gi nærmere bestemmelser om organiseringen av arbeidet, herunder at fiskeforvaltningen og brukerne skal gis anledning til å delta i prosessen.

Departementet kan bestemme at driftsplanen også skal omfatte fjordsystemer utenfor vassdraget.

Driftsplan skal inneholde oversikt over fiskeressursene i det aktuelle området, oversikt over regulerings-, overvåkings-, oppsyns- og informasjonstiltak, samt oversikt over den enkelte fiskerettshavers andel i fisket dersom dette er avklart. Videre skal planen beskrive hvordan fiskeinteressene er organisert, og de økonomiske forholdene knyttet til organisering og tiltak. Planen kan også omfatte bortleie av fiskerett.

Bestemmelsene om flertallsvedtak i § 25, femte ledd, gjelder tilsvarende. Om nødvendig kan departementet utarbeide driftsplan på eget initiativ.

Fordeling av utgifter og inntekter av tiltak i medhold av bestemmelsene ovenfor skal skje etter fiskerettshavernes andel i fisket. Departementet kan gi nærmere regler om fordelingen. Utgifter i forbindelse med driftsplanlegging og tiltak besluttet ved flertallsvedtak er tvangsgrunnlag for utlegg.”

3.12.3 Høringsmerknader

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane støtter forslaget, jf. kommentarene til § 25.

Drammen kommune og Volda kommune støtter forslaget. Halså kommune mener bestemmelsen er en naturlig konsekvens av § 25. Lindesnes kommune og Mandal kommune viser til at planleggingen i vassdrag legger opp til at offentlig fiskeforvaltning skal ha rett til deltakelse i planarbeidet.

Kommunene vurderer dette som et u hensiktsmessig krav da det vil være rettighetshaversiden alene som har ansvar og myndighet for oppfølging av planen. En slik organisering vil etter kommunenes mening gjøre beslutningsmønsteret uklart. Dette vil også kunne hemme næringsutviklingen i enkelte vassdrag. *Lenvik kommune* mener utarbeidelse av driftsplaner ved tvang vil virke lite motiverende og vil bli ressurskrevende å følge opp. *Midtre Gauldal* kommune er positive til forslaget, men savner en definisjon på hvordan andel i fisket skal fastsettes.

Norges Skogeierforbund og *Norske Lakseelver* slutter seg til paragrafens første ledd. Til paragrafens annet ledd om organisering av arbeidet advarer både disse organisasjonene og *Norges Bonde- lag* mot for sterk styring i planprosessen. Det presiseres at driftsplanen er rettighetshavernes egen virksomhetsplan, og at det må være samsvar mellom ansvar og forpliktelser. Krav om deltakelse fra den offentlige fiskeforvaltningen og brukerne vil kunne frata rettighetshaverne styringsmulighet. Dette kan føre til økte konflikter og virke demotiverende for rettighetshaverne. Organisasjonene understreker at de ønsker ansvar og selvstendighet og ber om at annet ledd i forslaget strykes.

Finnmarkseiendommen støtter forslaget, men foreslår at bestemmelsens tredje ledd strykes fordi det er vanskelig å se at et slikt pålegg kan gjennomføres i og med at det er rettighetshaverne som skal utarbeide driftsplanen. Det betyr at alle med fiskerett i sjøen, samt i vassdrag skal være med på å utarbeide planen og på å dekke kostnadene. En planmessig forvaltning av de anadrome bestandene under deres opphold i sjøen kan føre til krav om endringer i saltvannsfiskerier og akvakulturvirksomhet med mer.

Norges Jeger- og Fiskerforbund mener det er fornuftig å begrense kravet til driftsplaner til vassdrag der det kreves felles forvaltning, men mener kravet bør kunne begrenses ytterligere i forhold til forslaget. I små vassdrag vil det ofte være mindre behov for større driftsplanprosesser. Det er ofte tilstrekkelig med enkle tiltaksplaner. Krav om en full driftsplanprosess vil i en del vassdrag koste langt mer enn det kaster av seg i etterkant, da verken omsetning forbundet med fiske eller uttak av fisk tilsier at de er økonomisk forbundet med vassdraget som kan forsvare utarbeidelsen. Forbundet mener videre at brukerinteressene i større grad bør sikres deltakelse i driftsplanlegging av vassdrag. Det kan godt være at en forskrift i etterkant vil sikre slik deltagelse, men en slik bestemmelse bør kunne stå i lovteksten direkte. Det foreslås derfor at forslaget til lovtekst endres til "Fis-

keforvaltningen og brukerne skal gis anledning til å delta i prosessen".

Lakseutvalget for Namsenvassdraget mener at driftsplanen også bør omfatte en beredskapsplan som beskriver hvilke reguleringstiltak som vil være aktuelle å iverksette når bestandsnivået er eller forventes å bli lavt. *Gaula Fiskeforvaltning* og *Orkla Fellesforvaltning* mener driftsplanen og den lokale lakseforvaltningen må omfatte fjordsystemene utenfor vassdragene. Organisasjonene mener at det offentlige ansvaret også må legges på samme sted, enten hos Direktoratet for naturforvaltning eller til Fylkesmannen. *Veterinærinstituttet* mener det bør etableres en godkjenning- og/eller tilsynsordning for driftsplaner. Som følge av at driftsplaner etter revisjonsforslaget skal utarbeides for alle vassdrag med obligatorisk organisering, bør det etableres en ordning som sikrer at disse planene er i samsvar med overordnede mål og prinsipper for fiskeforvaltningen, sentrale retningslinjer og det faglige grunnlaget som foreligger.

3.12.4 Departementets vurdering

Kravet om utarbeidelse av driftsplan for laksevassdrag er en naturlig konsekvens av at det blir innført obligatorisk felles forvaltning av vassdrag med anadrome laksefisk. Målet er en sterkere lokal forvaltning, samtidig som hensynet til fiskeressursene og den enkeltes fiskerett skal ivaretas. Driftsplanen er et viktig virkemiddel for å oppnå dette. Annet ledd i høringsforslaget, om nærmere bestemmelser om organiseringen av driftsplanarbeidet, er tatt ut. Dette er fordi departementet etter innspill fra noen høringsinstanser har lagt til grunn at dagens involvering av fiskeforvaltningen og brukerinteresser er tilfredsstillende, samt at det er mer formålstjenlig å stille krav til hva driftsplanprosessen skal resultere i, enn å lovregulere innretningen av en privat planprosess.

I vassdrag som ikke har anadrome laksefisk eller som er fritatt for kravet om obligatorisk organisering videreføres ordningen med at det skal utarbeides driftsplan når det finnes hensiktsmessig.

Til merknadene fra Norges jeger- og fiskerforbund vises det til at driftsplanen skal vedtas av rettighetshaverne alene, men verdien av at fiskeforvaltningen og ulike brukergrupper inkluderes underveis i driftsplanarbeidet fremheves sterkt. Åpning for deltagelse fra for eksempel kommuner og lokale fritidsfiskeorganisasjoner vil kunne styrke prosessen både organisatorisk og med hensyn til faglig innhold.

Med hensyn til uttalelsen fra Lakseutvalget for Namsenvassdraget om beredskapsplaner, vises det til at slike planer er en del av føre-var-tilnærmingen i lakseforvaltningen. Det skal utarbeides konkrete planer for tiltak i de enkelte vassdrag knyttet opp mot evaluering av oppvandringen av fisk i løpet av sesongen. Det vil bli gitt sentrale retningslinjer om dette.

Departementet ser at det kan være utfordringer knyttet opp mot felles driftsplanlegging i fjord og vassdrag, og viser til høringsuttalelsen fra Finnmarkseiendommen. Departementet har derfor kommet til at bestemmelsen bør endres noe i forhold til høringsforslaget. Bestemmelsen foreslås å gi forvaltningsmyndighetene adgang til å gi nærmere regler om felles forvaltning i regi av rettighetshavere i vassdrag og i naturlig tilhørende fjord- og sjøområder. Rettighetshaverne i vassdrag og sjø høster av den samme ressursen, og et nærmere samarbeid mellom disse gruppene kan både bidra til en forsvarlig totalbeskatning og avtaler om rimelig ressursfordeling og bidrag til forvaltningen. Det vil bli vurdert konkret i hvilke elver og fjordsystemer en slik felles forvaltning vil være formålstjenlig, og om felles forvaltning skal gjelde hele eller bare deler av området, slik Finnmarkseiendommen påpeker. Det kan være aktuelt at myndighetene tar initiativ til og understøtter noen prøveprosjekter basert på frivillighet mellom rettighetshaverne.

Departementet kan ikke se at krav om felles forvaltning av anadrome laksefisk i sjøfasen kan føre til krav om endringer i saltvannsfiskerier og akvakulturvirksomhet, slik Finnmarkseiendommen antyder. Dette hører under fiskeri- og kystforvaltningens ansvarsområde.

Departementet tilrår at bestemmelsen vedtas som følger:

§ 25 a. Driftsplanlegging.

I vassdrag hvor fiskerettshaverne plikter å gå sammen om felles forvaltning av fiskeressursene, skal det utarbeides driftsplan. Departementet kan gi dispensasjon fra kravet om driftsplan når spesielle årsaker tilsier det.

Departementet kan gi regler om at felles forvaltning også skal omfatte fjordsystemer utenfor vassdraget.

Driftsplan skal inneholde oversikt over fiskeressursene i det aktuelle området, oversikt over regulerings-, overvåkings-, oppsyns- og informasjonstiltak, samt oversikt over den enkelte fiskerettshavers andel i fisket dersom dette er avklart. Videre skal planen beskrive hvordan fiskeinteressene er organisert, og de økonomiske forholdene

knyttet til organisering og tiltak. Planen kan også omfatte bortleie av fiskerett.

Bestemmelsene om flertallsvedtak i § 25 fjerde ledd gjelder tilsvarende. Om nødvendig kan departementet utarbeide driftsplan på eget initiativ.

Fordeling av utgifter og inntekter av tiltak i medhold av bestemmelsene ovenfor skal skje etter fiskerettshavernes andel i fisket. Departementet kan gi nærmere regler om fordelingen. Utgifter i forbindelse med driftsplanlegging og tiltak besluttet ved flertallsvedtak er tvangsgrunnlag for utlegg.

3.13 § 26 Vassdrag hvor det gis offentlig støtte til tiltak

3.13.1 Gjeldende rett

Den gjeldende bestemmelse lyder som følger:

”Når det gis økonomisk støtte til kultiveringsarbeid fra det offentlige eller fra fiskefondet, kan det som vilkår for tilskudd settes krav om at fiske eller en forholdsmessig andel av fiske skal forvaltes til fordel for allmennheten. Departementet kan utarbeide retningslinjer om vilkår for tilskudd til fiskekulturtiltak.”

Etter gjeldende bestemmelses ordlyd er det altså kun ved økonomisk støtte til ”kultiveringsarbeid” det kan stilles vilkår for tildeling.

3.13.2 Høringsforslaget

Selv om begrepet ”kultiveringsarbeid” kan fortolkes vidt, ble det foreslått i høringen at ”kultiveringsarbeid” erstattes med ”tiltak”. Dette vil gjøre det klarere at det kan stilles vilkår for tilskudd til alle typer tiltak som det gis offentlig støtte til i samsvar med bestemmelsens tittel. Det ble understreket at dette bare gjelder tiltak som omfattes av lakse- og innlandsfiskelovens virkeområde. Dette kan for eksempel være støtte til overvåkingstiltak eller bestandskartlegging, der det offentlige bidraget er betydelig.

Myndighetene har vært tilbakeholdne med å stille krav til rettighetshaverne i forbindelse med at det gis offentlig støtte til tiltak. Slike vilkår har til nå stort sett vært knyttet opp mot store tilskudd til kalking av vassdrag. I høringen ble det derfor presisert at hensikten med forslaget ikke er å endre nåværende praksis i vesentlig grad, men å klargjøre at det kan være aktuelt å stille vilkår også for større tilskudd til tiltak som det ikke vil

være naturlig å betegne som kultiveringstiltak. Det ble lagt til grunn at det både er naturlig og i tråd med lovens formålsparagraf at det stilles krav om at en del av fisket blir forvaltet til fordel for allmennheten når det offentlige bidrar med betydelige midler, enten det dreier seg om kultiveringstiltak eller andre typer tiltak. Det er videre behov for klare virkemidler i de tilfeller vilkår for tilskudd ikke blir fulgt opp. Det ble presisert at det mest hensiktsmessige tiltaket vil være å unnlate å åpne for fiske i slike tilfeller, for eksempel bør myndighetene ha mulighet til å stenge fisket på bestemte strekninger når fisket ikke er allment tilgjengelig. Videre ble det understreket at klare virkemidler på dette området også vil være en fordel for de rettighetshavere som lojalt følger opp vilkårene.

Med dette som utgangspunkt ble følgende forslag sendt på høring:

”Når det gis økonomisk støtte til tiltak som omfattes av lovens virkeområde fra det offentlige eller fra fiskefondet, kan det som vilkår for tilskudd settes krav om at fiske eller en forholdsmessig andel av fiske skal forvaltes til fordel for allmennheten. Departementet kan utarbeide retningslinjer om vilkår for tilskudd til tiltak. I vassdrag eller deler av vassdrag der vilkårene ikke er oppfylt, kan departementet unnlate å åpne for fiske.”

3.13.3 Høringsmerknader

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane støtter forslaget om å gjøre det klarere når det offentlige kan sette krav til fiske for allmennheten i vassdrag som får offentlig støtte, og viser til at det er for snevert å avgrense dette til å gjelde for støtte til kultiveringstiltak.

Drammen kommune støtter forslaget. *Lenvik kommune* går imot forslaget da de mener det vil begrense muligheten til utvikling av et vassdrag i sin helhet. Kommunen er også sterkt uenig i at departementet kan unnlate å åpne for fiske i vassdrag hvor vilkårene for tilskudd ikke blir oppfylt.

Norges Skogeierforbund, *Norges Bondelag* og *Norske Lakseelver* advarer mot at begrepet ”kultiveringsarbeid” endres til ”tiltak”. Dette vil ifølge dem kunne medføre at myndighetene kan stille krav om at fiske skal forvaltes til fordel for allmennheten ved en rekke tiltak i vassdrag. Disse organisasjonene mener det er urimelig å stille vilkår om at fiske skal forvaltes til fordel for allmennheten ved tildeling av tilskudd. Dette vil bidra til økt byråkrati samtidig som at ordningen begren-

ser rettighetshavernes mulighet til å utvikle tilrettelagt sportsfiske.

Norges Jeger- og Fiskerforbund støtter den foreslåtte endringen. At en forholdsmessig andel av fisket forvaltes til fordel for allmennheten er etter forbundets mening en selvfølge når det bevilges midler fra det offentlige, særlig der det bevilges midler fra fiskefondet.

Lakseutvalget for Namsenvassdraget er positive til forslaget og mener det er et klart signal å lovfeste muligheten til å nekte åpning av fiske der vilkårene for tilskudd til fiskekulturtiltak ikke oppfylles. *Ola Petter Bø* er skeptisk til at det skal ligge ved spesielle vilkår ved alle typer økonomisk tilskudd fra det offentlige, og er imot at ”kultiveringsarbeid” endres til ”tiltak” i denne paragrafen.

3.13.4 Departementets vurdering

Departementet mener det er viktig å legge til rette for allmennhetens tilgang til fiske når staten går inn med økonomiske bidrag til tiltak. Det foreslås imidlertid at bestemmelsen endres noe i forhold til det forslaget som var på høring. Endringene innebærer at det presiseres at bestemmelsen avgrenses til tilfelle der det bevilges vesentlig økonomiske midler til tiltak, som ved kalking og gyrobekjempelse, og at kravet om tilgang for allmennheten fastsettes for en nærmere bestemt tidsperiode. Dette vil etter departementets mening også imøtekomme merknadene fra rettighetshaverorganisasjonene.

De gjeldende retningslinjene på området tar tilstrekkelig hensyn til rettighetshavernes interesser og vil i det alt vesentlige bli videreført. Det er for øvrig ikke nødvendig å lovfeste en hjemmel til å fastsette retningslinjer.

Ved utarbeidelse av retningslinjer om tiltak til tilskudd, skal det tas hensyn til samisk kultur dersom denne berøres. Offentlig støtte skal ikke benyttes på en måte som resulterer i at andelen av fisket for samisk kultur, samiske rettighetshavere og lokalsamfunn reduseres urimelig.

Det foreslås videre at begrepet ”lovens virkeområde” erstattes med ”lovens formål”, da dette vil samsvare bedre med hjemmelens intensjon.

Departementet mener det er behov for hjemmel til å gripe inn i tilfelle brudd på vilkårene for økonomisk støtte. Det mest effektive i den sammenheng vil være å unnlate å åpne for fiske i hele eller deler av vassdraget. Departementet legger til grunn at stenging av fisket kun er aktuelt i helt særskilte tilfelle.

Økonomisk støtte fra fiskefondet vil vanligvis ikke være av så omfattende art at det er naturlig å

sette vilkår om tilrettelegging for allmennheten. Det er derfor ikke naturlig å fremheve slik støtte spesielt.

Det tilrås at bestemmelsen vedtas som følger:

§ 26. Vassdrag hvor det *bevilges offentlige midler* til tiltak.

Når det *bevilges vesentlige økonomiske midler til tiltak som omfattes av lovens formål, kan det for en nærmere bestemt tidsperiode ved enkeltvedtak eller forskrift stilles krav om at fisket eller en forholdsmessig andel av fisket skal forvaltes til fordel for allmennheten. I vassdrag eller deler av vassdrag der kravene ikke er oppfylt kan departementet i særskilte tilfelle unnlate å åpne for fiske.*

3.14 § 28 Pålegg om fiskekulturtiltak

3.14.1 Gjeldende rett

Den nåværende bestemmelsens annet ledd lyder som følger:

”Når hensynet til fiskestammer ikke blir ivaretatt på en forsvarlig måte, og minnelige ordninger ikke oppnås, kan departementet pålegge rettighetshaverne å utføre tiltak til vern og utvikling etter utarbeidet driftsplan.”

Det fremgår at fiskeforvaltningens hovedoppgave etter bestemmelsen er å påse at nødvendige fiskekulturtiltak blir organisert og utført på en forsvarlig måte, og at myndighetene kan pålegge rettighetshaverne å utføre nødvendige tiltak til vern og utvikling av fiskebestandene. Det er imidlertid en forutsetning at det er utarbeidet en driftsplan for det aktuelle vassdraget.

3.14.2 Høringsforslaget

Driftsplanlegging er en omfattende prosess, og i høringen ble det foreslått at pålegg for å ivareta fiskestammer burde kunne gis uavhengig av om det er utarbeidet driftsplan. Det ble understreket at pålegg bare skal benyttes når hensynet til fiskestammer ikke blir ivaretatt på en forsvarlig måte, og minnelige ordninger ikke oppnås. Dette kan blant annet være aktuelt i små vassdrag hvor enkle tiltak kan bedre forholdene for fisken. Følgende forslag til endret annet ledd ble sendt på høring:

”Når hensynet til *fisken* ikke blir ivaretatt på en forsvarlig måte, og minnelige ordninger ikke

oppnås, kan departementet pålegge rettighetshaverne å utføre *tiltak til vern og utvikling.*”

3.14.3 Høringsmerknader

Drammen kommune støtter forslaget. *Halsa kommune* tror bestemmelsen i svært liten grad vil bli brukt. *Lenvik kommune* uttaler seg ikke til selve endringsforslaget, men er sterkt uenig i at det skal være muligheter for å gi pålegg om fiskekultivering.

Norges Jeger- og Fiskerforbund støtter endringen. Forbundet viser også til sine kommentarer under § 25 a vedrørende varierende behov for fulle driftsplanprosesser i vassdrag. *Norges Skogierforbund* og *Norske Lakseelver* uttaler seg ikke til det konkrete endringsforslaget, men er skeptiske til at myndighetene skal kunne pålegge rettighetshaverne å utføre tiltak til vern og utvikling av fiskeressursene.

3.14.4 Departementets vurdering

Hjemmelen for å kunne pålegge tiltak for bevaring av fiskebestander er i dag begrenset til tiltak som inngår i en driftsplan. Departementet mener en slik bestemmelse bør gjelde generelt, men understreker at pålegg kun kan gis når hensynet til fisken ikke blir ivaretatt på forsvarlig måte og man har forsøkt å få til minnelige ordninger. Pålegg om tiltak etter denne bestemmelsen vil derfor ikke være vanlige. Det vil ikke være aktuelt å pålegge rettighetshaverne tiltak som innebærer store økonomiske utlegg, og det er også åpnet for at rettighetshaverne kan få dekket eventuelle kostnader gjennom rettslig skjønn, jf. nåværende bestemmelses siste ledd. Det tilrås at annet ledd vedtas som foreslått i høringen:

§ 28. *Pålegg om fiskekulturtiltak.*

Når hensynet til *fisken* ikke blir ivaretatt på en forsvarlig måte, og minnelige ordninger ikke oppnås, kan departementet pålegge rettighetshaverne å utføre *tiltak til vern og utvikling.*

3.15 § 30 Fiskeravgift

3.15.1 Gjeldende rett

Den nåværende bestemmelse første ledd lyder som følger:

”Den som etter å ha fylt 16 år vil fiske etter anadrome laksefisk eller innlandsfisk skal betale avgift til fiskefondet.”

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

Stortinget vedtok i 2001 å fjerne avgiften for fiske etter innlandsfisk, og avgiften falt dermed bort fra og med 2002, i praksis ved at avgiften ble satt til kroner 0. Dette innebærer at det nå bare skal betales avgift for fiske etter anadrome laksefisk. Etter dagens regelverk skal alle som har fylt 16 år betale avgift for slikt fiske.

3.15.2 Høringsforslaget

For å bringe ordningen mer i tråd med andre spesialordninger for barn og unge, ble det foreslått at aldersgrensen for avgiftsplikt heves til 18 år. Det ble lagt til grunn at et slikt tiltak også vil kunne virke positivt på rekrutteringen av nye fiskere. Det ble videre foreslått at det åpnes for å innføre avgift på det enkelte faststående redskap som alternativ til fiskeravgiften. Dette er begrunnet med at det vil lette oppsynet med fisket, og være mer rettferdig da størrelsen på avgiften vil være avhengig av antall redskaper som benyttes av den enkelte fisker. Denne endringen ble også foreslått som følge av usikkerhet om hvorvidt gjeldende bestemmelse gir tilstrekkelig hjemmel til å innføre redskapsavgift. Det ble videre foreslått å bringe bestemmelsen i samsvar med det forhold at det ikke lenger betales avgift for fiske etter innlandsfisk.

Følgende forslag til endret første ledd ble sendt på høring:

”Den som etter å ha fylt 18 år vil fiske etter anadrome laksefisk skal betale avgift til fiskefondet. Departementet kan bestemme at det skal innføres avgift på faststående redskap som benyttes til fangst av anadrome laksefisk.”

3.15.3 Høringsmerknader

Fylkesmannen i Buskerud ser det som naturlig at grensen for fiskeravgift heves til 18 år dersom dette kan stimulere til økt fiske blant ungdom. Også *Fylkesmannen i Østfold* støtter forslaget om heving av aldersgrensen. Alle *kommuner* som har uttalt seg støtter forslagene til endringer.

Politidirektoratet ber om en vurdering av merknaden fra Troms politidistrikt, som mener det må etableres et system med merking/oblat på det enkelte redskap som viser at avgift er betalt for det aktuelle år dersom det skal være mulig å kontrollere at avgift er betalt. *Økokrim* støtter forslaget og sier seg enige i begrunnelsen.

Norges Jeger- og Fiskerforbund støtter forslaget og mener blant annet at en økning i deltakelse blant yngre fiskere er viktig for det fremtidige

engasjementet for disse artene. Forbundet tror også det kan være formålstjenlig at det innføres egne avgifter på faststående redskap i sjø, slik at en betaler avgift etter antall redskap som meldes inn. Også *Norske Lakseelver* støtter forslaget og mener det er riktig at de som fisker etter anadrome laksefisk i sjøen med sportsfiskeredskap også skal betale fiskeravgift. *Finnmarkseiendommen* støtter også forslaget. *Lakseutvalget for Namsen vassdraget* støtter forslaget, men påpeker at de ikke har gjort noen økonomisk vurdering av konsekvensene av en heving av fiskeravgiften fra 16 til 18 år. Utvalget ser det som viktig at en heving av aldersgrensen ikke går utover midlene til fiskekulturtiltak.

3.15.4 Departementets vurdering

Departementet har merket seg at alle som har uttalt seg er positive til endringsforslaget. Politidirektoratets og Troms politidistrikts forslag om en merkeordning som viser at avgift for faststående redskap er betalt vil bli nærmere vurdert.

Sametinget ønsker konsultasjoner og konsekvensutredning før det eventuelt fastsettes nye regler for avgift på faste fiskeredskap.

Departementet tilrår at bestemmelsens første ledd vedtas som foreslått i høringen:

Den som etter å ha fylt 18 år vil fiske etter anadrome laksefisk skal betale avgift til fiskefondet. Departementet kan ved forskrift innføre avgift på faststående redskap som benyttes til fangst av anadrome laksefisk.

3.16 § 34 Regler for fangst av innlandsfisk

3.16.1 Gjeldende rett

Den nåværende bestemmelse lyder som følger:

”Kongen gir forskrift om regulering av fiske etter innlandsfisk i samsvar med naturmangfoldloven, herunder om redskapstyper, redskapsbruk og stenging av vassdrag av hensyn til fangst av ål. Det kan gis særskilte regler for forskjellige områder eller vassdrag. Ved fastsetting av forskrifter for vassdrag hvor det går anadrome laksefisk, skal det tas hensyn til denne bestanden.”

Bestemmelsen ble endret ved vedtakelsen av naturmangfoldloven. Fredningsprinsippet i lakseloven § 4, som bare gjaldt for anadrome laksefisk,

ble opphevet og erstattet med forvaltningsprinsippet i naturmangfoldloven § 15, som innførte prinsippet om at alt uttak av viltlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov. Når det gjelder anadrome laksefisk og innlandsfisk, herunder ferskvannskreps, følger det av naturmangfoldloven § 16 annet ledd at høstingsvedtaket skal treffes med hjemmel i lakse- og innlandsfiskloven. Hjemmel for å åpne for høsting av anadrome laksefisk fremgår av lakse- og innlandsfiskloven § 33. Hjemmel for å åpne for høsting av innlandsfisk og kreps framgår av § 34 jf. § 5 bokstav b annet ledd.

Høsting og annet uttak av virvelløse dyr, viltlevende vannplanter og sopp er tillatt så langt det ikke truer overlevelsen av den aktuelle bestanden eller begrenses ved lov eller vedtak med hjemmel i lov, jf. naturmangfoldloven §§ 15 annet ledd, 20 og 21. Hjemmelen for å kunne begrense høsting av landlevende virvelløse dyr følger av naturmangfoldloven § 20 annet ledd. Lovgiver må her ha bygget på en forståelse om at forskrift 18. desember 1992 nr. 1177 om utvidelse av lakselovens virkeområde, som gir § 34 anvendelse for andre vannlevende organismer, ville fange opp behovet for å kunne regulere uttak av virvelløse dyr i ferskvann. Med den endringen som samtidig ble foretatt i lakse- og innlandsfiskloven § 34, er dette imidlertid noe uklart. Skulle man tolke § 34 sammen med forskriften § 1 bokstavelig, så kan det leses slik at det er opprettet en *plikt* til å regulere også andre organismer. Det rimer dårlig med naturmangfoldloven § 20, og rettstilstanden er derfor uklar.

Når det gjelder vannlevende planter, fanges muligheten for å regulere uttak opp av naturmangfoldloven § 21 tredje ledd.

Gjeldende bestemmelse klargjør ikke hvilke regler som gjelder i vassdrag med både anadrome laksefisk og innlandsfisk.

3.16.2 Høringsforslaget

I høringen ble det vist til den uklare rettstilstanden når det gjelder regulering av uttak av andre ferskvannsorganismer enn anadrome laksefisk, innlandsfisk og kreps. Åpning for innlandsfiske ble gjennomført ved innføringen av innlandsfiskeforskriften av 26. juni 2009 nr. 851. Det ble videre vist til at § 34 også må gi tydelig hjemmel til å gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om høsting og annet uttak av ferskvannsorganismer generelt, herunder vedtak om begrensnings av høsting av ferskvannsplanter. Samtidig ble den foreslåtte ordlyden harmonisert mot naturmangfoldloven gjennom formuleringen “kan” gi forskrift om uttak av

andre ferskvannsorganismer, i motsetning til “gir” forskrift når det gjelder innlandsfisk og kreps. ”Kongen” ble foreslått erstattet med ”Departementet”.

I tillegg ble det fremhevet som hensiktsmessig å klargjøre hvilke fiskeregler som i utgangspunktet skal gjelde i vassdrag eller deler av vassdrag som fører anadrome laksefisk. Dette ble formulert i forslaget til nytt annet ledd.

På denne bakgrunn ble følgende forslag til endret første ledd og nytt annet ledd sendt på høring:

”Departementet gir forskrift om regulering av fiske etter innlandsfisk og kreps i samsvar med naturmangfoldloven, herunder om redskapstyper, redskapsbruk og stenging av vassdrag av hensyn til fangst av ål. Departementet kan gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om høsting og annet uttak av andre ferskvannsorganismer, jf. naturmangfoldloven §§ 20 og 21. Det kan gis særskilte regler for forskjellige områder eller vassdrag.

I vassdrag hvor det går anadrome laksefisk, gjelder de bestemmelser som er fastsatt for anadrome laksefisk også for fiske av innlandsfisk. Departementet kan fastsette egne regler for fiske av innlandsfisk når det vil tjene til bedre utnytting av innlandsfisken og ikke vil være til vesentlig skade for bestandene av anadrome laksefisk.”

3.16.3 Høringsmerknader

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag mener at hjemmelen til stenging av vassdrag av hensyn til fangst av ål bør tas ut, da ål er totalfredet. Midt-Telemark Landbrukskontor/Fagrådet for vilt og innlandsfisk i Nome påpeker at endringene i lovens § 34 ikke må gå på bekostning av det frie fisket av innlandsfisk for personer under 16 år.

3.16.4 Departementets vurdering

Den foreslåtte endringen vil klargjøre gjeldende rett om reguleringen av høsting og uttak av andre ferskvannsorganismer enn anadrome laksefisk, ferskvannsfisk og kreps. Endringen i § 34 gjeninnfører hjemmel til å gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om høsting og annet uttak av andre ferskvannsorganismer enn fisk og kreps. Departementet foreslår også noen justeringer i naturmangfoldloven §§ 20 og 21, slik at disse bestemmelsene blir bedre tilpasset lakse- og innlandsfiskloven, jf. proposisjonens kapittel 4. Også nytt annet ledd om fiske i vassdrag der det går anadrome laksefisk vil

være klargjørende. Nytt annet ledd erstatter siste setning i gjeldende § 34.

Departementet mener det ikke er nødvendig å ta ut bestemmelsen om stenging av vassdrag av hensyn til fangst av ål, selv om ålen for tiden er totalfredet mot fiske. På sikt kan ålebestanden ta seg opp igjen og det kan bli aktuelt å benytte hjemmelen for å utnytte denne ressursen. De foreslåtte endringene vil ikke berøre barns adgang til fiske etter innlandsfisk.

Departementet tilrår at bestemmelsen vedtas som følger:

§ 34. Regler for fangst av innlandsfisk.

Departementet gir forskrift om regulering av fiske etter innlandsfisk og kreps i samsvar med naturmangfoldloven, herunder om redskapstyper, redskapsbruk og stenging av vassdrag av hensyn til fangst av ål. Departementet kan gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om høsting og annet uttak av andre ferskvannsorganismer. Det kan gis særskilte regler for forskjellige områder eller vassdrag.

I vassdrag hvor det går anadrome laksefisk, gjelder de bestemmelser som er fastsatt for anadrome laksefisk også for fiske etter innlandsfisk. Departementet kan ved forskrift fastsette egne regler for fiske etter innlandsfisk når det vil tjene til bedre utnytting av innlandsfisken og ikke vil være til vesentlig skade for bestandene av anadrome laksefisk.

3.17 § 37 Forbudte tiltak og fiske- og avlivningsmetoder

3.17.1 Gjeldende rett

Dagens bestemmelses tittel, første ledd og annet ledds innledning og punkt 3 lyder som følger:

”§ 37. Forbudte tiltak og fiske- og avlivningsmetoder.

Tiltak av enhver art som ikke har annet formål enn å skremme fisken eller hindre dens frie gang er forbudt.

Så vel i sjøen som i vassdrag er det til fangst, avliving eller skade av fisk forbudt å bruke:

3. Skytevåpen unntatt for fangst av gjedde.”

Det fremgår at bestemmelsen skal begrense bruken av redskaper og fiskemetoder som kan skade fiskeressursene og ferskvannsmiljøet, samtidig som den er av betydning for dyrevelferd. Bestem-

melsen i annet ledd punkt 3 mangler en nærmere definisjon av begrepet ”skytevåpen”.

3.17.2 Høringsforslaget

Om dyrevelferd

For å tydeliggjøre at hensynet til dyrevelferd er viktig ved utøvelse av fiske og fangst, ble det foreslått en overordnet bestemmelse som fastslår at fiske og fangst av arter som er omfattet av lovens virkeområde skal skje på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte. Det ble vist til at en slik bestemmelse også vil være i samsvar med Stortingets vurderinger av bestemmelser om jakt, fangst og fiske ved behandlingen av dyrevelferdsloven, jf. Innst. O. nr. 56 (2008–2009) der det blant annet heter:

”Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at § 20 gir hjemmel til å gi nærmere forskrifter om jakt, fangst og fiske på villlevende dyr, og dyr som eies eller holdes i menneskers varetekt. Flertallet mener at bestemmelser vedrørende dyrevelferdsmessige hensyn i forbindelse med jakt, fangst og fiske, bør så langt mulig fastsettes i særlovene, i dette tilfellet viltloven og lakse- og innlandsfiskeloven. For å ivareta dyrevelferdsmessige hensyn, bør miljømyndighetene forelegge dyrevelferdsmyndighetene forskriftene når de anses å berøre dyrevelferd.”

Det ble lagt til grunn at nærmere bestemmelser om dyrevelferd innenfor lovens virkeområde kan innarbeides i forskrifter hjemlet i lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd. Forskriftsmyndighet etter dyrevelferdsloven § 20 om jakt, fangst og fiske og § 21 om innfangning og håndtering av villlevende dyr ligger til Kongen, da den berører flere departementers ansvarsområder. Med dette som utgangspunkt ble det foreslått en endring i lakse- og innlandsfiskeloven § 37, både i overskriften og ved og et nytt første ledd og endring i fjerde ledd, se nedenfor.

Forbudte tiltak og avlivningsmetoder

I høringen ble det lagt til grunn at det er behov for å innføre strengere reguleringer for å hindre uønsket spredning av arter. Et forbud mot bruk av død fisk som agn og transport av levende fisk innen vassdrag vil øke oppmerksomheten om problemet og bidra til at det blir enklere å kontrollere ulovlig utsetting av fisk. Det ble understreket at

det ikke er aktuelt å innføre et totalforbud mot flytting av fisk innen vassdrag, men at det bør innføres en søknadsplikt som gir myndighetene mulighet til å vurdere de miljømessige aspektene ved slike tiltak.

Forbud mot bruk av fisk som agn var ment å omfatte alt fiske og all fangst i vassdrag, også krepser. Regelendringen vil bidra til å hindre spredning mellom vannforekomster av innlandsfisk og organismer som lever på eller i fisken. Det ble videre foreslått at begrepet skytevåpen knyttes opp mot våpenlovens definisjoner. Dette innebærer at det vil være forbudt å skyte gjedde med pil og bue, og andre våpen som ikke er omfattet av våpenlovens definisjon av skytevåpen.

Følgende forslag ble sendt på høring:

Forslag til ny overskrift:

”Hensynet til dyrevelferd, forbudte tiltak og fiske- og avlivningsmetoder.”

Forslag til nytt første ledd:

”Fiske og fangst av arter som omfattes av denne lovs virkeområde skal foregå på en måte som ikke utsetter disse artene for unødige lidelser.”

Til første ledd tilføyes følgende:

”Det vises til lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd.”

Forslag til endret tredje ledd, pkt. 3:

”Skytevåpen, unntatt for fangst av gjedde, jf. lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon m.v. § 1.”

Forslag til tredje ledd, nytt pkt. 8:

”Fisk som agn.”

Forslag til nytt femte ledd:

”Uten tillatelse fra departementet, ved enkeltvedtak eller forskrift, er det forbudt å transportere levende fisk i og ved vassdrag. Forbudet gjelder ikke kommersiell transport av fisk på vei eller annen transportåre. Fisk som fanges og ikke settes ut umiddelbart skal avlives omgående.”

3.17.3 Høringsmerknader

Dyrevelferd

Fiskeri- og kystdepartementet kan ikke se at forslaget inneholder elementer som ikke allerede er regulert gjennom dyrevelferdsloven, og mener det vil innebære en unødvendig dobbeltregulering. *Landbruks- og matdepartementet* ser det som positivt at det i lakse- og innlandsfiskeloven vises til lov om dyrevelferd, og at detaljerte bestemmelser om dyrevelferd kan innarbeides i forskrifter som er hjemlet i begge lover. Videre mener *Landbruks- og matdepartementet* at eventuelle særskilte forbud mot fangst og avlivningsmetoder etter bestemmelsen bør legges til Kongen.

Mattilsynet anser at krav om dyrevelferd for viltlevende dyr ikke bør fastsettes i andre lover enn dyrevelferdsloven, og at konkrete forskriftsbestemmelser om dyrevelferdsmessig forsvarlig utøvelse av fiske kan og bør hjemles direkte i dyrevelferdsloven. Det påpekes at forsøk på å presisere kravet om dyrevelferd, for eksempel med det foreslåtte uttrykket ”unødige lidelser” som ikke benyttes i dyrevelferdsloven, kan skape en uklar rettsstilling sammenholdt med ordlyden i dyrevelferdsloven. *Mattilsynet* anbefaler derfor at bestemmelsen strykes eller endres som følger: ”Fiske eller fangst av arter som omfattes av denne lovs virkeområde skal foregå i samsvar med lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd § 20”.

I forbindelse med saken har *Norges Bondelag, Norges Skogeierforbund, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norske lakseelver og Norges Jeger- og Fiskerforbund* i et felles brev uttalt følgende:

”Stortinget har nylig vedtatt en ny lov om dyrevelferd. Her legges det blant annet opp til en hjemmel for fastsettelse av forskrifter som vedrører utøvelse av jakt, fangst og fiske. Komiteens flertall sier samtidig at bestemmelsene vedrørende dyrevelferdsmessige hensyn i forbindelse med jakt, fangst og fiske, så langt som mulig bør fastsettes i særlovene, i dette tilfellet viltloven og lakse- og innlandsfiskeloven. For å ivareta dyrevelferdsmessige hensyn, bør miljømyndighetene forelegge dyrevelferdsmyndighetene forskriftene når de ansees å berøre dyrevelferd.

Gjeldende viltlov har en egen bestemmelse med krav om human jakt (§ 19). En tilsvarende bestemmelse finnes ikke i lakse- og innlandsfiskeloven. Organisasjonene vurderer det som en styrke dersom det ble tatt inn en slik bestemmelse i lakse- og innlandsfiskeloven som understreket at sportsfiske skal utøves på en

dyrevelferdsmessig god måte. En slik bestemmelse vil medføre at viltloven og lakse- og innlandsfiskekloven samordnes på dette punktet. Videre vil dette være et godt grunnlag for å følge opp flertallsmerknaden fra næringskomiteen om at fastsettelse av forskrifter om fiske i størst mulig grad bør fastsettes i lakse- og innlandsfiskekloven.”

Sør-Varanger Sjølaksefiskerlag mener at et forbud mot fang og slipp må lovfestes. Hovedargumentet mot fang og slipp av laks er at det er moralsk forkastelig å plage dyr for sin egen fornøynelses skyld.

Fangst- og avlivningsmetoder

Fiskeri- og kystdepartementet mener det må presiseres at forbudet mot bruk av fisk som agn ikke omfatter sjøfiske. Fiskeri- og kystdepartementet viser også til at smittemessige forhold reguleres av matloven og underliggende forskrifter, og ikke bør benyttes som argumentasjon for lovendringen.

Mattilsynet viser til at bruk av fang og slipp er under utredning, og til at en slik praksis er en omstridt metode med hensyn til dyrevelferd.

Fylkesmannen i Buskerud mener forbudet mot død fisk som agn er positivt for å begrense spredning av fiske sykdommer, parasitter og uønskede arter mellom vassdrag. Det fremheves imidlertid at et slikt forbud vil kunne være vanskelig å få gjennomslag for blant sportsfiskerne. Fylkesmannen er derfor av den oppfatning at det fortsatt bør være tillatt med død fisk som agn hvis den er fanget innen samme vassdrag. Dette gjelder spesielt for bruk av fisk som krepseåte. *Fylkesmannen i Hordaland* er i tvil om det er riktig å forby død fisk som agn, fordi dette kan bli et uforholdsmessig stort hinder for utfoldelse av enkelte typer fiske i vassdrag, og mener det uansett må presiseres at forbudet ikke skal gjelde i sjøen. Fylkesmannen kan heller ikke se at det er behov for å forby skyting av gjedde med pil og bue. *Fylkesmannen i Oppland* mener forbudet mot bruk av fisk som agn og åte er unødig strengt. Fylkesmannen deler bekymringen for spredning av arter og sykdommer, men mener at forslaget intensjon ivaretas av matmyndighetenes forskrifter, dersom disse følges. Et totalforbud mot bruk av åte eller agnfisk vil etter fylkesmannens vurdering medføre store ulemper for fiske etter flere populære arter av innlandsfisk, samt krepse, som primært beskattes ved hjelp av agn og åte. Fylkesmannen foreslår videre en tilføyelse i samme paragrafs femte ledd for å presisere at forbudet mot transport av levende

fisk ikke gjelder transport i forbindelse med lovlig kultiveringsvirksomhet. *Fylkesmannen i Sogn og Fjordane* støtter forslaget om forbud mot bruk av død fisk som agn, og mot transport av levende fisk innen vassdrag. *Fylkesmannen i Østfold* mener at forslaget om et generelt forbud mot fisk som agn vil bli for strengt. Det vises til at fisk som agn har lange tradisjoner i Norge og benyttes til fiske etter flere arter rovfisk i ferskvann og til krepsefangst. Fylkesmannen mener derfor at bruk av fisk som agn bare bør tillates når agnfisken stammer fra samme vassdrag som den skal benyttes i.

Drammen kommune støtter hovedpunktene i forslaget, men er usikker på om bruk av åtefisk fra samme vassdrag ved krepsefangst utgjør en reell trussel mot spredning av uønskede organismer. *Midtre Gauldal kommune* er positive til at all bruk av agnfisk forbyes, men er usikker på om det foreslåtte forslaget bør gjelde i sjøen. Som et minimum bør det forbyes å bruke agnfisk fra andre vassdrag enn det vassdrag det fiskes i. *Nes kommunes utvalg for fisk og vilt* mener død fisk bør kunne benyttes som agn dersom agnfisken kommer fra samme område i vassdraget hvor det blir fisket. *Rendalen kommune* går imot forslaget og ser det som viktig at regelverket praktiseres på en slik måte at det følges av fiskerne.

Økokrim påpeker at dersom ett av formålene med lovendringen er å innføre forbud mot pil- og bueskyting, vil dette ikke være hjemlet ved å knytte forslaget i § 37 annet ledd nr. 3 til våpenlovens definisjon alene. De viser til at det også er nødvendig med en referanse til våpenforskriften.

Sametinget er uenig i at det skal innføres et forbud mot bruk av fisk som agn.

Norges Skogeierforbund mener adgangen til å bruke skytevåpen som lovlig redskap for fangst av gjedde bør opprettholdes. Forbundet mener ellers at det er urealistisk å innføre et forbud mot bruk av død fisk som agn. Et slikt forbud vil ikke bli forstått og akseptert i brede lag av fritids- og sportsfiskere. Forslagets ordlyd om at fisk som ikke settes ut igjen skal avlives umiddelbart kan skape problemer og bør suppleres med klare føringer for hvordan bestemmelsen skal forstås. *Norges Bondelag* ser svært alvorlig på spredning av arter og smittsomme sykdommer, noe som har forringet verdien av fiskeressursene en rekke steder. Bondelaget støtter derfor innføring av et forbud mot å bruke fisk som agn og transport av levende fisk i og ved vassdrag, men ber om unntak for krepsefiske. *Norske Lakseelver* støtter forslaget og viser til faren for spredning av arter og smittsomme sykdommer.

Norges Jeger- og Fiskerforbund mener et forbud mot agnfisk vil sette en stopper for fiskemetoder og fisketradisjoner som er svært viktig for fritidsfiskerne. Det fremheves at et forbud mot agnfisk vil være svært ødeleggende for rekrutteringen av sportsfiskere i ferskvann. Forbundet kan likevel akseptere et forbud mot å bruke agnfisk av ferskvannsfisk fra andre lokaliteter enn den en fisker i. Saltvannsfisk bør uansett være tillatt. Det understrekes videre at et totalt forbud vil være en uholdbar løsning for sportsfiskerne, og vil undergrave respekten for lovverket. Forbundet støtter heller ikke et rigid krav om umiddelbar avlaving av fisk, men kan akseptere en modifisert bestemmelse som blant annet innebærer unntak for fisk som oppbevares etter at fisket er avsluttet eller som benyttes til undervisningsformål.

Norges Buejegerforbund går imot et forbud mot bruk av pil og bue til fangst av gjedde. *Mjøsa felles fiskerforening* er enig i intensjonen om å forby fisk som agn.

Norsk Meiteunion reagerer sterkt negativt på forslagene til endringer i bestemmelsen.

3.17.4 Departementets vurdering

Dyrevelferd

Departementet mener at et forslag om å inkludere dyrevelferdshensyn i spesiallovgivningen er nødvendig for å følge opp Næringskomiteens merknader til ny dyrevelferdslov.

Forskriftsmyndighet etter dyrevelferdsloven § 20 om jakt, fangst og fiske og § 21 om innfangning og håndtering er for øvrig lagt til Kongen etter at forslaget om en overordnet bestemmelse om dyrevelferd ble sendt på høring. Tilsvarende legges myndighet etter lakse- og innlandsfiskeloven § 37 fjerde ledd til Kongen.

Etter departementets vurdering bør det ikke innføres forbud mot fangst og slipp. Det vises i den forbindelse også til Stortingets vurderinger ved innføringen av ny dyrevelferdslov.

I innledningen til annet ledd bør betegnelsen "skade" fjernes, da skade av fisk ikke er et eget formål, slik fangst og avlaving er. Denne endringen har ikke vært på høring, men vurderes som en språklig tilpasning, uten realitetsendring.

Fangst- og avlivningsmetoder

De fleste som har uttalt seg går imot forslaget om å totalforby fisk som agn. Det vises blant annet til at et slikt forbud vil ramme en stor gruppe fritidsfiskere som benytter fiskemetoder hvor død agnfisk er viktig, og at det foreslåtte forbudet vil møte

svært liten forståelse blant disse gruppene. Et flertall av de som uttaler seg har imidlertid forståelse for intensjonen bak forslaget, og noen fremmer også alternative forslag. Det påpekes videre at forslaget vil innebære at også bruk av død fisk som agn ved fiske i sjøen vil bli forbudt. Enkelte av de som har uttalt seg er også skeptiske til forslaget om at fisk som fanges skal avlives umiddelbart. Det vises i den sammenheng til kultiveringstiltak og til meitefiske, hvor bruk av såkalte "keep-net" til oppbevaring av fisken under fisket er vanlig og en forutsetning ved fiskekonkurranser.

Departementet vil understreke at spredning av fremmede organismer er en svært alvorlig trussel mot biologisk mangfold i ferskvann, men har likevel forståelse for mange av innvendingene som har kommet frem i høringen. Etter departementets mening vil både miljøet, fiskerne og forvaltningen være best tjent med et regelverk som har forståelse blant fiskerne og som kan danne grunnlag for et nærmere samarbeid om problemet med spredning av fremmede organismer. Departementet foreslår derfor enkelte endringer i forhold til den bestemmelsen som var sendt på høring. Det presiseres for det første at forbudet mot bruk av fisk som agn bare gjelder i vassdrag. Denne presiseringen manglet i høringsutkastet, men det var aldri intensjonen at forbudet også skulle gjelde i sjøen. Videre begrenses forbudet slik at det ikke omfatter fisk fra samme vassdrag som agnet benyttes i. Dette er foreslått av flere høringsinstanser, og departementet mener at en slik bestemmelse i tilstrekkelig grad ivaretar behovet i forhold til spredning av fremmede organismer, samtidig som det ikke innebærer for store restriksjoner i forhold til tradisjonell bruk av fisk som agn. Departementet foreslår videre at det gjøres et unntak fra bestemmelsen om at fisk som fanges og ikke settes ut igjen skal avlives omgående, slik at det fortsatt blir tillatt å oppbevare levende fisk i såkalte "keep-net". Det gjøres også unntak for krepsfiske. Meitefiske er en fritidsaktivitet i stadig utvikling, og et unntak som foreslått bør kunne aksepteres når det likevel er forbudt å transportere levende fisk i og ved vassdrag. Det blir videre presisert at forbudet ikke gjelder ved fiske til kultiveringsformål. Slikt fiske krever egen tillatelse etter lakse- og innlandsfiskelovens § 10.

Økokrim uttaler at det å knytte bestemmelsen opp mot våpenlovens definisjon av skytevåpen alene ikke medfører at pil og bue blir forbudt til fangst av gjedde. Departementets viser i den forbindelse til at pil og bue ikke er definert som skytevåpen i våpenlovens forstand, og at § 37 tredje ledd nr. 6 fastslår at det er forbudt å benytte red-

skap med spiss eller krok som ikke er beregnet på å slukes av fisken. Med hensyn til merknaden fra Norges Buejegerforbund, vises det til at pil og bue er forbudt til all jakt i Norge. Dette begrunnes blant annet med faren for skadeskyting. Etter departementets vurdering vil dette argumentet også gjelde i forhold til fangst av gjedde med denne våpentypen. Bruk av pil med snøre vil bare i begrenset grad kunne hindre skadeskyting. Det tilrås derfor at formuleringen i bestemmelsens tredje ledd nr. 3 opprettholdes som foreslått.

På denne bakgrunn vil departementet tilrå at hele bestemmelsen vedtas som følger:

§ 37. *Hensynet til dyrevelferd, forbudte tiltak og fiske- og avlivningsmetoder.*

Fiske og fangst av arter som omfattes av denne lovs virkeområde skal foregå på en måte som ikke utsetter disse artene for unødige lidelser, jf. lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd.

Tiltak av enhver art som ikke har annet formål enn å skremme fisken eller hindre dens frie gang er forbudt.

Så vel i sjøen som i vassdrag er det til fangst og avliving av fisk forbudt å bruke:

1. Stoff med giftig, lammende eller kvelende virkning.
2. Sprengstoff.
3. Skytevåpen, jf. lov 9. juni 1961 om skytevåpen og ammunisjon, unntatt for fangst av gjedde.
4. Elektrisk strøm.
5. Kunstig endring av vannføringen.
6. Lyster eller liknende redskap med spiss eller krok som ikke er beregnet på å slukes av fisken. Det er likevel tillatt å bruke slikt redskap som hjelperedskap for å ta opp fisk som er fanget med annet lovlig redskap.
7. Kunstig lys, unntatt for åle- og krepsefangst.
8. *Fisk som agn i vassdrag, unntatt død fisk fra samme vassdrag som agnet benyttes i.*

Kongen kan ved forskrift forby andre fangst- og avlivningsmetoder.

Uten tillatelse fra departementet, ved enkeltvedtak eller forskrift, er det forbudt å transportere levende fisk i og ved vassdrag. Forbudet gjelder ikke kommersiell transport av fisk på vei eller annen transportåre.

Fisk som fanges og ikke settes ut umiddelbart, skal avlives omgående. Unntatt fra dette er fisk som under fisket oppbevares i nett beregnet til dette formålet. Bestemmelsen gjelder heller ikke for fangst av kreps, eller ved kultiveringsfiske.

Departementet kan for det enkelte tilfelle dispensere fra bestemmelsene i tredje ledd.

3.18 § 41 – Nedsenking av redskap og bruk av visse redskapstyper i fredningstiden for anadrome laksefisk

3.18.1 Gjeldende rett

Den nåværende bestemmelsen lyder som følger:

”For å motvirke fiske etter anadrome laksefisk som er forbudt etter denne lov eller forskrift i medhold av denne lov, kan Kongen gi forskrifter om nedsenking av redskap som er bestemt for fiske etter annen fisk enn anadrome laksefisk, når slik redskap også er egnet til å fange anadrome laksefisk.”

Det er gitt slik forskrift 20. juni 2003 nr. 737 om nedsenking av garnredskap. Forskriften bestemmer at garn av en viss maskevidde skal senkes ned til 3 meter under overflaten i en gitt periode av året. Nedsenkingspåbudet gjelder ikke ved yrkesfiske.

3.18.2 Høringsforslaget

Høringsforslaget redegjorde for behovet for å innføre en bestemmelse som hindrer bruk av redskaper konstruert for fangst av anadrome laksefisk i den tiden det ikke er åpnet for fiske på disse artene. Det foreligger rettspraksis for at det etter gjeldende bestemmelse er nødvendig å sannsynliggjøre at det er anadrome laksefisk på en bestemt fiskeplass på et gitt tidspunkt, for å hindre for eksempel bruk av kilenot utenom fastsatt fisketid. Et slikt dokumentasjonskrav kan være svært vanskelig å forholde seg til, og det ble lagt til grunn at det er et ubetydelig inngrep å forby bruk av spesialkonstruerte redskapstyper i den tiden det ikke er tillatt å fange de artene redskapet er konstruert for å fange. På denne bakgrunn ble det foreslått en ny overskrift og nytt annet og tredje ledd:

Forslag til ny overskrift:

§ 41. Nedsenking av redskap, og forbud mot bruk av visse redskapstyper i fredningstiden for anadrome laksefisk.

Forslag til nytt annet og tredje ledd:

”I den tiden det ikke er åpnet for fiske etter anadrome laksefisk er det forbudt å sette ut og la stå ute kilenot, sitjenot, og krokgarn eller andre redskaper som er spesielt innrettet til fiske av anadrome laksefisk.

Forbudet gjelder ikke redskap som benyttes i forbindelse med tillatelse til gjenfangst av rømt fisk etter lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur.”

3.18.3 Høringsmerknader

Fiskeri- og kystdepartementet foreslår at det i annet ledd tas med et tredje punktum:

”Forbudet gjelder heller ikke for redskap som under utøving av yrkesfiske er satt ut for å fange annet enn laksefisk av fiskere som er oppført i fiskermanntallet, fra fartøy som er registrert i merkerregisteret for norske fartøyer, jf. lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven)”.

Fiskeri- og kystdepartementet viser videre til at kilenot har vist seg å være spesielt effektiv og rasjonelt som fangstredskap for rognkjeks og mener at kilenot bør være tillatt til slikt fiske.

Politidirektoratet støtter forslaget. Det fremheves at et forbud som foreslått vil gjøre det lettere å håndheve fisketidsbestemmelsene, fordi man ikke lenger vil måtte bevise hensikt hos den som fisker.

Drammen kommune og Midtre Gauldal kommune støtter forslaget. Lenvik kommune mener at en presisering er nødvendig, men dette må ikke få negative konsekvenser for annet yrkesfiske.

Norges Jeger- og Fiskerforbund og Norske Lakselver støtter forslaget. Fiskerlaget Sør mener at endringen er en kraftig skjerpelse av loven og går imot forslaget.

3.18.4 Departementets vurdering

Etter departementets mening er det viktig å sikre at redskap som først og fremst brukes til fangst av anadrome laksefisk – kilenot, krokgarn og sitjenot (betegnes også som lakseverp) – ikke benyttes på en slik måte at det faktisk fiskes anadrome laksefisk i fredningstiden for disse artene.

Samtidig ser departementet at kilenot, krokgarn og sitjenot i noen tilfeller kan være aktuelt å bruke for fiske på marine arter. Et slikt fiske kan

være forsvarlig også ut fra hensynet til anadrome fiskearter hvis det tas tilstrekkelig hensyn til fisketider, plassen det fiskes på og måten redskapene brukes. Disse hensyn kan ivaretas gjennom nærmere regler, i tillegg til at den enkelte fisker har et selvstendig ansvar for dette. Siden det i slike tilfeller vil dreie seg om et saltvannsfiske, er det naturlig at bestemmelsene fastsettes med hjemmel i havressurslova. Slike regler vil kunne sikre at saltvannsfiske med de aktuelle redskapene utøves på en slik måte at risikoen for bifangst av anadrome laksefisk minimaliseres, eksempelvis ved at fisket ikke skal foregå i den tidsperioden voksen villaks befinner seg i kystområdene, eller ved krav til bestemte seleksjonsinnretninger i redskapet som medfører at laks ikke fanges. Det skal også tas behørig hensyn til lokale bestander av sjørret og sjørøye. Fiskeri- og kystdepartementet og Miljøverndepartementet vil i fellesskap vurdere om, og i tilfelle til hvilke tider og i hvilke fiskerier det skal være spesielle krav til eller forbud mot å benytte de aktuelle redskapstypene.

Andre garnredskaper enn de som er nevnt i loven, og som er alminnelig å anvende i saltvannsfiskeriene, kan også anvendes på en måte som gjør dem særlig egnet til fangst av anadrome laksefisk. Det kan derfor også være behov for andre regler etter havressurslova med sikte på å redusere risikoen for fangst av anadrome laksefisk ved slikt fiske. Dette vurderes i tilfelle nærmere av Fiskeri- og kystdepartementet sammen med Miljøverndepartementet.

På denne bakgrunn foreslås det at bestemmelsen vedtas som følger:

§ 41. Nedsenking av redskap og bruk av visse redskapstyper i fredningstiden for anadrome laksefisk.

For å motvirke fiske etter anadrome laksefisk som er forbudt etter denne lov eller forskrift i medhold av denne lov, kan Kongen gi forskrifter om nedsenking av redskap som er bestemt for fiske etter annen fisk enn anadrome laksefisk, når slik redskap også er egnet til å fange anadrome laksefisk.

I den tiden det ikke er åpnet for fiske etter anadrome laksefisk kan det med hjemmel i havressurslova fastsettes bestemmelser om bruken av kilenot, krokgarn og sitjenot (lakseverp) til fiske etter saltvannsfisk for å redusere risikoen for fangst av anadrome laksefisk.

3.19 § 42 Kontroll, oppsyn og overvåking

3.19.1 Gjeldende rett

Dagens bestemmelse gir regler om oppsyn og kontroll med bestemmelser gitt i eller i medhold av loven. Loven har imidlertid ingen hjemmel til overvåking av bestandssituasjonen, påvirkninger på bestandene, og om organisering av overvåkingen.

3.19.2 Høringsforslaget

I høringen ble det vist til at bestandssituasjonen for anadrome laksefisk er alvorlig, og at det er behov for systematisk overvåking av bestandssituasjonen og påvirkningsfaktorer som grunnlag for iverksetting av effektive tiltak. Også andre arter som er omfattet av lakse- og innlandsfiskloven er truet eller sårbare og har et tilsvarende behov for særskilt overvåking, blant annet kreps, ål, gjørs og elvemusling.

Situasjonen for vill laksefisk tilsier at det bør gis nærmere regler om overvåkingens innretning og organisering, naturmangfoldloven § 5 om forvaltningsmål for arter og § 8 om kunnskapsbasert forvaltning innebærer skjerpede krav til kunnskap om tilstanden til arter og bestander i deres naturlige leveområder og om faktorer som påvirker dem.

På denne bakgrunn ble det foreslått endret overskrift og et nytt femte ledd i paragrafen.

Overskriften til § 42 skal lyde:

”§ 42. Kontroll, oppsyn og overvåking.”

Forslag til nytt femte ledd:

”Kongen kan gi forskrift om overvåking av anadrome laksefisk og andre arter som forvaltes i medhold av denne lov, herunder fastsette bestemmelser om overvåking av bestandssituasjonen, påvirkninger på bestandene, og om organisering av overvåkingen.”

3.19.3 Høringsmerknader

Finnmarkseiendommen er svært positiv til endringsforslaget og mener det er et viktig skritt i retning av den lovede overvåkingen av nasjonale laksevassdrag. Det fremheves videre at endrings-

forslaget også er viktig for å få tilgang til bedre data til bruk i modellen for gytebestandsmål. Der- som en slik forskrift også kan standardisere meto- debruk og at opplysningene samles i et nasjonalt register, vil forskere og forvaltere få et meget godt verktøy til å videreutvikle den norske lakseforvalt- ningen.

Også Norges *Jeger- og Fiskerforbund* ser svært positivt på de foreslåtte endringene.

Sør- Varanger sjølaksefiskerlag mener det må komme føringer for statlig kontroll av fiske i elvene og i sjøen. Det er i følge laget viktig med hyppige kontroller også utenfor fiskesesongen, spesielt før fisket starter i sjø og etter at fisket slut- ter i elvene.

3.19.4 Departementets vurdering

Ansvar for overvåking av anadrome laksefisk er fordelt mellom flere myndigheter, og i mange vassdrag bidrar også rettighetshaverne med infor- masjon av vesentlig betydning for overvåkingen. Denne organiseringen innebærer at både selve overvåkingsinnsatsen og resultatene fra denne er delt mellom ulike aktører. Dette utgjør en utford- ring i arbeidet med å sikre effektive prioriterin- ger i overvåkingsarbeidet og dermed for en hel- hetlig og kunnskapsbasert forvaltning.

Departementet mener at en forskriftsfesting av overvåkingens innretning og organisering vil være hensiktsmessig, ikke minst for å sikre sam- menheng og forutsigbarhet over tid. Dette vil etter departementets syn tilrettelegge for helhet- lig overvåking basert på klare prioriteringer og god samordning mellom aktørene. En slik for- skrift vil berøre flere departementer og bør derfor fastsettes ved kongelig resolusjon.

På denne bakgrunn tilrår departementet at det vedtas en ny overskrift og et nytt femte ledd i § 42 med samme ordlyd som i høringen.

Endret overskrift:

§ 42. (Kontroll, oppsyn og overvåking).

Nytt femte ledd:

Kongen kan gi forskrift om overvåking av anadrome laksefisk og andre arter som forvaltes i medhold av denne lov, herunder fastsette bestemmelser om overvåking av bestandssituasjonen, påvirkninger på bestandene, og om orga- nisering av overvåkingen.

3.20 § 44 – Oppgaveplikt

3.20.1 Gjeldende rett

Dagens bestemmelse tredje ledd lyder som følger:

”Registrering av redskap etter § 43 kan nektes når fangstopp-gave ikke er innsendt.”

Paragraf 44 pålegger oppgaveplikt for fangst av anadrome laksefisk. Bestemmelsens tredje ledd gir myndighetene hjemmel til å nekte registrering av faststående redskap når fangstopp-gave ikke er innsendt i henhold til § 43. Uten registrering av redskap er det ikke lovlig å fiske etter anadrome laksefisk med faststående redskap. Å nekte registrering kan derfor være et effektivt virkemiddel for å sikre etterlevelse av oppgaveplikten. Om registrering skal nektes, overlates i dag til myndighetenes skjønn, jamfør ordet ”kan”. Det er i dag ingen hjemmel som gjør det mulig å unnlate å åpne for fiske også i vassdrag når oppgaveplikten etter bestemmelsens første ledd ikke overholdes.

Fangstopplysninger fra fiskerne er i dag ikke underlagt lovbestemt taushetsplikt, men Fylkesmannen har i praksis håndtert fangstopplysninger konfidensielt.

3.20.2 Høringsforslaget

I mange vassdrag er opplysninger om fangsten blant de viktigste data forvaltningen har for å vurdere bestandssituasjonen. Det er viktig å ha effektive virkemidler for å sikre en pålitelig fangststatistikk. Det er derfor foreslått en hjemmel til ikke å åpne for fiske i områder der det ikke innleveres fangstopp-gave.

Etter ligningsloven § 6-13 nr. 1 plikter offentlige myndigheter å gi ligningsmyndighetene de opplysninger de er blitt kjent med i sitt arbeid så langt disse opplysningene ikke er taushetsbelegte. Lakseloven gir i dag ikke hjemmel til å unnta opplysninger om fangsten fra opplysningsplikten, men for at fangstopp-gaver som innleveres skal være så korrekte som mulig opplyser Fylkesmannen i brev til rettighetshaverne at alle opplysninger blir behandlet konfidensielt. Dersom fangstopplysningene utleveres til ligningsmyndighetene vil dette kunne medføre at det gis uriktige opplysninger om fangster, noe som vil svekke statistikkgrunnlaget. Dette spørsmålet ble også diskutert før gjeldende lov ble vedtatt i 1992. Det ble presisert at statistikkopplysninger fra vassdragene vil ha svært begrenset verdi for ligningsmyn-

dighetene, da det i første rekke er utleie av fiske-rett som gir inntekter for rettighetshaverne. Det er heller ingen nødvendig sammenheng mellom oppfisket kvantum på et fiskeområde og rettighetshavernes inntekter av utleien. Fiske med faststående redskap i sjøen utgjør litt i underkant av 50 % av totalt oppfisket kvantum, og utgjør dermed en betydelig andel av det totale fangstuttaket. Det er av stor betydning for forvaltningen å ha så sikre data som mulig også om dette fisket, både som grunnlag for bestandsvurderinger og for å kunne følge utviklingen i sjøfisket med faststående redskap fremover. Det ble derfor foreslått at alle fangstopp-gaver, både fra vassdrag og fra sjø, underlegges taushetsplikt.

På denne bakgrunn ble det foreslått en endring av tredje ledd og et nytt sjette ledd i bestemmelsen:

”Registrering av redskap etter § 43 skal som hovedregel nektes når fangstopp-gave ikke er innsendt. I vassdrag eller deler av vassdrag hvor skriftlig oppgave over fangsten ikke innleveres, skal det unnlates å åpne for fiske etter anadrome laksefisk.

Departementet gir nærmere bestemmelser om oppgaveplikten, frister og hvem oppgavene skal sendes til. Opplysninger gitt i medhold av denne bestemmelse er underlagt taushetsplikt.”

3.20.3 Høringsmerknader

Fylkesmannen i Buskerud er positiv til forslaget og mener det vil føre til bedre organisering og kontroll med fisket i mindre vassdrag. *Fylkesmannen i Sogn og Fjordane* støtter forslagene til endringer, og mener dette vil kunne bidra til at fangstrapporteringen blir bedre.

Drammen kommune, Lindesnes kommune og Mandal kommune støtter høringsforslaget. *Midtre Gauldal kommune* er positiv til at fisket kan stenges i de deler av vassdraget som ikke leverer fangstrapport, og at slik stenging ikke nødvendigvis vil omfatte hele vassdraget. Kommunen er imidlertid usikker på signaleffekten av å taushetsbelegge opplysninger om innrapportert fangst. En taushetsbelegging av fangstrapporter vil redusere publikums mulighet til å avdekke eventuelle over- eller underrapporteringer av fangstkvantum. Det vil også kunne medføre store praktiske følger for fellesforvaltningen i vassdrag med lokal forvaltning.

Norske Lakseelver støtter forslaget og fremhever at god fangststatistikk er svært viktig for å overvåke fiskebestandene over tid. *Finnmarksei-*

endommen støtter forslaget, men understreker at eventuelle restriksjoner kun må gjelde aktuelle rettighetshavere. *Gaula Fiskeforvaltning* og *Orkla Fellesforvaltning* støtter forslaget om at det ikke åpnes for fiske i de tilfeller fangstrappert ikke er levert eller er åpenbart mangelfull. Organisasjonene mener videre at den lokale forvaltningen må være unntatt fra taushetsplikten fordi fangststatistikken er svært viktig i forvaltningsarbeidet. *Lakseutvalget for Namsenvassdraget* er positive til forslaget og mener det er et klart signal å lovfeste muligheten til å nekte åpning av fiske der fangstopp-gave mangler. Også *Norges Jeger- og Fiskerforbund* støtter forslaget til innskjerping i oppgaveplikten.

3.20.4 Departementets vurdering

Departementet har som utgangspunkt at kunnskapsgrunnlaget for beslutninger om høsting skal være best mulig. Et helt sentralt bidrag til dette er at all fangst meldes inn. Departementet fastholder derfor at å nekte registrering av fiskeredskap og åpning av vassdrag for fiske kan være viktige virkemidler for å få til en mest mulig komplett fangstregistrering. Departementet mener imidlertid at høringsforslaget var formulert noe absolutt. Det kan være tilfeller der de foreslåtte sanksjonene kan slå uheldig strengt ut, og departementet foreslår derfor å tilføye at unnlatt rapportering “som hovedregel” skal ha slike konsekvenser. Den foreslåtte bestemmelsen om taushetsplikt for fangstopplysninger kan bidra til en mer riktig rapportering og er derfor beholdt i departementets forslag.

De som har uttalt seg er stort sett positive til forslagene. Midtre Gauldal kommune samt *Gaula Fiskeforvaltning* og *Orkla Fellesforvaltning* er imidlertid skeptiske til forslaget om at fangstopplysninger skal underlegges taushetsplikt. Departementet har forståelse for de begrunnelser som er gitt, og foreslår derfor at taushetsplikten ikke skal gjelde overfor fellesforvaltningens styrende organer. Departementet foreslår at dette blir presisert med en egen setning sist i det nye sjette ledd. Bestemmelsen er heller ikke til hinder for utvikling av slike opplysninger innen den offentlige fiskeforvaltningen, eller mellom denne og lokale fiskeforvaltningsorganer.

Departementet har også vurdert taushetsplikten i lys av lov 9. mai 2003 om miljøinformasjon. Det vises i den forbindelse til at alle relevante fangstdata bearbejdes og offentliggjøres av Statistisk sentralbyrå. Dette omfatter ikke fangst som

kan spores tilbake til det enkelte redskap eller den enkelte fisker, men etter departementets mening kan ikke slike opplysninger anses som miljøinformasjon.

På denne bakgrunn foreslås det en endring i tredje ledd og et nytt sjette ledd i bestemmelsen om oppgaveplikt.

Forslag til endret tredje ledd:

Registrering av redskap etter § 43 skal som hovedregel nektes når fangstopp-gave ikke er innsendt. I vassdrag eller deler av vassdrag hvor skriftlig opp-gave over fangsten ikke innleveres skal det som hovedregel unnlates å åpne for fiske etter anadrome laksefisk.

Forslag til nytt sjette ledd:

Opplysninger gitt i medhold av denne bestemmelse er underlagt taushetsplikt. Dette gjelder ikke for utveksling av slike opplysninger mellom organer som er en del av den offentlige fiskeforvaltningen, jf. § 6, eller mellom lokale fiskeforvaltningsorganer, jf. § 25, og offentlige fiskeforvaltningsorganer. I vassdrag med fellesforvaltning skal forvaltningens styre ha adgang til all fangstinformasjon, og kunne benytte denne i forvaltningen.

3.21 § 47 Utkasting og inndragning

3.21.1 Gjeldende rett

Den nåværende bestemmelsen mangler hjemmel for at Statens naturoppsyn (SNO) kan inndra redskap som er satt ut i strid med regelverket. Det har i praksis vist seg å være et stort behov for en slik inndragningsadgang, samt en adgang til å destruere slik redskap uten omfattende saksbehandling.

3.21.2 Høringsforslaget

I høringsforslaget ble det lagt til grunn at reglene for behandling av beslaglagte redskaper er omfattende og kompliserte og foreslått en bestemmelse som vil lette og klargjøre saksbehandlingen ved inndragelse og destruksjon av fiskeredskaper. Det er i hovedsak vanlige, umerkede settegarn med svært begrenset verdi som beslaglegges av ansvarlig oppsynsmyndighet, og disse bør kunne destrueres uten en omfattende saksbehandling. På denne bakgrunn ble det foreslått et nytt annet ledd i bestemmelsen:

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

”Departementets oppsyn kan inndra redskap som er satt ut i strid med lov eller forskrift gitt i medhold av lov. Inndratt redskap kan destrueres etter tre måneder eller etter særskilt kunngjøring.”

3.21.3 Høringsmerknader

Fiskeri- og kystdepartementet foreslår en endring i bestemmelsens første ledd og begrunner dette med at uttrykket ”straks kastes ut igjen” er foreldet og lite i tråd med bestemmelsene i dyrevernlovgivningen. Fiskeri- og kystdepartementet foreslår derfor å endre formuleringen til ”... skal umiddelbart og skånsomt settes ut igjen”.

Mattilsynet mener at hensynet til fiskevelferd og fiskehelse gjør at bestemmelsens første ledd ikke bør gjelde som et absolutt krav dersom fisken har tegn på sykdom, eller er skadet slik at den vil ha små muligheter til å overleve i naturen.

Politidirektoratet finner det lite hensiktsmessig at Statens naturoppsyn som tilsynsmyndighet skal gis hjemmel til å håndtere ulovlig, benyttet redskap. Direktoratet viser til at dette harmonerer dårlig med Riksadvokatens avklaringer i forhold til grensene mellom tilsynsoppgaver og politioppgaver. I følge Riksadvokaten er tilsynsmyndighetenes oppgave å føre tilsyn med lovlig virksomhet, mens politiets inngripen er basert på mistanker om en straffbar handling. Dersom det settes ulovlige redskaper i form av eksempelvis settegarn og drivgarn etter anadrome laksefisk, vil det foreligge mistanke om et ulovlig forhold som bør komme inn under politiets oppgaver og behandles i henhold til politiets hjemler og ikke håndteres av en tilsynsmyndighet som skal ha fokus på lovlig virksomhet. Skulle det likevel vedtas en inndragningshjemmel for SNO, foreslår Politidirektoratet at lovtteksten endres til:

”Departementets oppsyn kan inndra eierløst redskap av begrenset verdi som er satt ut i strid med lov eller forskrift gitt i medhold av lov. Inndratt redskap kan tilintetgjøres etter 3 måneder eller etter særskilt kunngjøring.”

Heller ikke Økokrim støtter de foreslåtte endringene og mener saken bør undergis en ny vurdering og utredes grundigere dersom det er ønskelig å gå videre med saken. Det vises hovedsakelig til rettsikkerhetsmessige betraktninger og manglende begrunnelser for forslaget. Økokrims miljøteam har senere utdypet sine synspunkter overfor Miljøverndepartementet. Deres hovedsynspunkt er at de nødvendige forenklinger bør skjje

ved slike endringer i straffeprosessloven som straffelovkommissjonens har foreslått, og som nå er vedtatt i § 214 b.

Fylkesmannen i Sogn og Fjordane støtter forslaget og viser til at det for oppsynet vil være viktig å ha enkle regler for behandlingen av beslaglagte redskap.

Drammen kommune støtter forslaget, men mener det kan stilles spørsmål om hvilke instanser som skal bemanne departementets oppsyn. *Midtre Gauldal kommune* er positive til forslaget, men foreslår at formuleringen ”skal straks kastes ut igjen” i bestemmelsens første ledd erstattes med ”skal straks gjenutsettes”.

Norges Jeger- og Fiskerforbund har ingen betenkeligheter med at beslaglagt redskap etter lovgyltig inndragning raskt kan destrueres. Forbundet mener imidlertid at det av ressurs hensyn kan være formålstjenlig å åpne for muligheten til å kunne overføre beslaglagt utstyr til ideelle organisasjoner, skoler med videre, forutsatt at redskapen som sådan er lovlig i bruk. Også *Norske Lakseelver* støtter forslaget. *Fiskerlaget Sør* har mottatt uttalelse fra Flekkefjord Fiskerlag, og går sterkt imot den foreslåtte endringen som de anser vil gjøre balansegangen for fiskerne mer vanskelig enn i dag.

3.21.4 Departementets vurdering

Etter departementets mening vil en administrativ inndragningsbestemmelse være en naturlig utvidelse av de fullmakter som departementets oppsyn allerede har etter nåværende § 42. Inndragningshandlingen består i å fatte beslutning om å ta opp redskap som står i sjøen og fisker ulovlig, og dreier seg følgelig om å avbryte en pågående straffbar virksomhet. Hjemmelen for inngrepet ligger etter departementets mening meget nær de rettigheter til å avbryte en pågående straffbar handling som etter straffeprosessloven tilkommer enhver. Det vil imidlertid være lite hensiktsmessig at Statens naturoppsyn, som er en offentlig tilsynsvirksomhet og ansvarlig for lakseoppsynet, skal handle ut fra en slik allmenn straffeprosessuell rett. Et offentlig tilsyn bør handle ut fra fullmakter som fremgår av selvstendige lov hjemler. Hjemlene bør ikke være ”indirekte” ved at oppsynets tjenestemenn opptrer som ”politi” i kraft av å ha fått tildelt begrenset politimyndighet.

Når det gjelder innvendingen fra Politidirektoratet og Økokrim, viser departementet til at Statens naturoppsyn årlig avdekker et betydelig antall umerkede garn som fisker ulovlig. Etter dagens ordning må hvert enkelt beslag anmeldes

til politiet og behandles av påtalemyndigheten etter reglene i straffeprosessloven. Denne fremgangsmåten forutsetter en prosedyre som involverer flere ledd i forvaltningen og innen politi og påtalemyndighet. Dette skjer til tross for at det store flertall beslag fremstår som rene rutinebeslag der gjerningsmannen oftest er ukjent, og der eierens identitet ikke avdekkes. Loven mangler derfor etter departementets mening en bestemmelse om administrativ inndragning, slik at kun de mer alvorlige tilfeller tas inn i det strafferettslige sporet sammen med anmeldelse til politiet og straffeprosessuelt beslag.

Departementet har likevel en viss forståelse for de prinsipielle innvendingene, og vil derfor følge forslaget fra Politidirektoratet. Når inndragningsadgangen begrenses til umerket redskap av begrenset verdi, vil etter departementets mening de prinsipielle innvendingene vike for tungtveiende praktiske hensyn. Dette vil gjelde det store flertall av slike beslag, som er vanlige settegarn eller umerkede teiner med en innkjøpsverdi på noen få hundre kroner. Etter departementets vurdering vil en slik bestemmelse imøtekomme behovet for en enklere prosedyre i forbindelse med inndratt redskap. Det vises for øvrig til at Sanksjonsutvalget (NOU 2003: 15) konkluderte med at det trolig vil være hensiktsmessig med administrativ inndragning ved overtredelse av lakse- og innlandsfiskloven. Selv om reglene for beslag av eierløst redskap forenkles med straffeprosessloven § 214 b, vil en administrativ behandling hos en instans innebære en betydelig ressursgevinst i forhold til straffeprosesslovens bestemmelser, og i hovedsak være omfattet av de samme rettsikkerhetsgarantier som saker som behandles etter denne loven.

I de tilfeller der den administrative adgangen til å foreta beslag ikke er aktuell, for eksempel i saker med beslag av fangstredskaper av mer omfattende verdi, vil det som i dag være straffeprosesslovens ordinære bestemmelser om beslag som gjelder.

Miljøverndepartementet er enig i Fiskeri- og kystdepartementets forslag til formulering om utkasting av fisk, og foreslår at første ledd endres i tråd med dette. Til Mattilsynets merknad om utkasting av fisk vises det til at paragrafens fjerde ledd gir hjemmel til å fastsette nærmere bestemmelser om utkasting.

På denne bakgrunn tilrår departementet at det vedtas en ny overskrift, endring i første ledd og et nytt annet ledd:

§ 47. Utkasting og administrativ inndragning

Anadrome laksefisk som er fanget med redskap som er ulovlig til fangst av slik fisk eller utenfor lovlig fisketid for denne, skal *umiddelbart og skånsomt settes ut igjen*.

Departementets oppsyn kan inndra umerket redskap av begrenset verdi som er satt ut i strid med lov eller forskrift gitt i medhold av lov. Inndratt redskap kan destrueres etter tre måneder eller etter særskilt kunngjøring.

3.22 § 49 Straff

3.22.1 Gjeldende rett

Dagens bestemmelse lyder som følger:

”Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov eller opprettholdt ved loven eller vilkår fastsatt i medhold av loven, straffes med bøter eller fengsel i inntil 1 år dersom forholdet ikke rammes av et strengere straffebud. Under særdeles skjerpene omstendigheter kan fengsel i inntil 2 år anvendes. Gjelder overtredelsen også naturmangfoldloven, skal straffebestemmelsen i naturmangfoldloven § 75 anvendes.

Det foreligger uaktsomhet når den som foregir å fiske etter saltvannsfisk eller innlandsfisk burde ha skjønt at det i forhold til redskapets art og fiskeeffekt, og mengdeforholdet mellom anadrome laksefisk og saltvannsfisk eller innlandsfisk på fiskeplassen, var en nærliggende mulighet for fangst av anadrome laksefisk.

Overtredelse er å betrakte som forseelse.

Forsøk straffes likt med fullbyrdet overtredelse.”

Det ble ansett nødvendig med en tilpasning til den nye straffelovens alminnelige del, fordi bestemmelser om medvirkning, forseelse og forsøk er endret.

Etter dagens bestemmelse foreligger det uaktsomhet når den som foregir å fiske etter saltvannsfisk eller innlandsfisk burde ha skjønt at det i forhold til redskapets art og fiskeeffekt, og mengdeforholdet mellom anadrome laksefisk og saltvannsfisk eller innlandsfisk på fiskeplassen, var en nærliggende mulighet for fangst av anadrome laksefisk. Mengdeforholdet mellom anadrome laksefisk og saltvannsfisk eller innlandsfisk er vanskelig å vurdere. Det sentrale vurderingsstemaet bør være om det er anadrome laksefisk i så

store mengder i det aktuelle området at det må anses uaktsomt å fiske.

3.22.2 Høringsforslaget

I høringen ble det presisert at forslaget til endring i første ledd og oppheving av tredje og fjerde ledd, er en tilpasning til den nye straffelovens alminnelige del. Medvirkning til og forsøk på overtredelse av bestemmelser med høyere strafferamme enn ett år er straffbart etter de generelle straffebestemmelser i ny straffelovs alminnelige del, og skillet mellom forseelse og forbrytelse oppheves.

Det ble foreslått en endring i uaktsomhetsbestemmelsen i annet ledd ved at skjønnsstemaet knyttet til mengdeforhold mellom anadrome laksefisk, saltvannsfisk eller innlandsfisk ble fjernet. I stedet for mengdeforholdet ble "tidspunktet for fisket og området det fiskes i" foreslått som nye skjønnsstemaer. I høringen ble det derfor presisert at det sentrale vurderingstemaet bør være om det er anadrome laksefisk i så store mengder i det aktuelle området at det må anses som uaktsomt å fiske.

På denne bakgrunn ble det foreslått endringer i første og annet ledd og oppheving av tredje og fjerde ledd, slik at hele bestemmelsen ble som følger:

"Den som forsettlig eller uaktsomt *overtrer bestemmelser* gitt i eller i medhold av denne lov eller opprettholdt ved loven eller vilkår fastsatt i medhold av loven, straffes med bøter eller fengsel i inntil 1 år dersom forholdet ikke rammes av et strengere straffebud. Under særdeles skjerpene omstendigheter kan fengsel i inntil 2 år anvendes. [Gjelder overtredelsen også naturmangfoldloven, skal straffebestemmelsen i naturmangfoldloven § 75 anvendes.] (Siste setning kom med naturmangfoldloven i 2009.)

Det foreligger uaktsomhet når den som foregir å fiske etter saltvannsfisk eller innlandsfisk burde ha skjønt at det i forhold til redskapets art og fiskeeffekt, *tidspunktet for fisket og området det fiskes i*, var en nærliggende mulighet for fangst av anadrome laksefisk."

3.22.3 Høringsmerknader

Fiskeri- og kystdepartementet mener at den foreslåtte endringen innebærer en betydelig skjerpelse i kravet til aktsomhet for fiskerne. Departementet er enig i at "tidspunktet for fisket og området det fiskes i" tas inn i bestemmelsen, men ikke

i at en vurdering av mengdeforholdet skal utgå. Departementet foreslår derfor at ordlyden i bestemmelsen endres fra "mengdeforholdet ... på fiskeplassen" til "mengdeforholdet ... i fangsten".

Politidirektoratet støtter forslaget. Ved å knytte aktsomheten til tidspunktet for fisket, blir skjønnsstemaet for straffebestemmelsen, i følge direktoratet, noe forenklet, og bevisituasjonen i disse sakene noe lettere. *Fylkesmannen i Sogn og Fjordane* er enig i at det er vanskelig å vurdere mengdeforholdet mellom anadrome laksefisk og saltvannsfisk eller innlandsfisk på fiskeplassen, og at det avgjørende bør være om det er anadrome laksefisk i store mengder i det aktuelle området. Også *Økokrim*, *Drammen kommune*, *Norges Jeger- og Fiskerforbund* og *Norske Lakseelver* støtter forslaget. *Fiskerlaget Sør* viser til sine kommentarer til § 47, der de går sterkt imot endringer i bestemmelsene om utkasting og inndragning.

3.22.4 Departementets vurdering

Forslaget til lovendringen første ledd var ment som en teknisk tilpasning til ny straffelov, og annet ledd en klargjøring av hva som må regnes som uaktsom overtredelse av regler om fisketid og fiskeredskap. De foreslåtte endringene i første ledd, samt opphevingen av tredje og fjerde ledd ville medføre endringer i rettstilstanden dersom de ble iverksatt mens straffeloven 1902 fortsatt er gjeldende. Endringen i første ledd ville da medføre en avkriminalisering av medvirkning, opphevingen av tredje ledd ville medføre at overtredelse av loven blir å anse som en forbrytelse (noe som bl.a. vil ha betydning for påtalekompetansen), og opphevingen av fjerde ledd ville medføre at forsøk må straffes mildere enn fullbyrdet forbrytelse. Endringene i første, tredje og fjerde ledd er allerede vedtatt (men ikke satt i kraft) i forbindelse med straffeloven 2005, se Ot. prp. nr. 22 (2008–2009). Departementet fremmer derfor bare forslaget om endringer i annet ledd. De øvrige foreslåtte endringene er allerede vedtatt, og vil bli satt i kraft sammen med straffeloven 2005.

Den gjeldende straffebestemmelsen annet ledd gir en beskrivelse av hva som ligger i uaktsomhetsvurderingen som har vist seg å være vanskelig å praktisere. Uaktsomhet foreligger når man burde ha skjønt at det var en nærliggende mulighet for fangst av anadrome laksefisk. Om det er en slik nærliggende mulighet avgjøres etter flere kriterier som i dag er redskapets art, fiskeeffekt, og mengdeforholdet mellom laksefisk og annen fisk på fiskeplassen. Det er særlig momentene "fiskeeffekt" og "mengdeforholdet" som har

vist seg vanskelig å praktisere. For det første er dette fakta som man først blir kjent med når man allerede har begynt å fiske. For det andre sies det ingenting om hvilken fiskeeffekt man sikter til, og det er heller ikke gitt noen kvalifiserende kriterier for hvilket mengdeforhold som er uakseptabelt. I den sammenheng er det viktig å ta med i betraktning at antallet anadrome laksefisk i seg selv er langt mindre enn antallet saltvannsfisk.

Ved vurderingen av om lovovertrederen har handlet uaktsomt må det først og fremst vurderes hva overtrederen burde ha visst før den aktuelle handlingen ble gjennomført. Den som vil ta til å fiske må på forhånd vurdere muligheten for om det vil komme anadrome laksefisk i fangsten utenom de tillatte tider eller med tillatt redskap. En slik forhåndsvurdering må skje på grunnlag av forhold som vedkommende kan gjøre seg kjent med før fisket tar til. Slike forhold er fiskestedet og om det stedet har vært brukt til laksefiske, redskapstypen og spørsmålet om denne redskapstypen er egnet til å fange anadrome laksefisk, og om det kan være anadrome laksefisk på stedet på den aktuelle tiden av året.

Mengdeforholdet mellom anadrome laksefisk og saltvannsfisk eller innlandsfisk på fiskeplassen kan komme inn som et tilleggsmoment. Det siktes da blant annet til tilfeller der den som fisker, ut fra tilgjengelig informasjon fra andre som allerede har fisket på den samme plassen og i det samme tidsrommet, burde ha skjönt at det var en nærliggende mulighet for fangst av anadrome laksefisk. Hvilket mengdeforhold som er relevant i bestemmelsen, følger av annet punktum. Det er den samme normen som legges til grunn for "mengdeforholdet" etter første punktum.

Departementet mener også at et innslag av anadrome laksefisk i den faktiske fangsten kan ha betydning når forhåndsvurderingen ut fra de andre nevnte faktorene kan sies å ha vært aktsom, mens det under fisket likevel viser seg å bli fanget anadrome laksefisk. Det vil da være uaktsomt å fortsette fisket, med mindre innslaget av anadrome laksefisk er helt ubetydelig. Departementet foreslår en tilføyelse i annet ledd som klargjør

dette. Ved vurderingen av hva som er av helt ubetydelig karakter må det understrekes at laks, sjørørret og sjørøye er svært fåtallige arter i forhold til de artene av saltvannsfisk det er aktuelt å fiske på. Dette innebærer at det må legges en streng vurdering til grunn når mengdeforholdet mellom de ulike artene skal vurderes. Allerede et fåtall eksemplarer av anadrome laksefisk i den faktiske fangsten vil gjøre det uaktsomt å fortsette fisket med et redskap som kan fange anadrome laksefisk.

Vurderingene etter annet ledd første og andre punktum er selvstendige vurderinger. Uaktsomhet kan fastslås med bakgrunn i første punktum alene, andre punktum alene, eller en kombinasjon av første og andre punktum.

Begrepet "foregir" foreslås fjernet fra annet ledd første setning slik at den vil lyde: "Det foreligger uaktsomhet når den som fisker etter saltvannsfisk eller innlandsfisk burde ha skjönt...". Man får da en objektiv gjerningsbeskrivelse: Fisker du etter saltvannsfisk eller innlandsfisk og skjønner eller burde ha skjönt at det var en nærliggende mulighet for fangst av anadrome laksefisk, da er du uaktsom, uavhengig av hva hensikten var i utgangspunktet. Uten endringen kunne det se ut som om bestemmelsen forutsetter at den som fisker saltvannsfisk bevisst fisker etter noe annet ("foregir/gir seg ut for" å fiske saltvannsfisk). Hålogaland lagmannsrett påpekte i en dom referert i RG 1998-792 at bruken av "foregir" var uheldig.

Departementet tilrår derfor at § 49 annet ledd vedtas som følger:

Det foreligger uaktsomhet når *den som fisker* etter saltvannsfisk eller innlandsfisk burde ha skjönt at det i forhold til redskapets art og fiskeeffekt, *tidspunktet for fisket og området det fiskes i* og mengdeforholdet mellom anadrome laksefisk og saltvannsfisk eller innlandsfisk på fiskeplassen var en nærliggende mulighet for fangst av anadrome laksefisk. *Det regnes også som uaktsomt å fortsette fisket når fangsten viser seg å inneholde en ikke helt ubetydelig mengde anadrome laksefisk.*

4 Endringer i andre lover

Lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (finnmarksloven)

I finnmarksloven foreslås nytt første og annet ledd i § 28 og ny § 28 a.

Et utvalg som utredet lokal forvaltning av fisket med videre i Tanavassdraget (Tanautvalget) avla sin rapport i desember 2009. Utvalget utarbeidet utkast til forskrift om forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget, som nå er i kraft. Samtidig berørte utvalget spørsmålet om lovendring, som følge av overgang fra statlig til lokal forvaltning. Utvalget anbefalte å beholde Tanaloven av 1888, samtidig som det ble foreslått å lovfeste stangfiskeretten og fastslå allmennhetens adgang til fiske i et nytt ledd i finnmarksloven § 28. Utvalget begrunnet sitt forslag om å beholde Tanaloven med at loven tradisjonelt har hatt stor betydning for de fiskeberettigede laksebreveierne i elvedalen og regulerer deres særlige fiskerett.

Utvalgets rapport har vært på alminnelig høring. *Justis- og politidepartementet* mente i den forbindelse at Tanalovens regler av lovstrukturelle grunner burde samles i finnmarksloven sammen med den nye foreslåtte bestemmelsen. Som et mindre aktuelt alternativ mente *Justis- og politidepartementet* at bestemmelsene om retten til fiske i Tanavassdragets kunne samles i Tanaloven. *Justis- og politidepartementet* viste også til følgende merknad fra *Justiskomiteen* i *Innst. O. nr. 80 (2004-2005)*: "... i det videre arbeidet med å utvikle et lokalt rettighetsbasert forvaltningssystem vil en modernisering av bestemmelsene i lov 23. juni 1888 nr. 1 om Retten til Fiskeri i Tanavassdraget i Finnmarkens Amt stå sentralt... Den nærmere reguleringen av rettighetsforholdene må tas inn i finnmarksloven på et senere tidspunkt". *Sametinget* har i konsultasjoner med *Miljøverndepartementet* gått inn for en løsning med samlet lovhjemmel for tradisjonelt fiske og stangfiske i finnmarksloven § 28. *Generalforsamlingen for Laksebreveiere i Tanavassdraget AL (LBT)* vedtok derimot 6. november 2010 en resolusjon der det understrekes at LBT ikke ser behov eller grunnlag for å gå nye runder om Tanaloven, og at

Tanautvalgets enstemmighet om lokal forvaltning bygger på et kompromiss der opprettholdelse av Tanaloven inngikk.

Forskrift om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget ble fastsatt ved kongelig resolusjon i februar 2011, og det er nå naturlig å ta opp spørsmålet om lovplassering av rettighetene. Dessuten må lakse- og innlandsfiskeloven § 24 tilpasses de nye reglene, og spørsmålet tas derfor opp i denne proposisjonen.

Departementet mener det vil være en fordel om alle bestemmelser knyttet til rettigheter til fisket i Tanavassdragets samles i finnmarksloven. Finnmarksloven har et eget kapittel om fisket i Tanavassdraget og Neidenvassdraget som fastslår at lokalbefolkningen har "særskilte rettigheter til fiske på grunnlag av lov, alders tids bruk og lokal sedvane". Bestemmelsen er å anse som en konstatering av gjeldende rett. Hva disse særskilte rettighetene er, går imidlertid ikke frem av loven. Departementet slutter seg videre til Tanautvalgets forslag om at stangfiskeretten og allmennhetens adgang til fiske lovfestes i finnmarksloven. I samme lov bør det imidlertid også fremgå hvem som har den generelle fiskeretten, slik at man for denne gruppen ikke må søke tilbake til Tanaloven av 1888 og forskriften. Tanaloven er gammel, og lovens innhold har i stor grad blitt konkretisert gjennom forskrifter og praksis. Ordlyden i Tanaloven § 1 er derfor i dag ikke tilstrekkelig til å gi informasjon om hvem som har fiskeretten. Når nå innholdet i stangfiskeretten lovfestes, mener departementet at det er viktig at også det reelle innholdet av den mest omfattende fiskeretten, fiske med garn og stengsler, går klart fram av loven. Departementet mener at Tanautvalget har presisert innholdet i fiskeretten i Tana og dens sideelver på en god måte, og denne presiseringen bør gå fram av finnmarksloven.

På denne bakgrunn har departementet kommet til at bestemmelsene om retten til fiske i Tanaloven bør samles i finnmarksloven. Det er dessuten en nyere lov, som ved tvil vil gå foran en eldre lov. Bli bare fiskeretten for noen av gruppene nedfelt i finnmarksloven, kan det oppstå tvil ved tolkningen om forholdet mellom finnmarksloven

og Tanaloven. Miljøverndepartementet mener, som Justisdepartementet, at det ville være en dårligere løsning å samle bestemmelsene i Tanaloven. Endringen i ordlyden i loven ville være så omfattende at det i realiteten ville være tale om en ny lov, selv om innholdet skal være det samme. Dessuten ville det også da kunne oppstå tvil om forholdet mellom finnmarksloven og Tanaloven.

Departementet har forståelse for at tradisjonen knyttet til Tanaloven står sterkt, men mener at rettighetene vil bli bedre ivarettatt ved den konkretiseringen og plasseringen som foreslås i finnmarksloven. Departementet vil understreke at ingen opparbeidete rettigheter laksebreveierne har i dag på bakgrunn av lov, alders tids bruk og lokal sedvane skal endres på grunn av flyttingen av lovinnholdet til finnmarksloven. Utkastet til første ledd bygger på ordlyden i Tanaloven og er i samsvar med forskrift 4. februar 2011 nr. 119 om fisk og fisket i Tanavassdraget § 3. Ved å innta bestemmelsene om de fiskeberettigete laksebreveierne i Tanavassdraget, vil finnmarkslovens kapittel 4 for Tanavassdragets del gi et riktig bilde av rettstilstanden i vassdraget. Begge rettighetsgrupper i vassdraget vil klart fremgå av bestemmelsen, ved at laksebreveiernes særlige rettigheter følger av første ledd, og lokalbefolkningens stangfiskerett fremgår av annet ledd.

Bestemmelsen foreslås plassert i finnmarksloven kapittel 4. Det innebærer at reglene er særregler i forhold til de øvrige kapitlene i loven, og går foran bestemmelsene der. Ingen av de øvrige bestemmelsene i finnmarksloven vil derfor kunne gripe inn i de rettighetene som fastslås i kapittel 4.

Tanaloven har en straffebestemmelse med bøtestraff. Miljøverndepartementet mener at brudd på de fiskeberettigete laksebreveiernes rettigheter fortsatt bør være straffbart. Straffetrussele i Tanaloven § 2 er overflødig ved siden av straffetrussele i straffeloven 1902 § 407, som rammer enhver som krenker en annens rett til fiske. En tilsvarende bestemmelse foreslås derfor ikke inntatt i finnmarksloven. Den nye straffeloven 2005/2009 inneholder imidlertid ingen bestemmelse som direkte tilsvarende straffeloven 1902 § 407. Justisdepartementet vil vurdere hvilke lovjusteringer som bør foretas, slik at ulovlig fiske i Tanavassdraget vil være like straffbart som ulovlig fiske i andre vassdrag også etter at ny straffelov har trådt i kraft.

Departementet tilrår at finnmarksloven § 28 nytt første og annet ledd og ny § 28 a vedtas som foreslått i det følgende:

§ 28 Fisket i Tanavassdraget

Den som avler minst 2000 kg høy i året eller tilsvarende mengde annet grovfôr på grunn som vedkommende eier eller leier på åremål og bor på eller i nærheten av, og som ligger mindre enn to kilometer fra elvebredden, har rett til å fiske etter alle fiskeslag og med alle tillatte fiskeredskaper i de lakseførende delene av Tana og dens sideelver. Fiskeretten ligger til ett medlem av husstanden. Dersom flere personer driver fiskeberettiget jordbruk i fellesskap på samme grunn, har bare én av dem rett til garnfiske.

Den som bor i elvedalen til Tana med sideelver, har rett til å fiske med stang og håndsnøre fra land og båt i de lakseførende delene av Tana og dens sideelver mot løsning av fiskekort til lav pris. Det samme har reindriftsutøvere når de driver reindrift langs de lakseførende delene av Tana og dens sideelver. Andres adgang til fiske reguleres ved forskrift. Fiske etter dette ledd må ikke skje til fortrenghet for de fiskeberettigete etter første ledd.

Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om forvaltningen og utøvelsen av fisket. Forskriften skal legge til rette for en lokal, rettighetsbasert forvaltning av fiskeressursene i samsvar med overenskomster med Finland om fisket i Tanavassdraget.

Utarbeidelsen av forskrifter og forhandlinger med Finland om fisket i Tanavassdraget skal skje i samråd med Sametinget, berørte kommuner og de som har særskilte rettigheter til fisket i vassdraget.

§ 28 a Fisket i Neidenvassdraget

I Neidenvassdraget har lokalbefolkningen særskilte rettigheter til fiske på grunnlag av alders tids bruk og lokal sedvane.

§ 28 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Det har i tiden etter naturmangfoldlovens ikrafttredelse vist seg å være noen uklarheter om forholdet mellom naturmangfoldloven og lakse- og innlandsfiskeloven, slik at det er behov for noen presiseringer. Det foreslås derfor noen endringer i naturmangfoldloven §§ 15, 20 og 30.

§ 15 forslag til nytt fjerde ledd:

Det som i denne loven er bestemt om lakse- og innlandsfisk, gjelder også for ferskvannskreps.

§ 20 forslag til endring i tredje ledd:

Kongen kan gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om høsting og annet uttak av landlevende virvelløse dyr. *Forskrift eller enkeltvedtak om høsting og annet uttak av virvelløse ferskvannsdyr treffes etter lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. § 34.*

§ 30 forslag til endret første ledd bokstav c:

- c) *organismer, unntatt av stedegen stamme, i sjø eller vassdrag, herunder kunstige dammer, med mindre det foreligger tillatelse etter lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven). Utsetting av stedegen stamme til kultiveringsformål krever tillatelse etter lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv. § 10.*

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

De foreslåtte endringene i lov om laksefisk og innlandsfisk mv. vil etter departementets vurdering ha begrensede økonomiske og administrative konsekvenser.

Heving av aldersgrensen for plikten til å betale fiskeravgift fra 16 til 18 år, jf. § 30, vil medføre reduserte inntekter til fiskefondet. Det finnes ingen oversikt over hvor mange i denne gruppen som betaler fiskeravgiften og det er derfor vanskelig å angi hvor stor reduksjon i inntektene endringen vil medføre. På lengre sikt kan tiltaket ha positive effekter gjennom at rekrutteringen av laksefiskere kan øke. En eventuell innføring av redskapsavgift for hvert redskap som benyttes til fangst av anadrome laksefisk, vil medføre at inntektene til fiskefondet øker.

Obligatorisk organisering av fiskerettshaverne i lakseførende vassdrag, jf. § 25, kan føre til økte utgifter først og fremst for rettighetshaverne i forbindelse med fastsetting av den enkeltes andel i fisket. Dette vil i hovedsak være utgifter til jordskifteretten i forbindelse med andelsfastsettingen. Utgiftene vil som hovedregel bli fordelt på samtlige rettighetshavere på lakseførende strekning, og vil derfor være forholdsviss begrensede.

Dersom forslaget om å forskriftsfeste en ordning med sakkyndige som fastsetter den enkeltes andel i fisket gjennomføres, jf. kommentarene til § 25, vil det føre til økte utgifter for staten ved eta-

blering og drifting av ordningen. En slik ordning vil være et samarbeid mellom staten og organisasjonene på rettighetshaversiden, og de økonomiske og administrative konsekvensene må utredes nærmere før ordningen innføres.

Ordningen med nasjonale laksevassdrag og laksefjorder, jf. § 7 a, er allerede innført av Stortinget, og økonomiske og administrative konsekvenser av ordningen er utredet i forbindelse med stortingsbehandlingen.

Forslaget om administrativ inndragning av ulovlig redskap i § 47 vil være arbeidsbesparende både for miljøforvaltningen og for politi- og domstolsapparatet.

Innføringen av en hjemmel for overvåkning i § 42 vil ikke medføre økonomiske eller administrative konsekvenser i denne omgang. Spørsmålet vil først bli aktuelt ved en eventuell fremtidig utforming av forskrift på området.

De øvrige endringsforslagene i lakse- og innlandsfiskloven, samt i naturmangfoldloven og finnmarksloven, vil ha svært begrensede eller ingen økonomiske og administrative konsekvenser.

Endringsforslagene vil i svært liten grad medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for kommuner, fylkeskommuner og Fylkesmenn. Forslagene berører heller ikke arbeidet med oppgavefordelingen på regionalt nivå.

6 Merknader til de enkelte bestemmelser

6.1 Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v.

Til § 2

Bestemmelsen deles slik at saklig virkeområde fremgår av første ledd, og stedlig virkeområde av annet ledd.

Gjeldende § 2 *første ledd* endres, slik at det tydeliggjøres at lovens saklige virkeområde i tillegg til å omfatte anadrome laksefisk og innlandsfisk, også omfatter andre ferskvannsorganismer. Samtidig *oppheves § 3* (adgang til å utvide lovens saklige virkeområde), og forskrift 18. desember 1992 nr. 1177 om utvidelse av lovens saklige virkeområde. Denne forskriften utvider i dag lovens saklige virkeområde til å gjelde alle ferskvannsorganismer når det gjelder § 7 (regulering av utbygging og annen virksomhet), § 8 (importforbud), § 10 (kultiveringstiltak) og § 34 (regler for fangst av innlandsfisk). Paragraf 8 vil bli opphevet når naturmangfoldloven kapittel 4 om fremmede organismer trer i kraft.

Den foreslåtte endringen er i realiteten hovedsakelig en teknisk endring for å klarere synliggjøre at loven også gjelder for andre ferskvannsorganismer i tillegg til anadrome laksefisk og innlandsfisk. Forslaget innebærer også en mindre realitetsendring fordi samtlige bestemmelser nå i utgangspunktet vil gjelde for alle ferskvannsorganismer. Det er imidlertid bare to bestemmelser i loven, i tillegg til §§ 7, 10 og 34, hvor dette kan få en viss betydning, nemlig §§ 12 og 13. Når det gjelder § 12, innebærer endringen at det kan settes i verk tiltak for å ivareta andre ferskvannsorganismer i tillegg til anadrome laksefisk og innlandsfisk, og når det gjelder § 13 innebærer endringen at det kan gis dispensasjon fra lovens bestemmelser til vitenskapelige undersøkelser og praktiske forsøk som gjelder andre ferskvannorganismer enn fisk.

I første ledd inntas *nytt annet og tredje punktum* som i innhold svarer til gjeldende lov § 5 bokstav a annet ledd, men slik at de ikke bare gjelder anadrome laksefisk, men også alle ferskvannsorganismer. Bestemmelsen tas inn i § 2 fordi den i

realiteten er en bestemmelse om lovens virkeområde, og den hører derfor mer naturlig hjemme i denne bestemmelsen enn i definisjonsbestemmelsen. Utgangspunktet er at loven gjelder for alle anadrome laksefisk og ferskvannsorganismer som lever fritt i sjø eller vassdrag, men dette begrenses av det som følger av akvakulturloven §§ 13 og 17 om gjenfangstplikt og -rett. Loven gjelder ikke for organismer som befinner seg i anlegg med tillatelse etter akvakulturloven.

Til § 3

Bestemmelsen synliggjør at det skal legges tilbørlig vekt på naturgrunnlaget for samisk kultur dersom det vurderes å treffe vedtak i medhold av denne lov. Hensynet til det samiske naturgrunnlaget må ligge klart innenfor rammen av den enkelte vedtaksbestemmelse i eller i medhold av loven. Dette omfatter både hvor loven selv gir hjemmel, og hvor hjemmelsgrunnlaget er forskrift med hjemmel i loven. Ved skjønnsutøvelsen må det ses hen til hvilken del av loven saken gjelder og hvilke andre interesser som blir berørt. Det må samtidig vurderes hvilken betydning vedtaket vil få for vernet av samisk materielt kulturgrunnlag. Vedtak forutsettes å være i samsvar med Norges folkerettslige forpliktelser.

Til § 5

I første ledd bokstav a endres definisjonen av "anadrome laksefisk" for å tydeliggjøre at oppdrettet laksefisk er omfattet av definisjonen. Som følge av forslaget til ny definisjon av begrepet anadrome laksefisk, avgrenses virkeområdet i § 2 mot akvakulturloven. Det vises for øvrig til omtalen av § 2.

Det foreslås at definisjonen av "vassdrag" i *bokstav c* skal omfatte kunstige dammer. Dagens definisjon omfatter ikke kunstig anlagte dammer, og det er behov for å regulere utsetting av ferskvannsorganismer i slike dammer, for å hindre spredning til andre vassdrag og etablering i områder hvor artene eller bestandene ikke finnes fra før.

Begrepet ”nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder” foreslås definert i *ny bokstav e*, som vassdrag, fjorder og kyststrekninger opprettet som dette av Stortinget ved plenarvedtak. Hensikten med ordningen er å gi et utvalg av de viktigste laksebestandene særskilt beskyttelse i nærmere bestemte vassdrag og fjorder eller kyststrekninger. Ordningen lovfestes i ny § 7 a.

Til § 7

Endringen i *første ledd* er inntatt for tydeligere å vise kommunenes og fylkeskommunenes plikter i planprosessen, men innebærer ingen realitetsendring. Endringen fremhever kommunens og fylkeskommunens plikt til å verne om fiskens og andre ferskvannsorganismers økologiske funksjonsområder. Begrepet ”økologiske funksjonsområder” er å forstå som etter naturmangfoldloven. Bestemmelsen er ikke til hinder for vektlegging av andre formål etter plan- og bygningsloven, blant annet å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv, jf. plan- og bygningsloven § 3-1 første ledd bokstav c.

Til ny § 7 a

Gjennom lovfesting av ordningen etableres begrepet ”nasjonalt laksevassdrag og nasjonal laksefjord” i lakse- og innlandsfiskloven. Det fastslås at nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder opprettes av Stortinget. Videre lovfestes Stortingets vedtak om at laksen gis en særskilt beskyttelse, i tråd med de beskyttelsesreglene som Stortinget har vedtatt. Plenarvedtaket forutsetter at den særskilte beskyttelsen skal legges til grunn for skjønnsutøvelse i tilknytning til alle former for tiltak/virksomhet som kan påvirke laksen i disse områdene. Det skal ikke treffes vedtak eller gjennomføres tiltak i strid med Stortingets vedtak om nasjonale laksefjorder og nasjonale laksevassdrag. Når det gjelder tiltak etter vannressursloven og regulering av akvakultur med hjemmel i akvakulturloven eller matloven, skal beskyttelsen ivaretas med hjemmel i disse lovene.

Annet ledd åpner videre for at Kongen kan gi nærmere bestemmelser om blant annet tiltak, skjøtsel og forvaltning i nasjonale laksevassdrag og -laksefjorder. Bestemmelsen gjelder ikke for tiltak i vannressursloven eller regulering av akvakultur med hjemmel i akvakulturloven eller matloven, jf. siste punktum.

Lakse- og innlandsfiskloven § 7 a gjelder side om side med naturmangfoldloven kapittel V om områdevern. Hjemlene i det kapitlet kan derfor

anvendes på vanlig måte, og det kan blant annet være aktuelt å bruke naturmangfoldloven § 38 om biotopvern for nærmere bestemte deler av et vassdrag eller en fjord for å gi en strengere beskyttelse.

Til § 12

Endringen i *første ledd* innebærer at bestemmelsens virkeområde utvides til å gjelde også ved fare for miljøforstyrrelser som ikke er akutte, men som har utviklet seg over tid. Begrepet ”anadrome laksefisk og innlandsfisk” erstattes med ”artsmangfoldet”, som følge av justeringer i § 2 første ledd om saklig virkeområde. Om avgrensningen av *annet ledd* vises det til § 2 om virkeområdet. *Fjerde ledd* er ikke begrenset til listeførte sykdommer, jf. forskrift 17. juni 2008 nr. 819 om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakultur, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr, men gjelder også andre sykdommer, både hos fisk og andre ferskvannsorganismer.

Til § 15

I bestemmelsens *annet ledd* åpnes det for at myndighetene kan ta i bruk privat grunn til grensemerking av fiskerennet, fisketrapper og lignende uten rettighetshavers samtykke. Det samme gjelder ved grensemerking etter § 31 (Tvist om grenser m.m.) og § 40 (Regulering av alt fiske). Grensemerking er i all hovedsak et ubetydelig inngrep overfor den aktuelle grunneier, men grunneier kan eventuelt kreve erstatning for økonomisk tap i samsvar med alminnelige rettsgrunnsetninger, jf. Grunnloven § 105, dersom vilkårene for dette er tilstede. Henvisningen til de alminnelige rettsgrunnsetninger er ment å vise til de konstitusjonelle reglene om krav på erstatning ved inngrep i eiendomsretten. Normalt vil det imidlertid ikke utløses rett til erstatning.

Til § 18

Bestemmelsens *annet ledd* er omredigert av språklige hensyn. Dette innebærer ingen realitetsendring.

Barns adgang til vederlagsfritt fiske gjelder ikke i kunstige dammer. Dette fremgår i dag av forskrift 30. desember 1992 nr. 1229 om regulering av barns fiske. Bestemmelsen, som er den eneste materiellrettslige bestemmelsen i den nevnte forskrift, inntas i *tredje ledd*. Forskriften vil bli opphevet ved vedtakelse av lovendringen.

Tredje ledd viser til at bestemmelsene i første og annet ledd er underordnet regler gitt i medhold av § 34 eller naturmangfoldloven. Henvisningen til naturmangfoldloven er føyd til, da denne loven også har bestemmelser som kan ha betydning for regulering av fisket. For at det skal være lov å fiske, må det være åpnet for det gjennom regler i § 34. Er det ikke gitt regler med hjemmel i § 34, så er fisket forbudt etter naturmangfoldloven § 15 første ledd. Det kan også være gitt regler om fiske i naturmangfoldlovens vernebestemmelser eller ved vedtak om prioriterte arter etter samme lov.

Bestemmelsens *fjerde ledd* endres slik at det klart fremgår at barns vederlagsfrie fiske "skal" reguleres dersom virkningen for grunneier går ut over det som kan karakteriseres som mindre vesentlig.

Til § 23

Overskriften endres slik at det presiseres at både kommunal og fylkeskommunal grunn er omfattet. Det samme er gjennomført i hele bestemmelsen. I *første ledd* er det videre foretatt en endring i andre punktum, for å synliggjøre at også andre inntekter enn inntekter fra fiskekortsalg er omfattet. Inntektene skal gå til fiskekulturtiltak og til administrasjon av fisket.

Nytt annet ledd klargjør at kommunen eller fylkeskommunen har de samme plikter i forhold til felles organisering og driftsplanlegging som andre rettighetshavere i vassdrag. Plikten går imidlertid ikke lenger enn til å bidra på samme måte som andre rettighetshavere til organisering, tilrettelegging og tiltak.

Nytt tredje ledd tydeliggjør at bestemmelsen omfatter all kommunal og fylkeskommunal eiendom, herunder også eiendom som eies fullt ut av kommunale eller fylkeskommunale selskaper.

Til § 24

Endringen i § 24 er en justering i tråd med forslaget om å oppheve Tanaloven og innta rettighetene i Tana i finnmarksloven kapittel 4.

Til § 25

Overskriften endres til å lyde "Organisering av fiskeforvaltningen i vassdrag", fordi bestemmelsene om driftsplanlegging skiller ut i en egen bestemmelse i § 25 a.

I *nytt annet ledd* innføres obligatorisk organisering av rettighetshaverne i vassdrag med selvre-

produserende bestander av anadrome laksefisk. De fleste vassdrag med fiskebestander av en viss størrelse har allerede en form for felles forvaltning. I de fleste tilfeller er rettighetshaverne organisert frivillig i elveeierlag. Bestemmelsen innføres fordi dagens regelverk har vist seg ikke å være tilstrekkelig til å få i stand gode organiseringsprosesser. Dette til tross for at også gjeldende regelverk har bestemmelser som innebærer at et flertall av rettighetshaverne med bindende virkning kan fatte vedtak som gjelder for alle rettighetshaverne. Bestemmelsene om flertallsvedtak har imidlertid hittil bare blitt benyttet i et fåtall vassdrag. For å nå målet satt av Stortinget i 1996 om at fiskeforvaltningen i den grad det er formålstjenlig skal skje lokalt, er det svært viktig at den offentlige forvaltningen kan forholde seg til et organ som representerer samtlige rettighetshavere i den delen av vassdraget det går anadrome fisk. Annet punktum angir hva fellesforvaltningen skal omfatte. Rettighetshaverne kan fastsette strengere krav til smitteforebyggende tiltak enn det som fremgår av matloven, såfremt dette ikke strider mot Norges internasjonale forpliktelser, blant annet EØS-avtalens veterinærbestemmelser. Mattilsynet vil kunne veilede i disse spørsmålene.

Nytt tredje ledd gir departementet hjemmel til å unnta vassdrag med små bestander fra kravet om felles organisering, da et slikt krav kan være uhen-siktsmessig og for omfattende i vassdrag hvor inntektene fra fisket kan være svært begrenset.

Bestemmelsen i *nytt fjerde ledd* er en videreføring av hovedregelen i gjeldende bestemmelse. Den vil nå bare gjelde for vassdrag som ikke omfattes av ordningen med obligatorisk organisering som følger av annet ledd.

Det *nye femte ledd* er en videreføring av gjeldende rett, hvor det slås fast at fiskerettshaverne selv organiserer arbeidet og at fiskerettshavernes andel i fisket er utgangspunktet for utgiftsfordelingen ved fellesforvaltning.

Bestemmelsen i *sjette ledd* gir forvaltningen en forskriftshjemmel til nærmere å regulere hvordan andeler i fisket skal beregnes og vektlegges. En forskrift på området skal sikre at de ulike delene av vassdragene er tilstrekkelig representert i de styrende organer for fellesforvaltningen. Det kan også gis nærmere regler om selve gjennomføringen av fellesorganiseringen.

Nytt syvende ledd fastslår at utgifter i forbindelse med fellesforvaltningen skal være tvangsgrunnlag for utlegg, jf. også forslag til ny § 25 a om drift av vassdrag. Det er viktig at loven har til-

strekkelige virkemidler til å følge opp vedtak som et flertall av rettighetshaverne har gått inn for.

Endringen i *åttende ledd* er en tilpasning til at driftsplanlegging flyttes til § 25 a. Bestemmelsene for bruksordning etter jordskifteloven § 2 bokstav c gjelder nå bare ved felles organisering. Jordskifteretten avgjør imidlertid i samråd med rettighetshaverne hva bruksordningen skal omfatte. Departementet kan fortsatt kreve bruksordning når ingen av partene vil kreve det eller når resultatet av en eventuell minnelig ordning ikke er hensiktsmessig.

Til ny § 25 a

Bestemmelsens er skilt ut fra gjeldende § 25 (Organisering og drift av vassdrag, driftsplaner), og overskriften lyder nå "Driftsplanlegging".

Paragrafens innhold er i hovedtrekk overensstemmende med reglene om driftsplaner i gjeldende § 25. Det er imidlertid innført krav om driftsplanlegging i alle vassdrag med obligatorisk organisering. I andre vassdrag kan et flertall av rettighetshaverne eller departementet bestemme at det skal utarbeides driftsplan. Det er videre innført en hjemmel til å kreve felles planlegging der også kyst- og fjordområder inkluderes, jf. *annet ledd*.

Til § 26

Bestemmelsen omhandler det offentlige muligheter til å stille visse krav om allmennhetens adgang til fiske når det offentlige selv har bidradd med vesentlige midler til forbedring av forholdene for fisken og fisket.

Gjeldende § 26 bruker begrepet "kultiveringsarbeid". Dette er ikke helt dekkende for det som i praksis omfattes, for eksempel kalking og bekjempelse av *Gyrodactylus salaris*, noe som normalt ikke betegnes som kultiveringsarbeid. Begrepet "kultiveringsarbeid" erstattes derfor av "tiltak som omfattes av lovens formål". Dette presiserer at det kan settes vilkår for tilskudd til alle typer tiltak som det bevilges vesentlige offentlige midler til så lenge tiltakene skal bidra til å nå lovens formål.

Begrepet "bevilge midler" brukes istedenfor dagens "støtte til tiltak", siden det i all hovedsak er det offentlige selv som står for den typen tiltak det er tale om her.

Bestemmelsen gjelder kun når det er tale om "vesentlige" offentlige bevilgninger, og det er først og fremst tenkt på bevilgninger som for eksempel til kalking eller bekjempelse av *Gyrodac-*

tylus salaris, og andre større tiltak som det offentlige gjennomfører for å forbedre forholdene for arter og deres leveområder. Dette er en innstramning i forhold til dagens ordlyd, som omfatter "offentlig støtte" uansett størrelse. Gjeldende bestemmelse har imidlertid vært praktisert slik at kun betydelig støtte har vært omfattet.

Gjeldende § 26 *siste punktum* om at "departementet kan utarbeide retningslinjer om vilkår for tilskudd til fiskekulturtiltak" foreslås opphevet. Det er ikke nødvendig med lovhjemmel for at slike retningslinjer kan utarbeides. Ved utarbeidelse av retningslinjer om tilskudd til tiltak, bør hensyn til samisk kultur inngå der det berøres.

Nytt siste punktum i bestemmelsen fastslår at departementet kan unnlate å åpne for fiske hvis kravene etter første punktum ikke følges opp. Det antas at virkemidlet kun unntaksvis trenger å bli tatt i bruk.

Til § 28

Endringen i *annet ledd* åpner for å pålegge rettighetshaverne å utføre nødvendige tiltak til vern og utvikling av fiskebestandene også når det ikke er utarbeidet driftsplan. Dette kan for eksempel være aktuelt i mindre vassdrag hvor enkle tiltak kan bedre forholdene for fisken. Pålegg skal bare benyttes når hensynet til fisken ikke blir forsvarlig ivaretatt og det ikke er mulig å komme til enighet med rettighetshaverne om nødvendige tiltak. Uttrykket "fiskestammer" erstattes med det videre begrepet "fisken".

Til § 30

Det er to endringer i bestemmelsens *første ledd*. Stortinget vedtok i 2001 å fjerne avgiften for fiske etter innlandsfisk, og avgiften falt bort fra og med 2002. Dette innebærer at det i dag kun skal betales avgift for fiske etter anadrome laksefisk. Lovteksten er brakt i overensstemmelse med dette ved å fjerne ordene "eller innlandsfisk". Videre heves aldersgrensen for avgiftsplikt for fiske etter anadrome laksefisk fra 16 til 18 år for å bringe ordningen mer i tråd med andre spesialordninger for barn og unge.

I *første ledd nytt annet punktum* åpnes det for at det kan innføres avgift på det enkelte, faststående redskap, som alternativ til fiskeravgiften. Dette vil kunne øke bidraget til fiskefondet fra fiskere som benytter faststående redskap, og vil være en mer rettferdig ordning fordi størrelsen på avgiften vil være avhengig av antall redskaper som benyttes av den enkelte fisker.

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

Til § 34

Myndighetsnivået endres fra "Kongen" til "Departementet".

Paragrafens *første ledd nytt annet punktum* gir hjemmel til å begrense uttak av ferskvannsorganismer og er tatt inn for å rette opp et hull i lovgivningen som var oppstått som en følge av naturmangfoldloven. Naturmangfoldloven innførte forvaltningsprinsippet for arter, som blant annet innebærer at høsting og annet uttak av naturlig villlevende ferskvannsdyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov, jf. naturmangfoldloven § 15 første ledd. Samtidig med vedtakelsen av naturmangfoldloven ble § 34 i lakse- og innlandsfiskloven endret slik at det går klart fram at det må treffes eget vedtak om åpning for fiske etter innlandsfisk og kreps og at slikt vedtak treffes etter lakse- og innlandsfiskloven § 34 første ledd første punktum. Slikt vedtak er truffet ved innlandsfiskeforskriften av 26. juni 2009 nr. 851. Regler om uttak av andre villlevende organismer er i dag regulert i naturmangfoldloven §§ 15 annet ledd, 20 og 21. Naturmangfoldloven har imidlertid manglet en klar hjemmel for å regulere uttak av andre vannlevende organismer, og den tidligere hjemmelen i lakse- og innlandsfiskloven § 34 falt ved en inkurie ut av loven da naturmangfoldloven ble vedtatt. Den nå foreslåtte endringen i § 34 gjeninnfører hjemmel til å gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om høsting og annet uttak av andre ferskvannsorganismer enn fisk og kreps.

Det fremgår nå av forslaget til *nytt annet ledd* hvilke fiskeregler som i utgangspunktet skal gjelde i vassdrag eller deler av vassdrag som fører anadrome laksefisk. Bestemmelsen erstatter siste punktum i gjeldende § 34.

Til § 37

Bestemmelsens *overskrift* endres til "Hensynet til dyrevelferd, forbudte tiltak og fiske- og avlivingsmetoder", fordi bestemmelsen får et nytt første ledd som omfatter dyrevelferd.

Det inntas et *nytt første ledd*, for å fastslå viktigheten av dyrevelferdshensyn ved utøvelse av fiske og fangst. Arter som omfattes av lakse- og innlandsfisklovens virkeområde skal ikke utsettes for unødige lidelser. Viltloven 29. mai 1981 nr. 38 § 19 har en tilsvarende regel. Bestemmelser om dyrevelferd innenfor lovens virkeområde kan innarbeides i forskrifter hjemlet i lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd. Forskriftsmyndighet etter dyrevelferdsloven § 20 om jakt, fangst og fiske og § 21 om innfangning og håndtering av villlevende dyr

ligger til Kongen. For å tydeliggjøre forholdet til dyrevelferdsloven, inntas en henvisning til denne loven.

Endringen i *tredje ledd nr. 3* (tidligere annet ledd) er begrunnet i at bestemmelsen mangler en definisjon av "skytevåpen". Begrepet knyttes derfor nå opp mot definisjonen i lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon.

Nytt tredje ledd nr. 8 forbyr bruk av fisk som agn i vassdrag, for å hindre spredning av fremmede arter. Det gjøres unntak for bruk av død fisk fra samme vassdrag, som agnet benyttes i. All bruk av levende fisk som agn er forbudt etter dyrevelferdsloven § 14.

Fjerde ledd endres ved at "Kongen" erstatter "departementet" som forskriftsmyndighet, slik at bedre samsvar oppnås med forskriftsmyndigheten etter dyrevelferdsloven §§ 20 og 21.

Nytt femte ledd innfører forbud mot transport av levende fisk i og ved vassdrag, unntatt kommersiell transport langs veier av for eksempel fisk i tank til salg eller oppdrett. Dette er ikke et totalforbud mot flytting av fisk innen vassdrag, men en bestemmelse som gjør slik flytting lettere å kontrollere for miljøvernmyndighetene med hensyn til spredning av arter.

Bestemmelsen i *nytt sjette ledd* krever omgående avlaving av fisk som ikke umiddelbart settes ut igjen. Bestemmelsen om avlaving må ses i sammenheng med femte ledd, hvor transport av levende fisk er forbudt. Bestemmelsene vil samlet gi bedre muligheter for kontroll med at det ikke blir spredd fisk til andre vannforekomster. Unntatt er oppbevaring i såkalt "keep-net", for oppbevaring av fisk under fisket. Bestemmelsen gjelder heller ikke for kreps eller ved fiske til kultiveringsformål.

Til § 41

Overskriften endres, slik at det fremgår at bestemmelsen i tillegg til nedsenking også omfatter et ledd om regulering med hjemmel i havressurslova av visse redskapstyper i fredningstiden.

Nytt annet ledd første punktum presiserer at det etter havressurslova kan fastsettes bestemmelser om bruk av kilenot, krokarn og sitjenot, også kalt lakseverp, til saltvannsfiske, i den tiden det ikke er tillatt å fiske etter anadrome laksefisk. Hjemmelen til å gi slike regler følger allerede av havressurslova, men presiseringen i lakse- og innlandsfiskloven retter oppmerksomheten på at det kan være et ekstra behov for å lage slike regler. De nevnte redskapene har typisk vært regnet som redskaper beregnet for fangst av anadrome lakse-

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

fisk. Det er derfor grunn til å være ekstra varsom når slike redskaper brukes til saltvannsfiske, med fare for bifangst av villaks, og regulere slikt fiske nærmere på en hensiktsmessig måte.

Havressurlovas regler og hjemler for regler om bruk av andre typer fiskeredskap gjelder på vanlig måte. Også her kan hensynet til bifangst av villaks begrunne nærmere regler.

Til § 42

Bestemmelsens *overskrift* utvides til også å omfatte overvåking.

Nytt femte ledd etablerer en hjemmel for å gi bestemmelser om overvåking av bestandene av anadrome laksefisk og andre arter omfattet av lakse- og innlandsfiskloven. Bestemmelsene skal samlet sikre en samordnet og tilstrekkelig overvåking av bestandssituasjon og påvirkningsfaktorer, som grunnlag for nødvendige tiltak. Forskriftsmyndigheten etter § 42 er lagt til Kongen.

Til § 44

Bestemmelsen fastslår i *tredje ledd* at registrering av fangstredskap som hovedregel skal nektes når fangstopp-gave ikke er innsendt. Dette er strengere enn etter dagens bestemmelse, der det står "kan nektes". Registrering av redskap er en forutsetning for lovlig fiske etter anadrome laksefisk med faststående redskap (jf. § 43), og viktig for å kunne føre kontroll med fisket. Videre innføres det en regel som innebærer at det, som hovedregel, ikke skal åpnes for fiske i vassdrag når det ikke er innlevert fangstopp-gave. Dette kan gjelde både hele vassdrag eller deler av vassdrag. Begrepet "som hovedregel" skal hindre urimelige følger av at fangstopp-gave ikke er innsendt.

Nytt sjette ledd fastslår at fangstopplysninger er undergitt taushetsplikt. Dette innebærer at ingen kan kreve innsyn i opplysninger gitt i medhold av bestemmelsen. Bestemmelsen er imidlertid ikke til hinder for utveksling av slike opplysninger mellom organer som er en del av den offentlige fiskeforvaltningen, jf. § 6, eller mellom lokale fiskeforvaltningsorganer, jf. § 25, og offentlige fiskeforvaltningsorganer. Også styret for fellesforvaltningen etter § 25 skal ha adgang til fangstinformasjon.

Til § 47

Overskriften i bestemmelsen endres til å lyde "Utkasting og administrativ inndragning", for å

synliggjøre skillet mot inndragning etter reglene i straffeprosessloven.

Endringen i *første ledd* er inntatt for å understreke betydningen av dyrevernmessige hensyn ved utsetting av ulovlig fanget fisk.

Nytt annet ledd er begrunnet i behovet for en enklere saksbehandling ved inndragning og destruering av fangstredskaper som er benyttet til ulovlig fangst. Det beslaglegges årlig et stort antall redskap som er satt ut i strid med lov eller forskrift med hjemmel i lov. Det er i hovedsak umerket redskap av ubetydelig verdi som beslaglegges av Statens naturoppsyn. Selv om det nå er vedtatt nye regler i straffeprosessloven § 214 b som gir påtalemyndigheten kompetanse til å beslutte inndragning når verken eier, lovbrøyer eller besitter er kjent, vil det forenkle saksbehandlingen betydelig dersom departementets eget oppsyn kan fatte beslutning om inndragning. Det vises i den forbindelse spesielt til Sanksjonsutvalgets drøftelse av spørsmålet om administrativ inndragning i NOU 2003:15 kapittel 23:

"Et grunnvilkår for inndragning etter straffelovens regler er at det foreligger en straffbar handling. Dersom utvalgets anbefaling om avkriminalisering av visse lovbruddstyper følges opp, vil det kunne være behov for en hjemmel for å inndra redskaper mv. administrativt. Dette vil være nødvendig dersom man vil inndra redskaper mv. i forbindelse med en ulovlig, men ikke straffbar fangst. Også uten avkriminalisering vil det trolig være hensiktsmessig med hjemmel for administrativ inndragning, ikke minst i tilfeller der naturoppsynsmenn kommer over ulovlig fangstredskap og eieren er ukjent."

Inndragningsadgangen begrenses til eierløst redskap av begrenset verdi. Inndragning av redskap med kjent eier eller av betydelig verdi vil følge reglene i straffeprosessloven.

Til § 49

Forslaget til lovendring klargjør hva som må regnes som uaktsom overtredelse av regler om fiske-tid og fiskeredskap. Uaktsomhet foreligger når man burde ha skjont at det var en nærliggende mulighet for fangst av anadrome laksefisk. Den som vil ta til å fiske, må på forhånd vurdere muligheten for om det vil komme anadrome laksefisk i fangsten utenom de tillatte tider eller med tillatt redskap. En slik forhåndsvurdering må skje på grunnlag av forhold som vedkommende kan gjøre

seg kjent med før fisket tar til. Slike forhold er om fiskestedet har vært brukt til laksefiske, redskaps-typer og om denne er egnet til å fange anadrome laksefisk, om det kan være anadrome laksefisk på stedet på den aktuelle tiden av året samt mengdeforholdet mellom anadrome laksefisk og saltvannsfisk eller innlandsfisk på fiskeplassen. Hvis det under fisket likevel viser seg å bli fanget anadrome laksefisk vil det være uaktsomt å fortsette fisket med mindre innslaget av anadrome laksefisk er helt ubetydelig.

Vurderingene etter annet ledd første og andre punktum er selvstendige vurderinger. Uaktsomhet kan fastslås med bakgrunn i første punktum alene, andre punktum alene, eller en kombinasjon av første og andre punktum.

6.2 Endringer i lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

Til § 28

Bestemmelsens *første ledd* gjelder for de tradisjonelt fiskeberettigete i Tanavassdraget. Det vil si gruppen garnfiskeberettigete med laksebrev, som avler minst 2000 kg høy i året eller en tilsvarende mengde grovfôr av annet slag på grunn som vedkommende eier eller leier på åremål. Grunnen må ligge mindre enn to kilometer fra bredden av Tana eller sideelvene og vedkommende må bo på eller nær grunnen. Fiskeretten omfatter alle fiskeslag og de til enhver tid tillatte fiskeredskaper. I dette ligger også en anerkjennelse av at det er de fiskeberettigete som har den prioriterte retten i vassdraget. Dette er en lovfesting av den praksis som har vært i vassdraget. Bosettingskravet innebærer at vedkommende person må være registrert i folkerregisteret som bosatt i det aktuelle området, og at man faktisk bor der. Bare ett medlem i hver husstand er fiskeberettiget.

I *annet ledd* lovfestes det at den delen av elvedalens befolkning som ikke er fiskeberettiget (med garnfiskerett) etter første ledd, har rett til å fiske med stang og håndsnøre i vassdraget. Lovfesting av retten til stangfiske er en innarbeiding av lokal sedvanerett. Det har vært langvarig praksis for at retten til stangfiske har omfattet hele befolkningen innen dagens kommunegrenser for Tana og Karasjok kommuner og de som bor langs sideelvene til Tana i Kautokeino kommune. Dette er samme personkrets som etter tidligere praksis har hatt adgang til billig stangfiske, noe de fortsatt

har krav på. Det vises til forskrift 4. februar 2010 nr. 119 om lokal forvaltning av fisk og fisket i Tanavassdraget.

Til § 28a

Neidenvassdraget er skilt ut i en egen bestemmelse i påvente av fastsettingen av regler i henhold til lokalbefolkningens særskilte rettigheter til fiske på grunnlag av alders tids bruk og lokal sedvane, som i Tanavassdraget.

Paragraf 28 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

6.3 Endringer i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold

Til § 15

Det tas inn et nytt fjerde ledd i bestemmelsen, for å presisere at bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 16 og 18 også omfatter ferskvannskreps. Lakse- og innlandsfiskloven bruker begrepet "kreps", men "ferskvannskreps" inntas i § 15 for å avgrense mot sjøkreps.

Til § 20

Bestemmelsen viser til lov om laksefisk og innlandsfisk mv. av 15. mai 1992 nr. 47. Denne lovs § 34 vil etter lovendringen hjemle forskrift eller enkeltvedtak om uttak av virvelløse ferskvannsdyr.

Til § 30 første ledd bokstav c

"Dammer" defineres som en naturtype i naturmangfoldloven (jf. § 3 bokstav j), men utsettelsesbestemmelsen er knyttet til utsetting i "sjø eller vassdrag" (§ 30). Forarbeidene til naturmangfoldloven sier ikke at dammer omfattes av utsettelsesbestemmelsen i § 30. Det foreslås derfor en presisering i første ledd bokstav c for å samordne naturmangfoldloven og lakse- og innlandsfiskloven jf. at vassdragsdefinisjonen i lakse- og innlandsfiskloven vil omfatte "kunstige dammer".

I siste setning inntas dessuten en bestemmelse som presiserer at utsetting av ferskvannsorganismer av stedegen stamme til kultiveringsformål reguleres etter lakse- og innlandsfiskloven § 10. Dette er sagt i forarbeidene til naturmangfoldloven, men ikke presisert i lovteksten tidligere.

Miljøverndepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

I

I lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. gjøres følgende endringer:

Lovens overskrift skal lyde:

Lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv. (lakse- og innlandsfiskloven).

§ 2 første og annet ledd skal lyde:

Loven gjelder for anadrome laksefisk og innlandsfisk samt andre ferskvannsorganismer så langt bestemmelsene passer. Med mindre akvakulturloven §§ 13 og 17 eller vedtak gitt i medhold av disse bestemmelsene kommer til anvendelse, gjelder loven også for anadrome laksefisk, innlandsfisk eller andre ferskvannsorganismer som har unnsliuppet fra oppdrettsanlegg når disse lever fritt i sjø eller vassdrag. Loven gjelder ikke for slike organismer som befinner seg i anlegg med tillatelse etter akvakulturloven.

Loven gjelder på det norske fastland, og for anadrome laksefisk i norsk indre farvann, norsk territorialfarvann og i Norges økonomiske sone utenfor det norske fastland. Havressurslova § 4 tredje ledd får tilsvarende anvendelse.

Etterfølgende ledd forskyves, slik at tidligere annet ledd blir tredje ledd også videre.

Ny § 3 skal lyde:

§ 3. *Vektlegging av samiske interesser.*

Dersom det vurderes å treffe vedtak i medhold av denne lov som vil berøre samiske interesser direkte, skal det innenfor rammene av de bestemmelser som gir hjemmel for vedtaket, legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur.

§ 5 skal lyde:

§ 5. *Definisjoner.*

I denne lov menes med:

- a. «anadrome laksefisk»: laksefisk som vandrer mellom sjø og ferskvann og som er avhengig av ferskvann for å reprodusere seg, samt rogn og unger av slik fisk.
- b. «innlandsfisk»: all annen fisk i vassdrag enn anadrome laksefisk, herunder ål, samt rogn og unger av slik fisk.
- c. «vassdrag»: innsjø, vann, tjern, elv, elvearm, bekk, kanal og kunstige dammer.
- d. «fritt fiske»: det fisket som ifølge lokal sedvanerett eller annen særlig rettshjemmel ikke anses for å tilhøre grunneieren.
- e. «nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder»: Vassdrag, fjorder og kyststrekninger som Stortinget har vedtatt opprettet som nasjonale laksevassdrag eller nasjonale laksefjorder.

§ 7 første ledd skal lyde:

Hensynet til fiskeinteressene og ivaretagelse av fiskens og andre ferskvannsorganismers økologiske funksjonsområder skal innpasses i planer etter plan- og bygningsloven i kommune og fylke.

Ny § 7 a skal lyde:

§ 7 a. *Nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder.*

Når det treffes vedtak eller gjennomføres tiltak som kan påvirke laksens levevilkår, skal de særskilte hensyn som følger av Stortingets vedtak om nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder legges til grunn. I disse områdene skal laksen sikres en særlig beskyttelse mot skadelige inngrep.

Kongen kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser om blant annet forbud mot, begrensninger av, vilkår for og meldeplikt for tiltak i nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder som kan være til skade for laksen, herunder hvilke opplysninger

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

eller undersøkelser søkeren eller tiltakshaveren må sørge for. I forskriften kan det også fastsettes nærmere regler om skjøtsel og forvaltning av nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder. Bestemmelser om tiltak og aktiviteter som faller inn under vannressursloven, og regulering av akvakultur med hjemmel i akvakulturloven eller matloven, gis med hjemmel i disse lovene.

§ 12 skal lyde:

§ 12. *Tiltak i særskilte situasjoner.*

Når *artsmangfoldet* er truet av *forurensning* eller andre *miljøforstyrrelser*, kan departementet sette i verk de tiltak som anses nødvendig for å forebygge, begrense eller hindre *skade*.

Departementet kan treffe vedtak om fjerning av organismer som kan ha vesentlig skadepotensial for andre ferskvannsorganismer.

Ved gjennomføringen av tiltak etter denne paragraf kan det bestemmes at det mot vederlag kan gjøres bruk av eller voldes skade på tredjemanns eiendom såfremt virkningen er vesentlig større enn skaden eller ulempen ved inngrepet. Det offentlige utgifter, herunder erstatningsutbetalinger, kan uansett skyld kreves erstattet av den ansvarlige for forurensningen eller miljøforstyrrelsen.

Denne paragraf får ikke anvendelse på sykdom hos fisk eller andre forhold hos fisk som er regulert av annen lovgivning. *Tilsvarende gjelder for andre ferskvannsorganismer.*

§ 15 annet ledd skal lyde:

Grensene skal avmerkes med tydelige merker. Utgiftene til dette dekkes av statskassen. *Departementet kan ta i bruk privat grunn til merking av grenser fastsatt med hjemmel i denne bestemmelsen. Det samme gjelder for merking av grenser fastsatt med hjemmel i § 31 og § 40. Økonomisk tap som følge av departementets bruk etter tredje og fjerde punktum kan kreves erstattet av staten i samsvar med alminnelige rettsgrunnsetninger.* For vedlikehold eller nedlegging av slike anlegg gjelder bestemmelsene i *vannressursloven §§ 37, 41 og 42.*

§ 18 annet, tredje og fjerde ledd skal lyde:

I andre vassdrag har personer som ikke har fylt 16 år rett til å *fiske innlandsfisk med stang og håndsnøre uten rettighetshavers tillatelse* i samme periode som nevnt i første ledd.

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder ikke i vassdrag eller deler av vassdrag som fører anadrome laksefisk eller i kunstige dammer.

Bestemmelsene er også underordnet regler gitt i medhold av § 34 eller *naturmangfoldloven*.

Der fiske etter denne paragrafen vil være til skade for fiskekulturtiltak eller hvor barns fiske er til vesentlig fortrengsel for rettighetshaverens fiske skal departementet regulere utøvelsen av fisket.

§ 23 skal lyde:

§ 23. Fiske på kommunal og fylkeskommunal grunn.

Kommunen og fylkeskommunen skal utnytte retten til fiske etter anadrome laksefisk og innlandsfisk på sine eiendommer i samsvar med lovens formål, samt gi et best mulig tilbud om fiske for allmennheten blant annet ved salg av fiskekort. *Inntektene skal gå til fiskekulturtiltak og til administrasjon av fisket. Kommunen og fylkeskommunen kan overlate administrasjonen av fisket til en organisasjon med fremme av fiske som formål eller delformål.*

Kommunen og fylkeskommunen plikter, på samme måte som andre rettighetshavere, å bidra til felles forvaltning og driftsplanlegging i vassdrag, jf. §§ 25 og 25 a.

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder for all kommunal og fylkeskommunal eiendom, herunder eiendom tilhørende selskap som eies fullt ut av en eller flere kommuner eller fylkeskommuner i fellesskap.

§ 24 skal lyde:

§ 24. *Særlige rettigheter i Finnmark.*

Denne lov medfører ingen endringer i de særlige regler som gjelder for den lokale befolknings rett til fiske i Finnmark etter kgl. res. av 27. mai 1775 angående Jorddelingen i Finnmarken samt Bopladses Udvisning og Skyldlægning sammesteds, og *finnmarsloven kapittel 4.*

Overskriften til kapittel V skal lyde:

Kapittel V. Organisering av *fiskeforvaltningen* i vassdrag. Driftsplaner. Pålegg om salg av fiskekort.

§ 25 skal lyde:

§ 25. Organisering av *fiskeforvaltningen* i vassdrag.

For å fremme en forsvarlig og rasjonell forvaltning av fiskeressursene skal fiskeforvaltningen arbeide for felles organisering.

I vassdrag med selvreproduserende bestander av anadrome laksefisk plikter fiskerettshaverne å gå sammen om felles forvaltning. Fellesforvaltningen skal omfatte regulering av fisket, fiskeoppsyn, informasjon, smitteforebyggende tiltak, fangststatistikk

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

og rapportering, kultiveringstiltak og bestandsovervåking. Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere bestemmelser om utøvelsen av fellesforvaltningen.

Departementet kan ved forskrift bestemme at vassdrag med små bestander skal unntas fra kravet om felles organisering.

I vassdrag som ikke omfattes av annet ledd, eller som er unntatt fra kravet om obligatorisk organisering, kan et flertall av fiskerettshaverne med bindende virkning beslutte at fiskeressursene skal forvaltes i fellesskap.

Fiskerettshaverne organiserer selv arbeidet. Den enkelte fiskerettshavers andel i fisket legges til grunn ved fordeling av utgifter i forbindelse med fellesforvaltningen.

Departementet gir nærmere bestemmelser om hvordan den enkelte rettighetshavers andel i fisket skal beregnes og vektlegges ved stemmegivning i forbindelse med fellesforvaltningen, og om gjennomføring av felles organisering.

Utgifter knyttet til fellesforvaltningen er tvangsgrunnlag for utlegg.

For gjennomføring av felles organisering kan bruksordning kreves etter jordskifteloven. Departementet kan kreve bruksordning etter jordskifteloven § 2 bokstav c når ingen av partene vil kreve det eller resultatet av minnelig ordning ikke er hensiktsmessig.

Ny § 25 a skal lyde:

§ 25 a. *Driftsplanlegging.*

I vassdrag hvor fiskerettshaverne plikter å gå sammen om felles forvaltning av fiskeressursene, skal det utarbeides driftsplan. Departementet kan gi dispensasjon fra kravet om driftsplan når spesielle årsaker tilsier det.

Departementet kan gi regler om at felles forvaltning også skal omfatte fjordsystemer utenfor vassdraget.

Driftsplan skal inneholde oversikt over fiskeressursene i det aktuelle området, oversikt over regulerings-, overvåkings-, oppsyns- og informasjonstiltak, samt oversikt over den enkelte fiskerettshavers andel i fisket dersom dette er avklart. Videre skal planen beskrive hvordan fiskeinteressene er organisert, og de økonomiske forholdene knyttet til organisering og tiltak. Planen kan også omfatte bortleie av fiskerett.

Bestemmelsene om flertallsvedtak i § 25 fjerde ledd gjelder tilsvarende. Om nødvendig kan departementet utarbeide driftsplan på eget initiativ.

Fordeling av utgifter og inntekter av tiltak i medhold av bestemmelsene ovenfor skal skje etter fiskerettshavernes andel i fisket. Departementet kan gi nærmere regler om fordelingen. Utgifter i forbin-

delse med driftsplanlegging og tiltak besluttet ved flertallsvedtak er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 26 skal lyde:

§ 26. Vassdrag hvor det bevilges offentlige midler til tiltak.

Når det bevilges vesentlige økonomiske midler til tiltak som omfattes av lovens formål, kan det for en nærmere bestemt tidsperiode ved enkeltvedtak eller forskrift stilles krav om at fisket eller en forholdsmessig andel av fisket skal forvaltes til fordel for allmennheten. I vassdrag eller deler av vassdrag der kravene ikke er oppfylt kan departementet i særskilte tilfelle unnlate å åpne for fiske.

§ 28 annet ledd skal lyde:

Når hensynet til fisken ikke blir ivaretatt på en forsvarlig måte, og minnelige ordninger ikke oppnås, kan departementet pålegge rettighetshaverne å utføre tiltak til vern og utvikling.

§ 30 første ledd skal lyde:

Den som etter å ha fylt 18 år vil fiske etter anadrome laksefisk skal betale avgift til fiskefondet. Departementet kan ved forskrift innføre avgift på faststående redskap som benyttes til fangst av anadrome laksefisk.

§ 34 skal lyde:

§ 34. *Regler for fangst av innlandsfisk.*

Departementet gir forskrift om regulering av fiske etter innlandsfisk og kreps i samsvar med naturmangfoldloven, herunder om redskapstyper, redskapsbruk og stenging av vassdrag av hensyn til fangst av ål. Departementet kan gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om høsting og annet uttak av andre ferskvannsorganismer. Det kan gis særskilte regler for forskjellige områder eller vassdrag.

I vassdrag hvor det går anadrome laksefisk, gjelder de bestemmelser som er fastsatt for anadrome laksefisk også for fiske av innlandsfisk. Departementet kan ved forskrift fastsette egne regler for fiske av innlandsfisk når det vil tjene til bedre utnytting av innlandsfisken og ikke vil være til vesentlig skade for bestandene av anadrome laksefisk.

§ 37 skal lyde:

§ 37. Hensynet til dyrevelferd, forbudte tiltak og fiske- og avlivingsmetoder.

Fiske og fangst av arter som omfattes av denne lovs virkeområde skal foregå på en måte som ikke utsetter disse artene for unødige lidelser, jf. lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd.

Tiltak av enhver art som ikke har annet for-

mål enn å skremme fisken eller hindre dens friegang er forbudt.

Så vel i sjøen som i vassdrag er det til fangst og avliving av fisk forbudt å bruke:

1. Stoff med giftig, lammende eller kvelende virkning.
2. Sprengstoff.
3. Skytevåpen, *jf. lov 9. juni 1961 om skytevåpen og ammunisjon*, unntatt for fangst av gjedde.
4. Elektrisk strøm.
5. Kunstig endring av vannføringen.
6. Lyster eller liknende redskap med spiss eller krok som ikke er beregnet på å slukes av fisken. Det er likevel tillatt å bruke slikt redskap som hjelperedskap for å ta opp fisk som er fanget med annet lovlig redskap.
7. Kunstig lys, unntatt for åle- og krepsefangst.
8. Fisk som agn i vassdrag, unntatt død fisk fra samme vassdrag som agnet benyttes i.

Kongen kan ved forskrift forby andre fangst- og avlivingsmetoder.

Uten tillatelse fra departementet, ved enkeltvedtak eller forskrift, er det forbudt å transportere levende fisk i og ved vassdrag. Forbudet gjelder ikke kommersiell transport av fisk på vei eller annen transportåre.

Fisk som fanges og ikke settes ut umiddelbart, skal avlives omgående. Unntatt fra dette er fisk som under fisket oppbevares i nett beregnet til dette formålet. Bestemmelsen gjelder heller ikke for fangst av kreps, eller ved kultiveringsfiske.

Departementet kan for det enkelte tilfelle dispensere fra bestemmelsene i tredje ledd.

§ 41 skal lyde:

§ 41. Nedsenking av redskap og bruk av visse redskapstyper i fredningstiden for anadrome laksefisk.

For å motvirke fiske etter anadrome laksefisk som er forbudt etter denne lov eller forskrifter i medhold av denne lov, kan Kongen gi forskrifter om nedsenking av redskap som er bestemt for fiske etter annen fisk enn anadrome laksefisk, når slik redskap også er egnet til å fange anadrome laksefisk.

I den tiden det ikke er åpnet for fiske etter anadrome laksefisk kan det med hjemmel i havressurslova fastsettes bestemmelser om bruken av kilenot, krokarn og sitjenot (lakseverp) til fiske etter saltvannsfisk for å redusere risikoen for fangst av anadrome laksefisk.

Overskriften til § 42 skal lyde:

§ 42. Kontroll, oppsyn og overvåking.

§ 42 nytt femte ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om overvåking av anadrome laksefisk og andre arter som forvaltes i medhold av denne lov, herunder fastsette bestemmelser om overvåking av bestandssituasjonen, påvirkninger på bestandene, og om organisering av overvåkingen.

§ 44 tredje ledd skal lyde:

Registrering av redskap etter § 43 skal som hovedregel nektes når fangstopp-gave ikke er inn-sendt. I vassdrag eller deler av vassdrag hvor skriftlig oppgave over fangsten ikke innleveres, skal det som hovedregel unnlates å åpne for fiske etter anadrome laksefisk.

§ 44 nytt sjette ledd skal lyde:

Opplysninger gitt i medhold av denne bestemmelse er underlagt taushetsplikt. Dette gjelder ikke for utveksling av slike opplysninger mellom organer som er en del av den offentlige fiskeforvaltningen, jf. § 6, eller mellom lokale fiskeforvaltningsorganer, jf. § 25, og offentlige fiskeforvaltningsorganer. I vassdrag med fellesforvaltning skal forvaltningens styre ha adgang til all fangstinformasjon, og kunne benytte denne i forvaltningen.

Overskriften til § 47 skal lyde:

§ 47. Utkasting og administrativ inndragning.

§ 47 første ledd og nytt annet ledd skal lyde:

Anadrome laksefisk som er fanget med redskap som er ulovlig til fangst av slik fisk eller utenfor lovlig fisketid for denne, skal umiddelbart og skånsomt settes ut igjen.

Departementets oppsyn kan inndra umerket redskap av begrenset verdi som er satt ut i strid med lov eller forskrift gitt i medhold av lov. Inndratt redskap kan destrueres etter tre måneder eller etter særskilt kunngjøring.

Nåværende annet ledd til fjerde ledd blir tredje til femte ledd.

§ 49 annet ledd skal lyde:

Det foreligger uaktsomhet når den som fisker etter saltvannsfisk eller innlandsfisk burde ha skjønnet at det i forhold til redskapets art og fiskeeffekt, tidspunktet for fisket og området det fiskes i og mengdeforholdet mellom anadrome laksefisk og saltvannsfisk eller innlandsfisk på fiskeplassen var en nærliggende mulighet for fangst av anadrome laksefisk. Det regnes også som uaktsomt å fortsette fisket når fangsten viser seg å inneholde en ikke helt ubetydelig mengde anadrome laksefisk.

Endringer i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v., lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold og lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke

II

I lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke gjøres følgende endringer:

§ 28 skal lyde:

§ 28 *Fisket i Tanavassdraget*

Den som avler minst 2000 kg høy i året eller tilsvarende mengde annet grovfôr på grunn som vedkommende eier eller leier på åremål og bor på eller i nærheten av, og som ligger mindre enn to kilometer fra elvebredden, har rett til å fiske etter alle fiske­slag og med alle tillatte fiskeredskaper i de lakseførende delene av Tana og dens sideelver. Fiskeretten ligger til ett medlem av husstanden. Der­som flere personer driver fiskeberettiget jordbruk i fellesskap på samme grunn, har bare én av dem rett til garnfiske.

Den som bor i elvedalen til Tana med sideelver, har rett til å fiske med stang og håndsnøre fra land og båt i de lakseførende delene av Tana og dens sideelver mot løsning av fiskekort til lav pris. Det samme har reindriftsutøvere når de driver reindrift langs de lakseførende delene av Tana og dens sideelver. Andres adgang til fiske reguleres ved forskrift. Fiske etter dette ledd må ikke skje til fortrengsel for de fiskeberettigete etter første ledd.

Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om forvaltningen og utøvelsen av fisket. Forskriften skal legge til rette for en lokal, rettighetsbasert forvaltning av fiskeressursene i samsvar med overenskomster med Finland om fisket i *Tanavassdraget*.

Utarbeidelsen av forskrifter og forhandlinger med Finland om fisket i *Tanavassdraget* skal skje i samråd med Sametinget, berørte kommuner og de som har særskilte rettigheter til fisket i *vassdraget*.

Ny § 28 a skal lyde:

§ 28 a *Fisket i Neidenvassdraget*

I Neidenvassdraget har lokalbefolkningen sær-

skilte rettigheter til fiske på grunnlag av alders tids bruk og lokal sedvane.

§ 28 tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende.

III

I lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold gjøres følgende endringer:

§ 15 nytt fjerde ledd skal lyde:

Det som i denne loven er bestemt om lakse- og innlandsfisk, gjelder også for ferskvannskreps.

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrift eller treffe enkeltvedtak om høsting og annet uttak av landlevende virvelløse dyr. *Forskrift eller enkeltvedtak om høsting og annet uttak av virvelløse ferskvannsdyr treffes etter lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv.*

§ 30 første ledd c skal lyde:

c) *organismer, unntatt stedegen stamme, i sjø eller vassdrag, herunder kunstige dammer, med mindre det foreligger tillatelse etter lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven). Utsetting av stedegen stamme til kultiveringsformål krever tillatelse etter lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv. § 10.*

IV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid.

Fra samme tid som endringene i finnmarksloven trer i kraft, oppheves lov 23. juni 1888 nr. 1 om Retten til Fiskeri i Tanavassdraget i Finnmarkens Amt.

Offentlige institusjoner kan bestille flere
eksemplarer fra:
Departementenes servicesenter
Internett: www.publikasjoner.dep.no
E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no
Telefon: 22 24 20 00

Opplysninger om abonnement, løssalg og
pris får man hos:
Fagbokforlaget
Postboks 6050, Postterminalen
5892 Bergen
E-post: offpub@fagbokforlaget.no
Telefon: 55 38 66 00
Faks: 55 38 66 01
www.fagbokforlaget.no/offpub

Publikasjonen er også tilgjengelig på
www.regjeringen.no

Trykk: OFA 03/2012

